

Från
LIDANDE
till
TRIUMF

**Richard
Wurmbrand**

Richard Wurmbrand

Från lidande till triumf!

**Den dramatiska och fascinerande
uppföljaren till
*Torterad för Kristi skull***

**Missionen
MARTYRERNAS RÖST**

Bok nr 031 2
ISBN 91 7999 031 2

© MARCUS FÖRLAG 1996
Box 1712, 701 17 Örebro, Sweden
Tryckt hos Media Print, Uddevalla AB 1996

Från lidande till triumf!

Richard Wurmbrand är en Jesus-troende jude och evangelikal pastor från Rumänien. Han och hans hustru Sabina led svårt under den förföljelse som pågick under fascist- och kommunisttiden. Under kommunisttiden tillbringade Richard Wurmbrand fjorton år i rumänska fängelser för sin tro. Han och Sabina räddades till slut av Norska Israelmissionen och Hebrew Christian Alliance.

Efter att familjen Wurmbrand kom till väst blev de använda av Gud till att starta den internationella organisationen Christian Mission to the Communist World, som nu har kontor i många olika länder.

Efter revolutionen 1990, som störtade Ceausescus diktatur, kunde Richard och Sabina återvända till sitt hemland efter tjugofem år i exil. Den här boken handlar inte så mycket om lidandet de mötte där, som om den skönhet Gud gav åt de troende i Rumänien under åren av förtryck.

Inledning

En broder som blivit fruktansvärt torterad av den kommunistiska polisen delade cell med mig, och han berättade följande:

En gång såg jag ett imponerande nummer på en cirkus. En prickskytt skulle visa sin skicklighet. På arenan stod hans fru med ett brinnande ljus på huvudet. På ganska långt avstånd sköt han ned ljuset utan att skada sin fru.

Senare frågade jag henne: "Var du rädd?" Hon svarade: "Varför skulle jag vara det? Han siktade på ljuset, inte på mig."

Jag tänkte på detta när jag blev torterad. Varför skulle jag vara rädd för mina plågoandar? De slår inte mig. De slår min kropp. Mitt "jag", mitt verkliga jag, är Kristus. Jag är satt med Honom i det himmelska. Detta mitt verkliga jag kan de inte röra.

Under åren i påtvingad exil har jag levt med bilden av sådana troshjältar i mitt hjärta. När jag nu återvände till mitt hemland, fann jag återigen samma ande bland de kristna jag mötte.

Mitt syfte med att skriva denna bok är att hjälpa dig att nå samma höjder.

Förklädd profet

Jag släpptes efter åtta år i rumänskt kommunistiskt fängelse, men bara för en kort tid. Jag klarade inte provet. Kommunisterna ansåg att mina predikningar efter frisläppandet var lika farliga som de jag hållit innan jag arresterades. Hjärntvätten jag utsatts för i fängelse hade inte haft någon effekt. Jag närde fortfarande samma "felaktiga" religiösa föreställningar. Det fanns bara en lösning – att sätta mig i fängelse igen, den här gången för tjugofem år, även om jag i slutänden bara avtjänade sex av dem. Min sammanlagda tid i fängelse blev alltså fjorton år.

Kapten Stanciu i Securitate (Rumäniens hemliga polis), som skulle förhöra mig när jag arresterats för andra gången, var en avfällig kristen som vuxit upp i ett hem med hängivna troende föräldrar. Nu fängslade han Guds barn för att övertyga dem om att de hade fel. Av någon okänd anledning var han hygglig mot mig. Med risk för att förlora sin egen frihet om någon hörde honom, viskade han till mig första dagen: "Mina överordnade begick ett stort misstag när de lät arresteras dig. Från början var du en okänd pastor i en liten församling. Så satte vi dig i fängelse i åtta år och gjorde dig därigenom känd i hela landet. Nu vet alla kristna i Rumänien vem du är, och du har blivit en hjälte i deras ögon. När du nu fängslats igen, kommer det att leda till att du blir internationellt känd. Vi har handlat oklokt."

Trots att han var fiende till evangeliet talade han

profetiskt, precis som översteprästen Kajafas som dömde Jesus till döden (Joh 11:50).

När jag släpptes 1964 efter mina fjorton år i kommunisternas hålor, fick jag inte ens besöka någon kyrka. Pastorerna i de kyrkor jag försökte gå till hotades av kommunisterna: "Släpp inte in Wurmbrand i din kyrka – annars..." Jag hade inget annat val än att lämna landet, vilket jag gjorde tillsammans med min fru Sabina och min son Mihai i december 1965.

I tjugofem år har vi levt i påtvingad exil, och under den tiden har kommunisterna inte upphört att fördöma mig som sin ärkefiende i pressen, huvudsakligen på grund av att mina böcker avslöjar vad de håller på med, och för att jag är engagerad i Christian Mission to the Communist World. Gud använde mig för att starta denna organisation, som arbetar med att sprida evangeliet i ateistiska diktaturstater och hjälpa dem som blir förföljda. Jag har kunnat skriva böcker som blivit översatta till mer än sextio språk. I mer än två årtionden har jag rest och predikat världen över i mitt arbete för denna organisation, som expanderat till alla kontinenter. Jag har sannerligen blivit internationellt känd. Kapten Stancius profetia har gått i uppfyllelse.

Tillbaka till Rumänien

Jag värdesätter gemenskapen med bröder och systor från alla länder och trosriktningar, men mitt hjärta har aldrig upphört att längta efter mitt rumänska fädernesland, landet där jag blivit född två gånger.

Patriotism är inte direkt på modet idag, men hur ska vi kunna älska våra fiender, som Jesus befallt oss, om vi inte först älskar vårt eget land? Vart jag än reste var därför hjärtat som slog i mitt bröst Rumäniens blödande hjärta och den förtryckta rumänska kyrkans hjärta. Det verkade inte finnas något hopp om att jag någonsin skulle få återse det, förutom i himlen där den stora återföreningen ska äga rum. Trots att det såg hopplöst ut, hoppades min fru och jag, och vi fick uppleva det. På några få dagar störtade Gud Ceausescus blodiga diktatur. Han och hans fru dödades, och jag kunde äntligen återvända till mitt älskade hemland.

Min underbara hustru Sabina och jag steg på planet i Zürich. Vi visste inte om vi skulle bli insläppta i landet. Några dagar tidigare hade Rumäniens kung Mikael och drottning Anne försökt återvända. Trots att de var mycket omtyckta av folket, som naturligtvis inte tillfrågades, hade kommunisterna nekat dem att få resa in. De hade stoppats på flygplatsen i Zürich. Den nya regeringen i Rumänien, som skulle vara demokratisk, förbjöd kungen och drottningen, den rumänska nationens stolthet,

att besöka sitt eget land, där kommunisterna var inkräktare och Sovjetunionens marionetter. (I januari 1991 fick de till slut tillbaka sitt medborgarskap av den rumänska regeringen.) Den nya regeringen, med Iliescu som president, består fortfarande nästan uteslutande av kommunister – ”reformerade” kommunister visserligen, men ändå kommunister. En tämjd varg är fortfarande en varg.

En flygvärdinna avbröt våra funderingar: ”Vill passagerare Richard Wurmbrand vara vänlig att kontakta oss?” Mitt mod sjönk. Vi var säkra på att vi skulle ombes lämna planet.

Till vår stora förvåning och lättnad hade okända vänner, som hört att vi skulle vara med på detta flygplan, skickat en ask choklad och ett underbart ord av uppmuntran.

Ungefär två timmar senare hörde vi de otroliga orden: ”Spänn fast säkerhetsbältena. Vi landar snart i Bukarest.”

Mitt barnbarn Amely gav en gång följande förklaring till stadens namn: ”Rumänien är ett kommunistiskt land. Om de upptäcker att du har en kristen BOK, blir du ARRESTERad.”

Denna förklaring stämde inte längre när vi kom till Rumänien exakt ett kvartssekel efter att vi lämnat landet. Organisationen jag tillhör, och många andra, kör nu över gränsen med lastbilar fulla med kristen litteratur. Vi har till och med startat ett stort tryckeri i själva Bukarest, där vi hoppas snart kunna producera biblar och andra böcker. Tryckpressarna skulle ha kostat en förmögenhet, vilket vi inte hade. Men

Tysklands ledande kommunistpartis tryckeri gick i konkurs, och deras maskiner såldes på auktion. Vi fick förstklassig utrustning till halva priset. Dessutom kommer rumänska biblar att tryckas i maskiner som förut tryckte ateistisk litteratur!

Vi håller också på att starta landets första kristna bokhandel och videobutik.

Jag såg änglar och Jesus

Så var vi då äntligen i Rumänien! Jag kysste marken, överväldigad av rörelse.

När jag senare återvände till Västeuropa och USA, frågade många mig om situationen i Rumänien. Jag kan egentligen inte kommentera situationen i landet som helhet. Jag kan bara berätta vad jag såg. Beträktaren är en del av den verklighet han betraktar; den som har ett gott öga (Matt 6:22, eng övers), ett öga som en duva (Höga V 1:15), kommer att se saker annorlunda än den som ser med andra ögon.

När Petrus och Johannes hörde ryktet att Jesus hade uppstått, sprang de genast till graven. De gick in och såg linnebindlarna och huvudduken och inget mer. Så gick de därifrån (Joh 20:7,10). Några ögonblick senare tittade Maria från Magdala in i samma grav och såg två änglar. Varför såg inte lärjungarna dem? Men Maria var inte nöjd med att se änglar. Hon tänkte för sig själv: "Där det finns änglar, måste det finnas något ännu bättre." Hon bara vände på huvudet, och så såg hon den Uppståndne.

Jag åkte till Rumänien för att se änglar och Jesus. De är min första kärlek. Varför skulle jag tillbringa tid med lägre varelser? Jag såg änglaväsen och Jesus i Hans heligas liv.

Bara en sorg – att inte vara Guds barn

Tjugofem år hade gått sedan vi lämnade Rumänien, och en röst viskade i våra öron: "Varför inte ge upp hoppet? Det är kanske ingen som kommer ihåg er."

Vi kunde knappast ha föreställt oss den folksamling som hade kommit från när och fjärran för att välkomna oss. Vår glädje och förvåning visste inga gränser. Den första jag såg var min tidigare cellkamrat Nicolaie Moldovanu från Herrens Armé, en rumänsk version av Frälsningsarmén, men utan uniformer och musikkårer. Vi satt i samma cell i det gamla fängelset i Gherla. Regimen där var mycket hård. Allt emellanåt ropade fångvaktarna: "Lägg er på marken allihop!" Det var vinter. Vi hade inga varma tröjor, än mindre överrockar. Golvet bestod av kall betong utan minsta gnutta halm som isolering.

Fångarna svor över fångvaktarnas brutalitet. Det gjorde inte Moldovanu. Han ansåg att det var bättre att prisa Gud än att förbanna kommunisterna. Med ett underbart leende på läpparna sade han: "Låt oss glömma hur det ser ut runt omkring oss. Jag ska sjunga en sång för er. Jag komponerade den nyss, medan jag låg här på mage." Det var en sång full av glädje, hopp och lovprisning, och den sjungs nu i många länder.

Jag minns den ortodoxa prästen Ghiush, som jag

satt fängslad med i Jilavafängelset nära Bukarest. Hela fängelset ligger under marknivån, och kor betar ovanpå de underjordiska cellerna. Det här var under mitt åttonde år i fängelse, och jag hade vant mig vid nästan vad som helst. Men en dag fördes en hel grupp nykomlingar, samtliga ortodoxa präster, in. Allt emellanåt ropade fångvaktarna: "Alla präster ut i korridoren!" och så blev de slagna.

Jag satte mig ned intill prästen Ghiush, som jag kände från tiden när vi båda var fria. Jag ville trösta honom, och frågade: "Är du ledsen?" Han såg upp på mig med en underbar blick och svarade: "Jag känner bara till en sorg: att inte vara Guds barn."

Moldovanu var samma slags person. Vilken ära det var för mig att få en broderlig kyss av honom! Jag kände mig inte värdig att knyta upp hans skosnören.

Heliga kyssar

Jag fick många kyssar på flygplatsen. Jag tror att kyssar borde ha en mycket större plats i Guds församling. Paulus skrev: "Hälsa varandra med en helig kyss" (Rom 16:16), inte med ett kyligt handslag. Jesus själv längtar efter att vi ska kyssa honom. "Kyss sonen", skrev psalmisten (Ps 2:12, eng. övers.). Han är inte tillfredsställd med mindre än det.

En kväll var Jesus hemma hos en farisé vid namn Simon, som hade bjudit hem honom på middag. Det fanns säkert vackra blommor, utsökt mat och vin på bordet. Jesus såg på det och sade sorgset: "Jag kom in i ditt hus, och du gav mig ingen välkomstkys." Det var det han verkligen ville ha.

I Nya testamentet är det grekiska ordet för lovsång *proskuneo*, som betyder "vördnadsfull kyss". När Jesus levde på jorden var det lätt att kyssa honom. Hans mor Maria måste ha kysst honom oräkneliga gånger. Men hur kan vi kyssa honom nu? Jag gav min fru fler kyssar när jag satt i fängelse än jag gör nu. Ofta när jag vill kyssa henne nu, så ringer telefonen eller jag måste skynda mig iväg till ett möte. Men en kyss är inte så mycket en beröring mellan två par läppar som att två älskande hjärtan kommer tillsammans.

Ej svedd av elden

Jag fick också en kyss av Constantin Caraman, som hade varit en av vår organisations viktigaste kontakter inom den underjordiska kyrkan. Det var genom honom som vi kunnat förmedla mycken hjälp till de fängslades familjer.

Även han hade suttit i fängelse, tre gånger. Han hade dömts till slavarbete, precis som min fru, och arbetat vid ett kanalbygge som skulle förbinda Donau med Svarta havet. Vilken grym plats det var! En fånge togs på bar gärning när han stal tjugo lökar som han tänkte dela med andra, så att de skulle kunna svälja den smaklösa maten – havregryn kokade i vatten, utan salt, utan fett. Vakten gav fången ett val: att få tjugofem rapp under fotsulorna eller äta upp lökarna utan salt eller bröd. Han valde det senare. Tårarna rann från hans ögon, som svullnade så att han såg ut som en groda. Till sist drabbades han av svåra kramper.

En annan gång drevs en grupp kvinnliga fångar från sina baracker till platsen där de skulle arbeta. På vägen fick de syn på en död hund. En kvinna krossade skallen på den med en sten, och andra hoppade sedan på den för att komma åt att äta hjärnan. Så stor var hungern efter protein.

I Sovjetunionen användes hästar för att dra vagnar med sten. Fångarna plockade maskar från deras avföring och tvättade dem, även där för att få värdefulla proteiner.

Jag såg på Caramans, den före detta slavarbetarens, strålande ansikte. Han log ett triumferande, kärleksfullt leende. När man såg honom skulle man aldrig kunnat ana vad han hade gått igenom.

I det forntida Babylon överlevde tre judiska ungdomar som kastats i en brinnande ugn för att de vägrat böja sig för en avgud – de luktade inte ens rök. Det var likadant med Caraman och en mängd andra före detta fångar jag träffade.

En omvänd ficktjuv

Broder X var där. Jag skulle inte ha känt igen honom efter tjugofem år, men han påminde mig om vem han var: en före detta ficktjuv som jag suttit fängslad med. Han hade blivit vunnin för Gud när jag predikade om Jesu kärlek till tjuvar i en cell full med vanliga fångar.

Jesus avskydde dem inte alls, utan Han gick så långt att Han jämförde sig själv med en tjuv som kommer om natten när de som bor i huset inte väntar Honom. Dessutom använder Han tjuvar som förebilder för ärliga människor. I Bergspredikan berömdes Han tjuvarna för att de gjorde gott mot varandra.

Nu skrattade vi när vi mindes den gång då jag somnade i min cell med skorna på, och vaknade av att han försökte ta dem av mig! Jag trodde att han försökte hjälpa mig så att jag skulle sova bättre, och blev rörd av hans vänlighet. Tvärtom! Han hade spelat tärning, och mina skor var insatsen. Han hade vunnit, och blev förvånad när jag inte ville hålla med om att han var deras rättmätige ägare.

Vasile Rascol, som jag känt sedan barndomen, var där. Även han hade suttit i fängelse; hans brott var att han distribuerat insmugglade biblar. Nu arbetar han med oss med att starta ett tryckeri där biblar och andra böcker kan tryckas helt öppet.

Mina barn i Rumänien

Jag kan inte berätta om alla jag kände i folkskaran som mötte oss, men jag måste nämna åtminstone något om mina barn.

Alla mina vänner i väst vet att jag har en son, Mihai. Han var den ende jag talade och skrev om, för han hade emigrerat med oss. Men han är inte min ende son. På flygplatsen väntade Sandu. Eftersom han hade blivit kvar i Rumänien kunde jag aldrig nämna honom, då jag inte ville utsätta honom för fara.

För många år sedan jordfäste jag en kristen som hade två små barn. Eftersom hans änka var mycket fattig, tog jag ett av barnen hem till mig, och där blev han kvar. Han blev Mihais bror. Eftersom han var adopterad, tillät kommunisterna honom inte att lämna landet med oss. Idag är han gift, och jag fick träffa honom, hans fru Sylvia och deras barn.

Jag kunde nu krama om mitt barnbarn Doina, som jag aldrig sett. Hon är gift och har gett mig mitt första barnbarnsbarn. Jag omfamnade också min sonson Richard, som fått namn efter mig. Han arresterades alldeles i slutet av Ceausescus regim, och trodde att han skulle bli skjuten. I cellen tänkte han: "Jaja, jag tillhör ju familjen Wurmbrand. Fängelse och förföljelse är dess öde." När han fördes ut ur cellen, som han trodde för att bli avrättad, blev han oerhört överraskad.

"Ceausescu har blivit skjuten", fick han höra. "Du

kan åka hem.”

Lenutza var också där. En gång när jag satt på mitt kontor kom en trettonårig flicka in. Hon var blyg, fattigt klädd, och mycket smal och blek.

”Är du pastor Wurmbrand?” frågade hon.

”Ja.”

”Då är du min pappa från och med nu. Min egen pappa är alkoholist och har övergett oss. Min mamma kommer alltid hem med andra män, som slår och jagar mig. Jag hörde att du är en god man, så jag ska vara din dotter.”

Jag ropade på min fru ute i köket. ”Gratulerar! Du har fött ett barn utan några födslosmärtor. Här är hon.”

Hon blev också kvar hemma hos oss. Istället för att gå och fundera över sitt hårda öde precis efter att jag kidnappats av kommunisterna 1948, förberedde min fru ett underbart bröllop för Lenutza.

Hon var också på flygplatsen, med sin man Gheorghe och deras dotter Cornelia.

Vi hade även sex andra barn, som alla var föräldralösa sedan kriget. Vi hade tagit emot dem som våra egna barn, även om det rent juridiskt inte var möjligt att adoptera dem under kommunisttiden. Det var gott om glädje och stoj och stim i vår tvårumslägenhet. Vi behövde aldrig gå på cirkus eller bio för att få underhållning. Det hade vi tillräckligt av hemma.

Alla sex barnen dödades på en och samma dag. Om jag skulle avslöja omständigheterna kring det, skulle jag få lov att anklaga några personer som jag

inte vill nämna. Stor sorg har varit min följeslagare sedan barndomen. Gud har lärt mig att glädjas mitt i bedrövelser. Han är med mig även i den fria världen. Min fru och jag lider mer här än vi någonsin gjorde under nazisterna eller kommunisterna.

De vänliga leendenas politik

På flygplatsen sjöng vi tillsammans ackompanjerade av Moldovanu på munspel. Jag är säker på att änglarna stämde in i denna glädjefyllda återförening. Polismän från Securitate (kommunisternas fruktade förtryckarorgan) stod bredvid. De är fortfarande verksamma och har samma uniformer, men de blev paralyserade av upproret i december 1989, då deras chef Ceausescu störtades.

Efter sången hölls det tal. Bröderna Neureder och Wieser från vår tyska organisation tog upp det som hände på video. De är stora vänner till Rumänien och de hade kommit enbart för detta tillfälle. Ett antal personer ur folkmängden följde med oss för ett mindre möte i ett hus vid Universitetsplatsen. Från fönstret kunde vi se de tusentals människor som demonstrerade mot regeringen både dag och natt.

Universitetsplatsen hade proklamerats som en icke-kommunistisk zon, där man vägrade erkänna myndigheternas auktoritet. Där fanns tält för ungefär tjugo hungerstrejkande (en var inne på trettiosjätte dagen), som krävde regeringens avgång. En del av demonstranterna, som nästan alla var ungdomar, sjöng en sång: "Det är bättre att vara skurk och usling än kommunist." Denna sång var ett svar till premiärministern, som karakteriserat dem i sådana termer. Från en balkong höll oppositionens ledare tal där man häftigt attackerade kommunisterna.

Motviljan mot kommunismen var förståelig, men

det var inte vist att utifrån den skapa en politisk plattform. Kommunistpartiet hade fyra miljoner medlemmar. Tillsammans med medlemmarna i ungdomsorganisationen och deras närmaste släktingar var de tio miljoner, och utgjorde alltså en stor majoritet av de röstberättigade i ett land med tjugo miljoner invånare. Istället för att försöka få över gemene man bland kommunisterna på sin sida, skrämde ledarna för oppositionen dem. Kommunisterna tänkte: "Vi kommer alla att få lida om oppositionen kommer till makten." Ovis antikommunism säkerställde alltså succén för kommunisterna i valet.

Jesus vet bäst vad som är rätt i den politiska sfären. Ord av kärlek till fienden främjar ens syften bättre än hat. Det hade varit lätt att vinna kommunisternas hjärtan. De var splittrade av sin ideologis kollaps i länderna i Östeuropa. De var både deprimerade och besvikna. Med några få väl valda ord fick Egyptens president Sadat Israel att göra stora eftergifter, efter att fem bittra krig hade lett till fruktansvärda förluster för araberna, både i människoliv och landområden.

Jag är för de vänliga ordens och leendenas politik i alla mänskliga relationer.

Det hebreiska ordet för "att säga" är *lesaper*, som kommer från *saper*, som betyder safir. "Att säga" på hebreiska betyder alltså "att ge en ädelsten". Vi borde bara tala om vi har en ädelsten att ge. Om du kan berika andra, om du har en ädelsten att ge, tala då. Om inte, är det bättre att hålla tyst. Om denna enkla hebreiska regel respekterades, skulle det inte

förekomma några familjegräl, inga skilsmässor, inga politiska splittringar, inga fejder i församlingar eller mellan individer.

Undergräv kommunismen med evangeliet

Kommunisterna har gjort stor skada i Rumänien, men de flesta av dem är inte medvetna om det. De kände inte till kommunismens sataniska rötter, som jag skrivit om i min bok *"Marx – Prophet of Darkness"*. Många gick bara med i partiet för att få ett bättre arbete eller högre utbildning. De borde ha visats medkänsla, men istället möttes de av hårdhet, och deras hjärtan blev förhärdade.

Till sist hade den kommunistiske presidenten Iliescu fått nog av demonstranterna på Universitetsplatsen. En dag lät han skjuta och såra många av dem. Mer än tusen personer arresterades på en dag.

Vad kommer det sig att kommunismen vittrat sönder, att den, trots att den långt ifrån förlorat kriget (Kina, Kuba, Nordkorea, Vietnam – ungefär en femtedel av mänskligheten – står fortfarande under kommunistiskt enpartistyre), förlorat några avgörande slag?

I många år trodde politikerna att kommunismen bara kunde bekämpas med kärnvapenhot. Man lade ned miljarder dollar på att tillverka dem; nu är de oanvändbara och man får lägga ned ytterligare miljarder på att montera ned dem. Andra ansåg att vi skulle acceptera kommunismen som en oföränderlig verklighet, och finna oss i att den fanns där. Deras slagord var avspänning.

Den rumänske diktatorn Ceausescu var en politisk ensamvarg. Liksom Tito spelade han rollen av att vara en oberoende kommunist, på kant med Moskva men kompis med väst. Han tilldelades till och med en titel i Storbritannien. Men han var kommunist precis som de andra diktatorerna, fast av ett annat slag. Det finns flera slags tyranner, precis som det finns flera slags vargar, men de har alla samma grundläggande egenskaper.

Varken antikommunistisk upprustning eller flörtande med kommunisterna hjälpte.

I alla mina skrifter och tal förordade jag något annat: "Kommunisterna infiltrerar och undergräver den fria världen. Låt oss undergräva den kommunistiska världen med evangeliet. Låt oss vinna dem med kärlek. Kristus lärde oss att hata synden men älska syndaren. Låt oss föra ut Guds ord, på hemliga vägar om så är nödvändigt. Låt oss resa upp en armé av bönekrigare."

I allians med änglar

Dessutom sade jag att vi borde begrunda hemligheten med det judiska folket. Trots sitt ringa antal har de varit tvungna att kämpa mot mäktiga motståndare för sin överlevnad. I slutänden har de alltid besekrat sina fiender. Idag har de hundratals miljoner araber emot sig, men dessa kommer inte att lyckas bättre än de mäktiga romarna, inkquisitionen eller nazisterna.

Judarna utgör 3% av befolkningen i USA. De utgör 25% av dess miljonärer, men också av dess revolutionärer. De spelar en oerhört framträdande roll inom vetenskapen och konsten. En stor del av nobelpristagarna är judar. Landet Israel får stora rubriker varje dag, trots att det är ett av världens minsta länder. En tredjedel av jordens befolkning håller nu på att vakna upp ur en mardröm i vilken en jude – Karl Marx – spelat huvudrollen. Den ende som kan rädda världen från denna mardröm är en annan jude: Jesus.

Vad är hemligheten bakom judarnas unika ställning? Man kan säga att det var Guds vilja, och det är sant. Men det finns en händelse i den judiska historien genom vilken denna vilja manifesterades.

Jakob, en av mitt folks förfäder (jag är jude), kämpade med en ängel och vann seger (1 Mos 32:28). Med en man på sin sida är en myrkoloni oövervinnelig för andra myror. Med några få steg kan mannen tillintetgöra fienden. På samma sätt kommer en person, en nation, en församling med en

ängel på sin sida att visa sig oövervinnelig till slut.

Var och en av oss har en skyddsängel. ”Färdas väl två tillsammans, utan att de har blivit ense om det?” (Amos 3:3). En av de största händelserna i mitt liv var när jag lärde känna min skyddsängel. Många kristna samarbetade med sin ängel för att bekämpa kommunismen. Lär av dem och gör likadant! På några ställen i Bibeln beskrivs änglar med vingar. De är nödvändiga för kommunikationen mellan människor och en avlägsen Gud. Men om Gud är närmare, behövs inga vingar. I synen Jakob såg räckte det med att änglarna hade en stege (1 Mos 28:12). För vissa människor behövs inte ens en stege. Herrens ängel slår sitt läger omkring dem (Ps 34:8). Han står till deras förfogande.

Christian Mission to the Communist World och liknande organisationer, som följt dess exempel, har arbetat hårt både i det andliga och det fysiska. Änglar har stått vid vår sida. Våra böner har lagts till otaliga martyrs böner och uppoffringar. Och så kom det sig att de kommunistiska murarna rasade.

Hur revolutionen började

En rumänsk biskop, en av många som blev kommunisternas redskap, avskedade den reformerta prästen Tökes i Timisoara för att han predikade Guds Ord oförfalskat. När han skulle vräkas från sitt hem och sin kyrka, omringade en mängd kristna från alla samfund och många nationer hans hus och hindrade så polisen. Antalet demonstranter växte. När de började marschera mot stadens centrum kallades armén in för att stoppa dem. Soldaterna började skjuta, och många dödades eller sårades. Små barn samlades på trappan till katedralen och sjöng religiösa sånger. Återigen öppnade trupperna eld, och några barn dödades. Resten försökte söka skydd i katedralen, men hjärtlösa präster hade låst dörrarna.

Så hände något förunderligt. Istället för att slåss mot armén, böjde hela folkmassan knä och började be. Det blev för mycket för soldaterna, som vägrade skjuta mer. Samtidigt hade nu hela staden samlats. Pastor Dugulescu tog tillfället i akt att tala till folket från Operahusets balkong. En dikt av Constantin Ioanid, "Gud finns!", lästes. Folkmassan ropade: "Gud finns!" Flygblad med diktens text hade delats ut. Dikten hade tonsatts, och några som kunde melodin började sjunga. Snart sjöng tusentals människor med, och man sjöng den om och om igen. Det blev revolutionens sång.

En dag när min son Mihai, som då var i femårsåldern, var ute och gick med oss i en park, stannade

han framför en man som satt och läste på en bänk.

”Vad läser du?” frågade han med barnslig rättframhet.

”En roman.”

”Läs hellre Bibeln”, sade Mihai, ”för om du inte följer den, kommer du till helvetet.”

”Vad är det du säger?” frågade främlingen.

”Ser du den långa mannen och den lilla damen bakom mig? De är mina föräldrar. Fråga dem, de kan berätta alltihop för dig. Det här är en mycket allvarlig fråga.”

Mannens nyfikenhet hade väckts, och han frågade oss. Det visade sig att han hade varit medlem i en hätsk antijudisk organisation. Genom Mihais, en liten judisk pojke, vittnesbörd blev han omvänd och en av de bästa kristna poeterna i Rumänien. Det var hans sång som blev revolutionens sång.

När det blev känt i andra städer att oskyldiga hade dödats i Timisoara (det ryktades att det var tusentals), utbröt spontana demonstrationer på olika platser. Tretton barn, den äldsta fjorton år gammal, bildade en mur med sina kroppar som hemliga polisens trupper inte kunde komma igenom utan att mörda dem. Barnen böjde knä och ropade: ”Snälla! Döda oss inte!” Polisen brydde sig inte om det. När den första föll, sprang de andra inte iväg, utan stod kvar på knä med armarna utsträckta mot mördarna i kärlek och barnslig tillit medan de fortsatte att vädja: ”Snälla! Döda oss inte!”

Nu står ett kors på den plats där barnen dog.

En legend uppstod i Rumänien. Enligt den var det

änglar som startade revolutionen. De kom ned från himlen och in i barnen, och gav dem samma heliga mod som änglarna som besegrade Satans härskaror i himlen hade. Dessa barns martyrdöd gav de obeväpnade segern mot en armé. Stridsvagnar och trupper kallades in mot folkmassorna, men det var förgäves. Soldaterna hade liksom folket fått nog av diktatorn. I Sibiu uppmanade två ortodoxa präster, som lyfts upp på stridsvagnarna, alla att böja knä och be. Både de tusentals demonstranterna och soldaterna och officerarna följde uppmaningen. De som fortfarande kom ihåg Fader vår bad den tillsammans. Soldater och vanliga medborgare omfamnade varandra. Det gick inte längre att kväva upproret.

Kommunisterna hatar varandra

Samtidigt pågick andra saker i huvudstaden.

Kommunisterna har en hatets religion. De hatar inte bara kapitalister, kristna och judar, utan också varandra. Nästan samtliga medlemmar i kommunistpartiets centralkommitté i Sovjetunionen dödades av sin kamrat Stalin. I Kina dog Liu Shaoqi, kommunistrepublikens president, under tortyr beordrad av hans kamrat Mao Zedong. I Rumänien dödades Lucretiu Patrascanu, kommunisten som förde sitt parti till makten, av sin egen hemliga polis.

Nu planerade Ceausescu kamrater i hans onda gärning, Iliescu, Roman med flera, en sammansvärjning för att störta honom. För dem blev upproret i landsbygdsstäderna den gnista de behövde. De planerade att arrestera Ceausescu, som just återvänt från Iran och som skulle hålla ett tal från en balkong i centrala Bukarest.

När han talade, gav folket honom inte de sedvanliga (och obligatoriska) hyllningarna; Iliescu män inom hemliga polisen började bua. Ingen annan skulle ha vågat. Men denna signal var tillräcklig för att tända folket. De hade länge velat bua, och nu kunde inget hindra dem. Ropen mot Ceausescu blev alltmer högljudda. Han anade faran och flydde, men det var något fel på hans bil. Han hejdade en annan. Hans fru och säkerhetsofficeren som var med honom

tog fram en revolver och instruerade chauffören – som råkade vara en kristen – vart han skulle köra.

Han låtsades att batteriet var dåligt, och stannade precis där några män stod redo att gripa sin ledare. Efter att ha visats upp i TV dödades Ceausescu och hans fru Elena. Flera av hans anhängare sattes i fängelse. Rumänien har nu en ny regering, men den består (när detta skrivs) nästan uteslutande av tidigare kommunistledare, som skolats i marxistiskt tänkande från sin ungdom. De hävdar att de har övergett kommunismen, men kommunismen överger inte en kommunist.

Bibeln berättar om judarnas uttåg ur Egypten. De följde Mose en tid, men så fort de fick tillfälle gjorde de en guldkalv, som de tillbad precis som de sett egyptierna göra. De hade lämnat Egypten, men Egypten hade inte lämnat dem. Den avgudadyrkan de lärt sig utöva medan de var slavar i ett hednaland fanns kvar i judarnas sinnen i århundraden.

Rumäniens nya regering har, precis som den förra, skjutit och fängslat oskyldiga. Ceausescu kan vara nöjd med sin efterträdare.

En församling jag startade

På söndagen höll jag min första gudstjänst i baptistkyrkan på Valaorigatan i Bukarest. På sätt och vis var det jag som startade den. Kommunisterna var inte först med att förfölja evangeliska kristna i Rumänien. 1940 kom Järngardet, ett fascistiskt parti som var fanatiskt ortodoxt, till makten. Deras första åtgärd var att förbjuda baptister, adventister, pingstvännen och brödraförsamlingar att hålla gudstjänst. Följaktligen stängdes alla deras lokaler. Sedan gjorde marskalk Antonescu sig av med Järngardet, etablerade sin egen diktatur, och begränsade återigen religionsfriheten. Inte en enda rumänskspråkig evangelisk kyrka lämnades öppen. Hundratals evangeliska kristna dömdes till fängelse i upp till tjugo år. Den ortodoxa kyrkan stödde helt och fullt denna förföljelse. Vi har aldrig haft någon reformation i Rumänien, och den ortodoxa kyrkan är fortfarande lika auktoritär som den katolska kyrkan var före det andra Vatikankonsiliet.

Alla lutherska kyrkor var fria utom min, eftersom jag och majoriteten av medlemmarna var judar (regeringen var häftigt antijudisk). Den lutherske biskopen Städel var inte hågad att försvara oss. Han blev känd genom en predikan där han sade: "Mänskligheten har sett tre genier: Kristus, Beethoven och Hitler. Jag vågar påstå att Kristus till och med är större än Hitler."

I likhet med baptisterna och andra evangelikala

grupper samlades vi alltså i hemlighet.

Mot slutet av kriget lyckades en vän till oss, den svenske ambassadören von Reuterswärd, utverka tillstånd för oss att hålla gudstjänst. På en dag tömde vi vår lägenhet på möbler och gjorde den till en kyrka. Så snart detta blev känt kom hundratals bröder från alla de förbjudna samfundet till våra gudstjänster, som vi höll fem gånger per dag. Vi var alltså landets enda rumänsktalande evangeliska församling.

När nazisterna förlorade kriget återfick min förra församling sin religionsfrihet, och den fick tillbaka sin gamla byggnad. De som samlats i vår lägenhet bildade en baptistförsamling, som senare blev Valaorikyrkan. Därför är på sätt och vis baptistpastor Talosh min efterträdare.

Många av dem som nu samlades för att höra mig tala kände mig sedan tidigare. De andra kände till mig, mina böcker och mitt livs historia. För dem var jag inte en vanlig dödlig utan inkarnationen av en legend som blivit mer och mer fantastisk under årens lopp, tills den var på väg att förlora kontakten med verkligheten. Jag fick svårt att övertyga dem om att jag inte var den legendariske hjälte de föreställde sig, utan en helt vanlig man.

Wurmbrands land

Följande skämt berättas i Rumänien: Diktatorn Ceausescus bil måste stanna vid en landsväg på grund av ett motorfel. Inte långt därifrån såg han en gammal bondkvinna mödosamt skyffla jord, och han frågade henne hur hon hade det. Hon berättade vilket hårt liv hon levde, och frågade sedan: "Vem är du?"

Förbluffad över att inte bli igenkänd svarade han: "Läs tidningen. Titta på TV. Där pratar de om mig. Jag är 'ledargeniet', 'den inomvärldslige guden', 'geniet från Karpaterna'. Jag är den som förmedlar sanning, ljus och kärlek till det här landet."

Jublande glad ropade kvinnan till sin man, som arbetade en bit därifrån: "Kom fort, John! Broder Wurmbrand är här!"

En kristen amerikan har skrivit en bok om Rumänien med titeln The Wurmbrand land.

Jag visade att myten om mig inte var sann, talade som en vanlig man, och predikade i kyrka efter kyrka, och mitt hjärta flödade över av kärlek och glädje.

Hur mycket är jag?

En kväll var jag i Popa Rusu-kyrkan, där jag i hemlighet blivit ordinerad till diakon under nazist-tiden, då det var fullständigt otänkbart att en jude skulle få tjänst i en församling. Det här var en tysktalande församling, och de rumänska fascisterna vågade därför inte stänga den.

Ordinationen ägde rum i största hemlighet. Bara de två som lade händerna på mig och två vittnen var där. Dörren var låst. De tyska bröderna Fleischer och Strobel brydde sig inte om den antijudiska storm som rasade utanför.

Det var i just den kyrkan som jag senare förrättade mitt första dop; jag döpte en jude som inte kunde ett ord rumänska. Under gudstjänsterna brukade han läsa i sitt ryska Nya testamente och bara låta mig tala. Innan jag döpte honom sade jag: "Jag kan inte bara förrätta denna ceremoni. Jag har ett ansvar. Jag måste ta reda på vad du har lärt dig ur Bibeln. Läs vilken vers du vill och förklara den för mig."

Han öppnade sin bibel vid 2 Korinthierbrevet 12:11, där Paulus skriver att han ingenting är. Så slog han igen boken och frågade: "Om Paulus var ingenting, hur mycket är du?"

Jag tackade honom. Han kunde skrifterna bättre än jag.

En troshjältinna

Efter att ha besökt Bukarest reste jag från stad till stad. Jag såg socialismens underverk överallt. Där det en gång hade funnits bilar och lastbilar satt människor i kärror dragna av hästar. Skyltfönstren var tomma. Folk köade i timmar för tomater, kål, mjölk. Det fanns ransoneringskort för många varor. Varje person fick exempelvis köpa ett kilo kött varannan månad. Gatorna och husen var dåligt upplysta.

I varje stad mötte jag stora och små troshjältar, men även fega människor och rena förrädare. En hjältinna som reste med oss till några platser var doktor Margareta Pescaru.

1950 var jag nära att dö på fängelsesjukhuset i Tirgul Ocna. Från kapitalisterna, som de föraktade, hade kommunisterna ärvt uppfattningen att varje fängelse borde ha en sjukavdelning och en läkare. Här blev emellertid läkarna tillsagda: "Du ska praktisera veterinärmedicin på dessa fångar. Ge dem den medicin och vård du skulle ge oxar och hästar, så att de kan arbeta som slavar. Om de inte kan återhämta sig längre, så låt dem dö."

I sådana fångelser fanns det två slags läkare. En del, bland dem unga kvinnliga läkare, var med under tortyren, och brukade skämta med barbarerna. Allt emellanåt kunde doktorn ta ens puls och säga: "Låt honom vila en stund nu." Under den tiden brukade han – eller, vilket var mera troligt, hon – roa sig med

polisofficeren, för att sedan säga: ”Nu kan du börja igen, men tänk på att inte slå honom i hjärtrakten. Då kanske han dör alltför snart, och då får du inte ur honom mer information.”

Men det fanns andra som tog sin grundläggande plikt, nämligen plikten att rädda liv, på allvar. Den mest enastående av dessa var Margareta Pescaru. Hon var kristen och smugglade in medicin i fängelset. Läkare visiterades precis som alla andra innan de släpptes in, men hon lyckades gång på gång. Hon räddade mångas liv, inklusive mitt, på detta sätt.

Den läkare som ertappades med att smuggla blev svårt slagen och dömd till många års fängelse. Det var alltså mycket riskfyllt.

Dr Pescaru tog kontakt med min familj och mina vänner. Hon försåg också mig, och andra genom mig, med streptomycin, mirakelmedicinen mot tuberkulos, som var allmänt förekommande i fängelset.

Hindrade orgie i grymhet

Men hon gjorde mer än så. I fängelserna i Piteshti och Suceava och i Kanalfängelset hade kommunisterna påbörjat en så kallad "återutbildning" av fångarna. En del hade, genom löften om frihet, förhärdats till att slå och tortera sina medfångar så att de erkände brott mot staten som de inte erkänt under utredningen. Fångarna måste också avsäga sig de politiska och religiösa övertygelser som de fängslats för. De måste lova total trohet mot kommunismen.

Alla metoder som gav resultat var tillåtna: upprepade slag mot fotsulor och könsorgan, att bryta sönder tänder med grus, tvinga fångar att svälja avföring och urin, förvägra fångarna sömn, förbjuda dem att gå på toaletten, och allt slags förnedrande behandling.

Människor måste reduceras till skräckslagna vrak, ingenting annat. Kommunisterna lyckades med de flesta. När fångar tvingades springa upp och ned för trapporna förföljda av piskor och käppar, sprang alla för sitt liv vilket, trots att det var eländigt, var det enda som just då betydde något. Några gav inte efter, men de var få. En del dog under tortyren. Plågoandarna, som inte nöjde sig med att bara döda, urinerade över deras lik.

Varje fånge fick ta en mugg vatten från kranen per dag, men han måste först visa upp den för "återutbildaren", som då spottade i den. Sedan fick fången dricka. Jesus använde spott när han helade männi-

skor. Jag känner en fånge som en gång frågade sig själv: "Om Jesu spott kunde hela en blind, skulle då onda människors spott också kunna hela om vi accepterar det i tyst underkastelse och med kärlek till ogärningsmannen?"

Myndigheterna skickade några av dessa "återutbildare" till mitt fängelsesjukhus, som var för tuberkulospatienter, för att börja sitt fruktansvärda arbete. "Återutbildning" hade varit ett helvete för dem som var friska; vilken förödelse skulle det inte åstadkomma bland de sjuka, där många till och med var döende? Viskande redogjorde vi för hotet för dr Pescaru. Hon gjorde det otänkbara. Hon beslöt sig för att gå till de värsta odjuren och vädja för lammen.

Efter att ha rest hela natten till huvudstaden, gick hon till de tjänstemän som hade högsta ansvaret för fängelserna – eller enklare uttryckt: till de ledande slaktarna. Gud lät henne finna nåd för deras ögon, som han lät Ester finna nåd för Ahasveros ögon. Vi har ingen aning om vad som bevekade dem. Var det hennes fysiska skönhet, eller snarare Guds kraft som strålade genom henne? Hon hade i alla fall framgång. Hon vädjade till deras stolthet. Tirgul Ocna var det enda stora fängelsesjukhuset; landets prestige stod på spel, och så vidare. Faktum är att torterandet av oskyldiga nu stoppades för första gången i Rumäniens kommunistiska historia.

Kristen blev kommunistisk polisofficer

En annan hjälte var X. (Av säkerhetsskäl kan vi fortfarande inte avslöja hans namn, eftersom Securitate, kommunisternas hemliga polis, fortfarande är verksam.) Under dessa mörka år bar en del fångdräkt för Kristus. Men X gjorde en ännu större uppoffring. För att förgöra kyrkan inifrån, infiltrerade kommunisterna församlingar genom att utnämna män som blivit präster och pastorer för detta syfte till församlingsledare. Broder X tänkte: "Varför inte vända på det?" David sade: "Det finns inget svärd som Goliats" (se 1 Sam 21:9). Översättare tror ofta att de är visare än de ursprungliga författarna och därför bör rätta det som skrivits. Det är likadant med bibelöversättare. I Matteus evangelium 10:1 står det i den grekiska originaltexten att Jesus gav de tolv lärjungarna *orena andars makt*. På flera språk står det makt *över* orena andar, vilket är något helt annat.

I tider av krig kan fiendens spionerande inte enbart motverkas av att vi predikar evangeliet. Det måste även finnas ett kontraspionage. Broder X blev därför officer inom hemliga polisen för att hjälpa den underjordiska kyrkan, och i synnerhet mig. Bröder och systrar som hade fångslats bar en uniform som högaktades av de troende. X sågs som en avskydd förrädare som gått över till fienden. Det är mycket möjligt att de troende tänkte: "Vem vet vad han

egentligen gör? Han kanske till och med har börjat tortera människor.”

Han bar skammen och utförde sitt arbete väl. Och han var inte den ende. Genom människor som han kände vi till arresteringshot i förväg. Till och med efter att jag lämnat landet fick jag reda på planer för att döda mig.

Jag träffade denne troshjälte, broder X. De troende i Rumänien känner fortfarande inte till vad han gjorde. Vilket privilegium det var att få omfamna honom!

En del bröder instruerades av sina trogna pastorer att acceptera rollen som informatör åt hemliga polisen när de blev tillfrågade (och nästan alla kristna blev tillfrågade). Polisofficerarna stämde träff med dessa ”informatörer” i hemliga lägenheter, och vi fick därigenom reda på adresserna. Sedan kunde medlemmar i den underjordiska kyrkan bevaka dessa lägenheter, som tillhörde hemliga polisen, och ta reda på vilka de verkliga förrädarna var. Dessa falska informatörer var mycket noga med att bara berätta sådant som skulle vilseleda polisen. Även idag är det klokt att inte säga mer än så.

Samarbete med kommunisterna

Jag träffade högt uppsatta ledare för olika samfund. En del av dem hade samarbetat med kommunisterna. De kände en fruktansvärd skuld och vågade inte möta min blick. De var utom sig av rädsla för att arkiven hos hemliga polisen och på departementet för sekter skulle öppnas, och allmänheten i detalj skulle få veta vad de gjort. En del av dem var gamla män. Med tanke på att kommunismen stört Rumänien i fyrtiofem år, undrade de förmodligen vad de vid sin ålder skulle ta sig till om de berövades sina positioner, och förmodligen också sina pensioner. Jag försökte lindra deras samvetskval genom att först av allt säga dem att ett visst mått av samarbete hade varit befogat.

Jag sade inte att det är rätt att underordna sig diktatorer, för Paulus säger i Romarbrevet 13:1: "Varje människa skall underordna sig all den överhet hon har över sig. Ty det finns ingen överhet som inte är av Gud." En regering som hatar Gud är inte av Gud. Om den vore det, skulle Gud vara som Israels kung Saul, som bad en fiende, en amalekit, att döda honom (2 Sam 1:9). Gud skulle i så fall förespråka ett slags självmord.

Jag tror, liksom Augustinus, att "utan rättvisa är statsmakterna inget annat än rövarband". Det är vår plikt att utrota rövarbanden, men samtidigt försöka

vinna själarna i dessa band.

Varför skrev då inte Paulus som Augustinus?

Jag tror det är vist att tala vänligt till tyranner som man tvingas leva under, så länge man inte kan störta dem. Profeten Daniel sade en del mycket angenäma saker till kung Nebukadnessar, som var den tidens Hitler. Diplomatskt tal hör till den kristnes vapenarsenal.

När Daniel kommenterade kungens dröm, som förutspådde fruktansvärda lidanden för denne, sade Daniel till Nebukadnessar, som inte långt tidigare hade kastat Daniels tre vänner i den brinnande ugnen: ”Min herre, o att drömmen gällde dem som hatar dig, och dess betydelse dina fiender!” (Dan 4:16). I sitt hjärta tänkte kanske Daniel: ”Alla bestraffningar från Gud, o konung, är rättmätiga, och jag hoppas att Gud inte ändrar sig.”

Vad ska vi ge kejsaren?

Jesus sade: "Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren", vilket är en mycket tydlig undervisning. Judarna skulle ge den romerske kejsaren det som var hans. Vad var nu lagligen hans i Palestina? Ingenting. Den romerska armén hade invaderat Palestina med våld och styrde med tyranniska metoder. Historikern Flavius Josephus skrev att när judarna gjorde uppror och krävde ett minimum av mänskliga rättigheter, korsfäste romarna så många av dem att "det inte fanns trä för att göra fler kors, och ingen plats att resa dem". Kejsarna hade inte planterat ett enda träd, och inte byggt ett enda hus i Palestina. "Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren" betyder: ge honom ingenting utom en spark i baken.

Vilka är överheten? Det är gårdagens framgångsrika rebeller eller deras efterträdare. Cromwell och andra bekämpade tyranniet i Storbritannien; därför var det demokratiska styret Guds vilja. Ett kungahus störtas med våld av ett annat; därför är Storbritanniens drottning en regent efter Guds vilja.

Amerikanerna bröt en trohetsed till Englands kung och genomförde en framgångsrik revolution. Dagens amerikanska myndigheter är därför av Gud.

Vad blir slutsatsen? Störta kommunisterna och andra diktatorer. Om du inte lyckas, är du en rebell. Om du segrar är du en ledare tillsatt av Gud, som gav dig segern.

Under Hitler, Stalin, Mussolini och Ceausescu,

liksom under många despoter i gångna tider, har kristna blivit vilseledda att medverka till onda handlingar av denna enda vers i Romarbrevet. De har inte insett att dessa artiga ord: "Varje människa skall underordna sig all den överhet hon har över sig", förekommer mot slutet av en bok som på alla föregående sidor lär att vi ska stå emot och bryta ned orättvisor och tyranni. Det är vad Mose, Gideon, Barak, Simson, David och andra gjorde, och de äras alla som hjältar i Den heliga Skrift.

Jag höll inte dem som samarbetat med kommunisterna för personligt skyldiga. Den som föds i en hednisk eller animistisk miljö blir automatiskt en hedning. Det är inte hans fel. På samma sätt anser den som växer upp i en kyrka där alla underordnar sig skurkar att detta är normalt.

En av de högsta ledarna för den officiella baptistkyrkan i Sovjet (han är död nu) sade: "Vi måste underordna oss myndigheterna, och det innebär inte bara regeringen, utan även KGB (Sovjets blodtörstiga hemliga polis), eftersom också den är en myndighet, och därigenom förordnad av Gud." Detta innebär att om de ber mig spionera på mina trosbröder, rapportera om deras förehavanden och ange dem, måste jag göra det även om jag vet att de blir arresterade och dödade. Hur kan man begära att en kristen som vuxit upp i denna tro ska handla annorlunda? Det vore som att undra varför ett barn upp-vuxet i England inte talar arabiska.

Jag tillbringade tid tillsammans med tidigare samarbetsmän som hade åsamkat både individer och

församlingar stor skada. De hade ansett det som rätt att informera myndigheterna om allt som hände i församlingen – varje ord som sades, varje beslut som fattades. När det gällde konsekvenserna av deras handlande, tänkte de: ”Det som sker, det sker.”

Jag försökte visa förståelse för dem. Jag berättade för dem vad Talmud lär: när en religionsförföljare uppstår, måste rabbinerna dela upp sig i två läger. Det ena måste hålla fast vid den nedärvda tron och inte ens ändra judarnas sätt att knyta sina skosnören. Det andra måste däremot hålla sig väl med förtryckaren, äta och dricka med honom, för att åtminstone utverka någon lättnad i lidandet. Den lidande första gruppens förtjänst inför Gud är inte större än den andras, som festar tillsammans med tyrannen, förutsatt att den har rätt intentioner. Dessa ord hjälpte en del att förstå sig själva bättre.

En del var mycket visa i sitt samröre med kommunisterna. Genom att bara uttrycka lite trohet till Ceausescu beviljades de många eftergifter. De erkände aldrig Ceausescus påstådda gudomlighet – han kallades ”den inomvärldslige guden”, ”geniet från Karpaterna”, ”den störste tänkaren någonsin”, och så vidare. Den lutherske biskopen Muller gick med på att bli medlem av kommunisternas parlament, men han röstade aldrig. Utan att han någonsin smickrade de kommunistiska härskarna, ledde den lilla kompromissen att han var där till att den lutherska kyrkan var bland dem som led minst.

Förrädarna

Församlingen hade inte bara kollaboratörer i sina led. Det fanns även direkta förrädare, som sålde oskyldiga människors liv för pengar trots att de aldrig fick mer än en spottstyver, som Judas med sina trettio silvermynt. Ändå blir jag påmind om att Jesus till och med satt till bords med Judas efter att han förrått honom. Alla de ord av kärlek som Jesus sade till lärjungarna under den sista måltiden gällde även honom.

Jesus sade: ”Känn ingen oro. Tro på Gud, och tro på mig.” Detta sade han till Judas, som försäkrades att det fanns många rum i Faderns hus, till och med ett för en lärjunge som redan hade priset för sitt förräderi i fickan, bara han omvände sig. Jesus sade: ”Det är inte för sent att vända om”, när han fortsatte: ”Jag skall ta emot er hos mig” (Joh 14:1-3, eng. övers.). När Judas ledde soldaterna till Jesus och gav honom en förrädares kyss, kallade Jesus honom ändå ”vän”, för Hans vänskap är evig.

I Johannes evangelium 5:2 står det i grundtexten: ”Vid fåret fanns ett bad” (ordet ”dammen” är en interpolation av översättarna). Vid vart och ett av Kristi får finns en möjlighet att bli renad från alla synder. Det tragiska är att en del av förrädarna inte rekryterades från de sämsta kristna, utan från de bästa, till och med från dem som varit troshjältar, och som utstått tortyr och suttit i fängelse i många år. Ett latinskt ordspråk säger: *”De hic historia silet”* –

"om dessa är historien tyst". Allt bör inte berättas.
Vissa saker är alltför sorgliga.

Att predika för osynliga lyssnare

Vilka var höjdpunkterna under vår resa till Rumänien?

Sabina och jag stod framför Ceausescus fantastiska palats, som får Buckingham Palace att se ut som ett litet dockhus. Det sägs att till och med kranarna i badrummet är av guld, men "den inomvärldslige guden" fick aldrig nöjet att använda dem. Palatset är byggt på den plats där Uranusfängelset, Securitates fängelse, låg. Detta fängelse revs för att bereda plats för diktatorns residens. Jag satt i denna underjordiska fästning. Jag vågar till och med påstå att jag regerade från min cell, även om detta kanske låter skrytsamt. Låt mig förklara.

Jag sattes i isoleringscell, där jag aldrig såg sol, måne, stjärnor, fåglar, träd eller fjärilar. Efter en tid glömde jag att naturen existerade, ja till och med att färger existerade. I min trista, grå värld av smutsiga cementväggar, sjaskiga klädpaltoer och askgrå hud glömde jag hur blått, grönt och violett ser ut. Jag hade aldrig någon bok eller ens en pappersbit. I detta djupa underjordiska fängelse härskade tystnaden. Jag hörde aldrig ett ord eller en viskning. Det här var det grymmaste sättet att beröva någon alla sinnesintryck.

I min mörka cell predikade jag varje kväll till en osynlig åhörarskara. Jag var van vid dessa åhörare

även från min tid i frihet. I Petrus första brev 1:12 står det att änglarna längtar efter att få blicka in i evangeliet. Varhelst jag predikade i kyrkorna, var jag medveten om att också änglar var närvarande och inte bara människor (var skulle annars våra skyddsänglar vara då vi är i kyrkan?), och jag försökte alltid säga något vänligt om dem. Men jag misstog mig när jag trodde att bara änglar kunde vara osynliga åhörare. Så var det inte.

När jag kom till väst publicerade jag tre böcker med predikningar som jag hållit i min ensamcell: *Budskap från min cell, If Prison Walls Could Speak och Alone with God.*

Sedan hände något mycket märkligt.

Jag fick ett brev från en man i Kanada, som skrev att han vuxit upp i en fin kristen familj, men hade gått bort från Gud i sin ungdom och slutligen hamnat i fängelse. Där misskötte han sig och sattes i ensamcell som bestraffning. I sin förtvivlan tänkte han på hur ledsna hans gudfruktiga föräldrar måste vara. Han skulle vilja komma tillbaka till Gud, men visste inte hur. Han bad: "Gud, om det någonstans i denna värld finns någon ensam fånge som känner dig, så för hans tankar till mig." Då hörde han en inre röst som sade: "Gud söker dig ivrigare än du söker Honom. Kons begär att bli diad är större än kalvens begär att dia. Han söker dig och Han vet hur Han ska finna det Han söker. Sitt tyst och lita på Honom. Han kommer att nå dig."

Och så, kväll efter kväll, hörde han ett slags predikan långt bortifrån.

Han omvände sig. Hans tid i fängelse var dessbättre ganska kort, och han släpptes snart. Åren gick och han gifte sig, bildade familj och blev diakon i en församling.

En dag gick han in i en kristen bokhandel och fick syn på en underlig titel på ett bokomslag: Budskap från min cell. Eftersom han suttit i ensamcell själv, undrade han: "Vem predikar man för i en ensamcell?" Han läste boken och skrev sedan till mig: "Herr Wurmbrand, du predikade inte för ingen. Jag satt i isoleringscell samtidigt som du. Jag kände igen predikningarna. Det var dina predikningar som jag hörde, och som förde mig tillbaka till Kristus. Tack så mycket för att du höll dem."

Jag skulle kanske inte ha tagit så stor notis om detta brev om jag inte fått ett annat brev från en dam i England som beskrev något liknande.

Så träffade jag en fransk pastor. Han berättade för mig att han varit en icke-troende när han sett en syn av en pastor med rundkrage som berättat för honom om Jesus. Han blev kristen och i sinom tid pastor, och vann många människor för sin Mästare. En dag fick han syn på samma bok, Budskap från min cell. På omslaget till den franska utgåvan finns en bild av mig i rundkrage. Han kände omedelbart igen mig som den man han sett i synen.

Att predika bortom tid och rum

I hebreiskan finns tre ord för själ: *nephesh*, *ruach* och *neshamah*. *Neshamah* är dess högsta nivå. Kabbalan, den främsta boken inom judisk mysticism, kallar den "supersjälen".

På sin högsta nivå är själen bortom tid och rum. En person som är instängd inom fyra väggar kan nå personer tusentals kilometer bort. När jag fick dessa brev, gav de nytt ljus åt några underliga uttalanden av Paulus: "... sanningens ord, evangeliet, som har nått fram till er liksom det bär frukt och växer till *i hela världen*" (Kol 1:5-6, min kursivering); "... därför att man *i hela världen* talar om er tro" (Rom 1:8, min kursivering), och så vidare. Dessa ord ser ut att vara en så stor överdrift att de nästan kunde kallas direkta lögner. Paulus kände inte till Japan eller Amerika. Evangeliet hade långt ifrån nått ens den då kända världen. Men den dolda människan, vår inre människa, *neshamah*, kommunicerar utan några gränser. Saker händer i den inre människan som den yttre människan, vårt medvetande, inte vet något om.

Det står att de judar som gick genom Röda havet då de lämnade Egypten alla blev döpta (1 Kor 10:2). Det var kanske två eller tre miljoner människor. Ingen enda av dem visste att det var det som hände. "Vet ni då inte att alla vi som har döpts in i Kristus Jesus, också har blivit döpta in i hans död?" (Rom

6:3). Nittio procent av dem som döps, även som vuxna, vet inte om detta. Min fru och jag fick veta det många år senare, och undrade över det. Vem av oss visste ätt vi blivit "begravda med honom" (v. 4), eller att vår gamla människa blivit "korsfäst med honom" (v. 6). Man borde ju komma ihåg om man blivit korsfäst, men ingen av oss gör det. Det händer alltså saker med vår *neshamah*, saker som den ytterst lilla delen av vårt sinne som kallas vårt medvetande inte är medvetet om.

För mig personligen var det att ta emot Kristus aldrig någon nyhet. När jag vid tjugosju års ålder hörde en bysnickare dela evangeliet, fick jag snarare intrycket att jag kände igen något som jag alltid längtat efter, och som jag sökt länge. Platon skrev, "att veta är att känna igen".

En riktig predikan, som flödar från hjärtats inre fästning, en predikan som även predikanten lyssnar till med förundran, eftersom han inte trodde att han visste det han just sagt, är en existentiell händelse som åhörarna minns i årtionden efteråt. Den når till jordens ändar och påverkar i det osynliga. I sin bok *Freds barnet* berättar Don Richardson om många missionärer som kommit i kontakt med stammar som känt till lärosatser i den kristna tron utan att de haft någon möjlighet att lära sig dem av andra kristna. Predikningar långt bortifrån har nått dem.

När min fru och jag nu stod framför Ceausescus enorma palats, mindes jag dessa saker och mediterade över dem. I min underjordiska cell hade jag mer glädje än han någonsin kunnat drömma om, inte ens

när han var som mäktigast. Hans arbete var fåfängt. I detta palats, som i alla andra, kommer det en dag inte att lämnas sten på sten. Men människor som vunnits för Gud kommer att leva i evigheternas evigheter, och för alltid gå från härlighet till härlighet.

Sabina och jag kramade om varandra och bad en bön av tacksägelse.

Att vinna människor i fängelse

Sedan gick vi till byggnaden där kommunistpartiets centralkommitté haft sitt högkvarter. Från dess balkong hade Ceausescu inlett sitt sista tal. Han avbröts snart av oförskämda rop: "Mördare! Brottsling! Ned med kommunismen!" Han flydde och gick mot sin död. Denna byggnad är också hemliga polisens tidigare högkvarter, och även här fanns ett underjordiskt fängelse. Jag tillbringade där två år i isoleringscell. Långt nere under markytan predikade jag evangeliet för fångarna i cellerna intill min genom att knacka i väggen. Fångarna byttes ut med jämna mellanrum.

Den norske pastorn Fjeldstad, som är missionär i Israel, berättade för mig att han hade träffat en jude där som, när norrmannen började dela evangeliet med honom, svarade med ett leende: "Du kommer för sent. För årtal sedan, när jag satt i isoleringscell i Rumänien, berättade en medfånge evangeliet för mig genom att knacka morsemeddelanden i väggen. Jag trodde på det då och jag tror det fortfarande."

Jag gladdes vart jag än åkte i Rumänien. Varje plats återupplivade underbara minnen.

Vi stod framför det polishögkvarter där min fru och jag ofta blivit kvarhållna under fascist- och kommunisttiden. I Bukarest träffade jag en syster som tillsammans med sin far, som var baptistpredi-

kant, fängslats här av fascisterna. Jag och flera andra fängslades samtidigt, och vi anklagades för att ha organiserat underjordiska gudstjänster i hemmen. Vi mindes nu vår glädje när vi sjöng där i fängelset.

Ett annat fängelse var Malmezonfängelset i Bukarest, där jag suttit både under fascist- och kommunisttiden (det var mycket värre under den senare). Under kriget satt sex bröder och systrar där. Det var provisoriskt ordnat så att män och kvinnor var tillsammans på dagarna. En gång kom befälhavaren, en överste, in i rummet och skrek: "Jag har hört att ni sjunger era sånger här, vilket är förbjudet. Vad för slags sånger är det? Sjung en för mig."

Vi sjöng "O huvud blodigt sårat, av smälek höljt och spe". Han vände sig om och gick utan ett ord. Filip Shmuilovici, en enastående Jesus-troende jude, som satt fängslad med mig vid detta tillfälle och som nu bor i Israel, berättade många år senare för mig att översten blivit en broder i Kristus. Vår sång kanske hjälpte även andra att bli frälsta.

Centralpunkten i mitt liv

Jag upptäckte att jag återigen kommit till Oltenigatan, där min kyrka hade legat. Vid samma gata hade det också funnits en ortodox kyrka och en synagoga. Ceausescu behövde inte sådana byggnader; så de revs allihop. Olteni! Vilka minnen jag hade från denna plats. Det var här som jag, genom tårar, bad min första offentliga omvändelsebön. Gudstjänsten leddes av pastor Adeney från anglikanska kyrkans mission till judarna. Han hade vigtt sitt liv åt att arbeta för judarna och hade predikat i fyrtio år utan att se nästan någon frukt. Men han gav inte upp. Det visade sig senare att han inte arbetat förgäves. Han hade till exempel fört Isac Feinstein till Kristus; denne blev en känd Jesus-troende judisk förkunnare som dog martyrdöden. En annan var Asher Pitaru, som senare satt i kommunistiskt fängelse tillsammans med mig. Både fångarna och fångvaktarna kallade honom "1 Kor. 13", eftersom detta var hans favoritämne vem han än talade med, även vakterna, som behandlade honom med respekt. När Pitaru skulle dömas var en nära kristen vän huvudvittne mot honom. Pitaru talade aldrig om denne man med annat än kärlek, och nämnde aldrig hans synd. Dessa och många andra var frukten av Adeneys tjänst.

Huvudpredikant i Oltenikyrkan var pastor Ellison, även han av judisk börd. Det var i Olteni som jag blev frälst, och det blev senare mitt pastorat. Alla kallade församlingen "kärlekens kyrka", för även

om den till namnet var luthersk, var den egentligen den enda samkyrkliga församlingen i Rumänien. Kristna av alla slag – ortodoxa, baptister, pingstvännar, nasarener, adventister – kände sig hemma här. När någon som trodde på barndop ville döpa sitt barn, gladdes vi alla med honom. När någon annan bad att få bli vuxendöpt, deltog de som döpte barn i festligheterna. Min kollega, pastor Solheim, predikade om sin övertygelse att vi i nattvarden tar emot Kristi verkliga kött och blod. Jag sade att jag trodde på en symbolisk närvaro. Ingen grälade om det. Jesus sade: ”Tag, ät, drick”, inte: ”Tjafsa om vilken tolkning som är den rätta.” Nattvarden är vad den är, inte vad vi anser den vara.

Vi tog väl hand om de fattiga i vår församling, och vi hjälpte även många andra församlingar. Det var här vi startade det första hemliga arbetet för att nå Sovjets armé, som invaderat vårt land. Vi tryckte Nya testamenten och evangeliedelar åt dem.

Oltenikyran ligger mig varmt om hjärtat också av en annan orsak: det var på dess vind, min ”prästgård”, som jag i hemlighet mötte två utländska bröder, pastor Stuart Harris, som nu är ordförande i International Christian Mission to the Communist World, och hans vän pastor Moseley från USA. De var de första utländska besökarna som inte lät sig luras av högt uppsatta kyrkoledare. Vi träffades på natten, och jag berättade utförligt om vårt lidande.

Vid detta möte grundlades vårt missionsarbete, som nu spridits till mer än fyrtio länder, och som fört in miljontals biblar, Nya testamenten, evangelie-

delar och annan litteratur i kommunistländerna. Vi har också mobiliserat hundratusentals människor i bön för de förföljda, understött radiosändningar och gett ekonomisk hjälp till de fängslades familjer.

Är du redo att följa med en eldsvagn?

Jag höll många predikningar i Rumänien och jag kan inte återge dem alla här. Jag skulle dock vilja nämna några av mina huvudtankar när det gäller landets speciella situation.

Jag talade om hur lätt man kan ryckas upp till himlen. Vem som helst kan ryckas upp idag om han är villig att resa som Elia gjorde: "... syntes plötsligt en vagn av eld, med hästar av eld ... Elia for i stormvinden upp till himmelen" (2 Kung 2:11).

"Är någon här redo att stiga upp i en sådan obekväm vagn?" frågade jag. "Då kan han ryckas upp omedelbart.

Vart skulle du vilja bli förd? Jesus gav oss ett fantastiskt löfte: 'Den som segrar skall jag låta sitta hos mig på min tron, liksom jag har segrat och sitter hos min fader på hans tron' (Upp 3:21).

Vem som helst kan få sitta på denna tron. Daniel gav oss en beskrivning av den: 'Hans tron var av eldslågor, och hjulen på den var av flammande eld. En flod av eld strömmade ut från honom' ('från den', eng övers Dan 7:9-10). Är du redo att sitta på en sådan tron? Då kan du få hedersplatsen på den.

Jag kommer från väst, där en del predikar ett lätt evangelium. Bara tro, det är allt. Om du tror får du inte bara en plats i himlen för evigt, utan också hälsa och framgång här på jorden.

Man kan helt undkomma kommunistisk förföljelse, men denna falska lära ligger på lur för att förgöra ens andliga liv mycket mer än kommunismen kan göra.

Att vara kristen innebär att tro på Honom, alltså på Hans offer på Golgata och Hans undervisning att vi också måste förneka oss själva och följa Honom. Vi ska korsfästas och begravas med Honom, inte fysiskt (även om kristna i södra Sudan korsfästes så sent som 1990), men genom att göra vårt yttersta för att bekämpa synden, världen och djävulen, och aldrig ge upp även om vi förlorar många slag. Det sägs om Storbritannien att när landet är i krig förlorar man alla slag men tar hem slutsegern; det måste vi också.

Kristen tro kan ge helande. Min fru, min son och jag har upprepade gånger helats genom tro. Men det är också sant att många blir sjuka på grund av sin tro. Fullt friska människor blir kristna. Så sätts de i fängelse, misshandlas, torteras; de förlorar sin hälsa på grund av Kristus. Han har gjort många företag framgångsrika, men många som haft det gott ställt har förlorat allt. Deras hem och egendom har konfiskerats, eller också måste de gång på gång betala stora summor i böter för att de blivit kristna.

Tjäna inte Kristus för vad du kan få av Honom. Johannes, Maria Magdalena och andra älskade Jesus när Han inte kunde göra någonting för dem. Han plågades svårt av smärta och törst där Han hängde på det grova korset, och ropade till och med ut ord som tydde på misströstan och förtvivlan.

Maria Magdalena älskade Jesus, punkt slut. Ock-

så då Han inte hade någonting att ge. Hon älskade Honom när Han bara var ett lik i en grav, och hon lade ut pengar på kryddor för att balsamera Honom.

Var finns då den kristna glädjen? Paulus säger: 'Nu gläder jag mig över att få lida för er.' En kristen gråter med alla dem som gråter – inte bara med dem som gråter för en kort tid, utan också med dem som gråter och skär tänder av hopplös smärta för evigt. Inte bara Jesus, utan också alla Hans lärjungar delar alla människors smärta.

De lider i sitt eget kött vad som ännu fattas i Kristi lidanden. Han var inte tillfreds med att bara korsfästas för mänskligheten. Han gick också ned i helvetet. Även om ingen gjorde Honom någon skada där, måste det ha varit fruktansvärt bara att vara på en plats så full av skräck, att höra allt ropande och klagande, och känna lukten av eld och svavel. Ingen vettig människa kan läsa Dantes beskrivning av helvetet utan att bäva.

Förenade med Gud

Men detta var inte nog för Jesus. Han har valt att korsfästas på nytt varje gång andliga kristna avfaller från Honom och syndar (Heb 6:6).

Inte heller detta är nog för att visa Hans överflödande kärlek till oss. Han tar sin boning i de troende. Han lever vårt liv med oss. Han gör det tålmodigt, men undrar ändå ibland: 'Hur länge måste jag stå ut med er?' (Matt 17:17). Varje gång vi faller och syndar, varje svaghet och tvivel vi har plågar Honom, för Han har blivit ett med oss. Han är inte ett separat 'jag' i oss. En symbios har uppstått.

På hebreiska står det så här i Jesaja 48:12: *ani-hu ani rishon, af ani acharon*. Det betyder bokstavligen: 'Den som är ett jag-han är den förste; den som bara är jag, är den siste.' Gud och jag har förenats till en person. Det finns ingen sorg i mitt liv som Han inte delar, inget tvivel, inget uppror, inget misstag. De är också Hans. Han tar dem på sig själv för att Han älskar mig.

Vi finner vår glädje i den högsta prästtjänsten, där vi frambär oss själva som offer. Vi lider för alla, för Kristus som led bor i oss. Kristus är inte bara i härligheten nu, utan Han är fortfarande smärtornas man, förtrogen med sjukdom."

Jag gav ett extremt exempel på detta från verkliga livet.

”Döp mig, annars skjuter jag dig!”

Annmarie hade arresterats för sitt arbete i den underjordiska kyrkan, och som vanligt misshandlades och torterades hon för att avslöja namnen på de bröder och systrar som arbetat med henne. Det föll henne inte ens in att falla för frestelsen att ge upp. Hon var så upptagen, jag skulle vilja säga besatt, av en enda tanke: hur hon skulle få sin plågoande frälst. För henne var det inte en fråga om hur hon skulle kunna slippa mer smärta och undvika att dömas till många långa år i fängelse, utan hur hon skulle få torteraren att undkomma synden och helvetet.

Hon sade till honom: ”Du slår mig förgäves. Du kan aldrig slå ur mig min kärlek inte bara till Gud, utan också till dig.”

Mannen skrattade hjärtligt. ”Vad dum du är! Jag slår dig, och du säger att du älskar mig.”

Ibland kunde man ha långa diskussioner med den som torterade en. Emellanåt blev de trötta på att slå oss.

En av dem sade till mig: ”Ni fångar skriker när ni blir slagna. Varför gör ni det? Ni känner smärta, men vad är ditt lidande jämfört med mitt? Du blir slagen i högst en halvtimme. Vi har så många att slå att det inte finns tid till mer. Sedan kan du vila i din cell. Men jag måste slå fångar åtta timmar om dagen. Jag har gjort det här sex dagar i veckan, tolv månader om

året i tio år. Den enda musik jag hör är piskans vinande och de torterades skrik. Det kan göra en galen.

På kvällen dricker jag mig full och går hem, och så slår jag även min fru. Det här är mitt liv. Jag lider mer än du.”

Plågoandarna tog kaffepauser, och de rökte också. Om fången rökte, erbjöd de även honom en cigarett. I femton minuter kunde torteraren vara en godmodig karl, som konverserade och till och med skämtade med sitt offer.

Denne torterare tog alltså flickans kärleksförklaring som ett skämt.

Hon fortsatte: ”Jag ska nu säga dig något som du under normala omständigheter aldrig skulle höra från en flicka. Medan du slog mig, tittade jag på dina händer. De är så vackra! Jag kan föreställa mig hur din fru njuter när du smeker henne. Jag ska ställa dig en enkel fråga: är det inte bättre att smeka än att slå? Både du och din fru njuter när du smeker henne. Du kan inte njuta mer av att tortera än att smeka.

Dina läppar är mycket tilldragande. Din fru måste ha känt stor glädje när du kysste henne för första gången. Är det inte bättre att kyssa än att svära åt människor och använda fula ord?”

Han gav henne en örfil. ”Prata inte dumheter. Jag är inte intresserad av dina idiotiska lögner. Berätta nu vilka du samarbetade med i ditt underjordiska arbete. Vi håller inte på med kärlek här, vi avslöjar kontrarevolutionära aktiviteter.”

Hon svarade: ”Jag har en pojkvän som inte bara

älskar mig. Han är helt enkelt kärleken själv. Han har lärt mig att älska alla av hela mitt hjärta. Jag älskar dem som är snälla mot mig, och jag älskar dem som skadar och sårar mig.”

Han slog till henne och hon ramlade i cementgolvet, slog i tinningen och svimmade.

När hon vaknade såg hon mannen sitta djupt försjunken i tankar. Han frågade henne: ”Vem är din underliga pojkvän som lärt dig att älska både goda och onda utan åtskillnad?”

Hon sade: ”Det är Jesus”, och talade så med mannen om Honom.

”Hur kan också jag bli Hans vän?” frågade han.

”Du måste vända om från din synd, tro på att Han dog för dig på korset, och bli döpt.”

”Döp mig då”, begärde han.

Hon svarade: ”Det kan jag inte”, vilket inte var sant. Vem som helst kan döpa under sådana speciella förhållanden, men det visste inte hon.

Han tog fram sin pistol, riktade den mot henne och sade: ”Döp mig, annars skjuter jag dig!”

Detta kan verka underligt, men det är det egentligen inte. Han uppfyllde bara Jesu ord: ”... somliga söker rycka till sig det /himmelriket/ med våld” (Matt 11:12). ”Med våld” kan innebära att hota med en pistol.

Han släpade henne till en bassäng och kastade henne i vattnet, och hon döpte honom. Hans omvändelse var äkta. Beviset för det var att han, genom att försätta sig själv i stor fara, lyckades få henne fri.

Denna Annmarie är en *Ani-Hu*, en symbios mel-

lan Honom och sig själv. Till och med under den värsta tortyr hade hon en sak i sinnet: de mest ondskefulla människornas frälsning. Hon stod ut med extremt svår misshandel med missionsuppdraget för ögonen, men hon triumferade också.

Att förlåta en plågoande

Jag fortsatte min predikan: ”Ni har alla på ett eller annat sätt, fysiskt, psykiskt eller socialt, lidit mycket under kommunisterna.

Det fattas något i Kristi kors. Allt Han gjort för mänskligheten tills nu räcker inte. Du tillhör Hans kropp; Han är förkroppsligad i dig. Där du är, är Kristus, precis som när jungfru Maria var gravid. Om hon gick från köket till matrummet, var Han med henne. Han och Hans mor var ett. Du är en del av Hans kropp, precis som Han var en del av Marias kropp.

Acceptera alla prövningar med underkastelse och glädje. De är först och främst Jesu prövningar. På så sätt lider du vad som fattas i Kristi kors. Tillämpa detta på allt det lidande du utsätts för i familjen, på arbetet, i samhället.

Demeter, som var präst inom den unierade kyrkan, hade suttit i fängelse med mig. När han satt fängslad, roade sig en av vakterna med att gång på gång slå på hans ryggrad med en hammare. Demeter blev lam på grund av detta, och har inte kunnat röra sig på tjugo år.

Så kom revolutionen, och Ceausescu störtades. Securitate-officeren som förstört Demeters liv kom hem till honom och sade: ’Jag vet att jag inte kan bli förlåten. Det jag gjorde var alltför avskyvärt. Men lyssna bara till min bön om förlåtelse, så ska jag gå sedan.’

Prästen svarade: 'Jag har bett för dig varje dag i tjugo år. Jag har väntat på dig. Jag förlåter dig.'

Detta är kristendomens innersta väsen. Varje annan attityd är det inte.

För att vara säker på att vi förstod den viktigaste delen av Fader vår, lade Jesus omedelbart efteråt till: 'Ty om ni förlåter människorna deras överträdelser, skall er himmelske fader också förlåta er. Men om ni inte förlåter människorna, skall inte heller er fader förlåta er era överträdelser' (Matt 6:14-15)."

Kommunisterna sände mina predikningar på TV

Något mycket underligt inträffade efter att jag några gånger predikat om vår skyldighet att älska våra fiender, inklusive kommunisterna: mina predikningar sändes på TV på statens bekostnad.

I åratal hade kommunisterna hållit mig i isole-ringscell för att jag inte skulle kunna dela med mig av mina tankar, som ansågs skadliga, ens till en enda medfånge. Nu såg den rumänska regeringen, som fortfarande var kommunistisk, till att hela befolkningen fick höra vad jag hade att säga.

Varför?

Regeringen vet mycket väl att folket hatar det den gör. Diktatorn Iliescu, som är klokare än sin föregångare Ceausescu, inser detta. Han ansåg att det vore bra om de förtryckta fick lära sig att älska sina förtryckare. Det paradoxala var att mina och Kristi fiender var angelägna om att folket skulle få lyssna till mig. Faktum är att kommunistledare idag bönfäller rumänska pastorer: "Predika så mycket ni vill, till och med på torgen, men betona att man ska älska sina fiender. Annars kommer folket att slita oss i stycken."

Förutsåg Jesus att Hans undervisning om förbehållslös kärlek skulle komma att välkomnas av Hans fiender när de var i fara, och att de skulle hjälpa till att sprida evangeliet för att det gav dem beskydd?

Vi vågar gå farliga vägar, där vi ser ut att vandra tillsammans med de mest ondskefulla människorna, och styrka deras händer (det är så med nästan alla som gör gott mot dem som gör ont), för vi tror att Ordet är Gud och att detta Ord till sist kommer att förvandla till och med deras hjärtan som hatar Gud.

För två tusen år sedan hatade judarna sina romerska förtryckare. Var det för att Jesus sade att man skulle älska sina fiender som Pontius Pilatus, romersk ståthållare i Israel, ville släppa Honom?

Kärleken utsätter sig, just för att den är kärlek, för vilka risker som helst – till och med risken att missbrukas av de onda – för att vinna alla. Vi slutar inte tala om att man ska älska sina fiender, även om de som hatar Gud för stunden drar fördel av det på vår bekostnad.

Inte intresserad av min predikan

Vi träffade Angela Cazacu, som var vår medarbetare under kriget. Hon förde bort judiska barn från gettona och räddade därigenom deras liv, hon smugglade mat och kläder till dussintals kvinnliga kristna fångar i Misleafängelset, och så vidare. Så invaderade Sovjets armé vårt land. Då delade hon ut ryska evangeliedelar och Nya testamenten på järnvägsstationer till tåg fulla med sovjetiska soldater. En del systrar arresterades för detta, men de började igen så snart de släpptes.

När jag satt i Tîrgul Ocna-fängelset 1951, upplevde Rumänien sitt värsta snöoväder någonsin. Vissa platser hade 1,5 meters snödjup. Jag var då allvarligt sjuk i lung- och ryggradstuberkulos och några andra sjukdomar. När det var som kallast, gav fängelsechefen order om att ingen fånge fick ha mer än en filt. Vi skakade hela tiden av köld. Inga transporter nådde oss, så administrationen hade ingen mat att ge oss. Inga familjemedlemmar eller vänner kunde ta sig till fängelset med paket på grund av snön. Bara en av de hundratals fångarna fick ett paket under denna tid. Angela, vars namn betyder "kvinnlig ängel" på rumänska, tog sig till fängelset genom havet av snö och lämnade ett paket till mig. Vid den tiden såg jag ut som ett skelett. Jag tog emot gåvorna som hon hade slitit så för att ge oss och vi delade dem mellan

oss, uppmuntrade av att veta att vi inte var ensamma.

Nu kom hon till en gudstjänst där jag predikade. Jag frågade henne vad hon tyckte om min predikan. Hennes svar var inte precis någon komplimang: ”Jag lyssnade inte så mycket. Jag var inte särskilt intresserad av vad du sade. För mig räcker det att se att du mår tillräckligt bra för att predika, efter allt du gått igenom. Jag ser ditt strålande ansikte. Jag känner kärleken som strömmar från er båda. Om någon annan predikat och du bara hade uttalat välsignelsen i slutet av gudstjänsten, hade det räckt för mig.”

Gör idag det du försummat förut

Många ledare från Kyrkornas världsråd och internationella sammanslutningar, lutheraner, baptister, reformerta, pingstvännen, adventister och världsberömda evangelister kommer nu i skaror till Rumänien och de andra befriade kommunistländerna. Ingen av dem har bett om ursäkt för att de prisade en icke existerande religionsfrihet i Rumänien under kommunisttiden. Ingen av dem har bett om ursäkt för att dessa stora organisationer och nationella samfund inte gjorde någonting för att ge praktiskt bistånd till de kristna martyrerens familjer under de fyrtiofem åren av terror. Trots att mitt namn var känt utomlands fick mina barn aldrig ett öre, ett paket eller ett brev som uttryckte medkänsla under alla de år jag satt fängslad. Jag vågar påstå att ingen av de kristna fångarnas familjer fick någonting förrän vår organisation, Christian Mission to the Communist World, startades.

Allt detta tillhör nu det förflutna, och jag skulle inte ta upp det om inte denna hårdhjärtade attityd fortfarande fanns kvar. Jag utmanar alla att fråga ledarna för dessa samfund om de budgeterat åtminstone 500 kronor per år till kristna fångars familjer i muslimländerna. Det finns människor som fängslats för sin tro i Egypten, Malaysia och Iran. Kristna lider svår förföljelse i det muslimska Turkiet. Kanske kan

den universella kyrkan gottgöra det den tidigare försummat. Det finns organisationer som nu jobbar effektivt med detta i kommunistländerna. Låt samfunden göra detsamma i muslimvärlden.

Passionens språk

När jag i väst började berätta om förföljelsen i öst, anklagades jag minst sagt för att överdriva stort. Biskopar och ledande evangelister som varit i Ryssland, Rumänien och Ungern var snabba att intyga att kommunistledarna uppförde sig väl. Jag hörde själv en av USA:s mest kända evangelister säga, när han återvände från Ryssland: "Det finns större religionsfrihet där än i Storbritannien." Man sade sådana smickrande saker även om mitt hemland.

Överdrev jag?

Först och främst, vad är det för fel med att överdriva? Varför skulle man ha något emot det, när det är människors normala respons när de talar om något de känner mycket varmt för?

Vi läser om Johannes Döparen i Markus evangelium 1:5: "... *hela* Judeen och *alla* i Jerusalem kom dit ut till honom ... och döptes av honom." Är detta en överdrift? De som sätter stort hopp till Guds rikes seger, ser i den ringa begynnelsen de mäktiga händelser som ska följa, precis som en far ser på sin son.

Har Abrahams säd blivit talrik som stjärnorna på himlen eller sanden på havets botten? De går inte att räkna. Ändå var det vad Gud lovade. Överdrev Han?

Är bruden i Höga Visan verkligen den enda skönheten, bredvid vilken alla andra flickor är fula? Om inte, varför säger då brudgummen, "... som en lilja bland törnen, så är min älskade bland jungfrur"?

Det gör mig inget att bli anklagad för att överdriva

när jag talar passionerat om de förföljdas lidanden. När en torterad människa ropar, hör jag mer än en röst. Alla sanna troende lider med den som lider. Jesus själv lider i dem. Varför hör du bara ropet från en obetydlig människa, och inte Jesu rop, som bor i henne?

Hur många lider? Hur stort är lidandet? Har du god hörsel? När Abel dödades av sin bror var ropet så högt att det nådde från jorden till himlen (1 Mos 4:10). Varför har du då det emot mig att jag hör skarornas röst i en människas rop?

Jag överdrev aldrig med flit, men jag är inte heller pedant när det gäller siffror. Eichmann, krigsförbrytaren som dömdes i Jerusalem för sin del i Förintelsen, sade till sitt försvar: ”Det var inte sex miljoner, utan en miljon judar som dödades av nazisterna.” För mig och min fru, som hade släktingar bland offren, var den miljonen aldrig bara en miljon.

När allt kommer omkring inser alla som nu läser kommunistiskt material från före detta Sovjetunionen, Rumänien och andra kommunistländer, att inte bara jag, utan även Solzjenitsyn, Bordeaux och andra, gjort sig skyldiga till underdrifter.

Jag berättar inte heller nu hela historien. Patrascanu, som förde kommunismen till makten i Rumänien, torterades senare så grymt av sina egna kamrater att jag inte kan berätta det för någon, inte ens min fru. Inget förlag skulle trycka sådana fruktansvärda obsceniteter. Det är underligt att vi kan stå ut med bilder av Jesus som korsfäst, men inte med Hans heligas lidanden.

Samtidigt har flera europeiska tidningar och tidskrifter bett Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet be mig om ursäkt. Jag löser dem från det kravet. Men det skulle glädja mig om de kunde ta ställning mot de grymheter som idag begås där kommunisterna fortfarande sitter vid makten, och, om dessa inte omvänder sig, utesluta de ledare som vilselett människor med sitt tal om religionsfrihet – som inte existerar – i kommunistländerna.

Ett dystert läge

Jag blev ofta hembjuden till troende efter gudstjänster där jag talat.

I ett mycket fattigt hem fick min fru och jag kyckling, men av barnens ansiktsuttryck förstod jag att de aldrig fått det förut. Ett rumänskt ordspråk säger: "Om en fattig familj äter kyckling, är antingen kycklingen eller familjen sjuk." Vi sade att vi inte var hungriga och tog bara en vinge var.

I andra hem bjöds vi på fin mat, men vi insåg snart att den köpts på svarta marknaden till orimliga priser, och att familjerna skulle äta mycket lite efter att vi lämnat dem. Mina egna barn, som länge vetat att vi skulle komma till Rumänien, hade hamstrat mat genom att stå i kö i timmar varje dag i flera veckor.

I Talmud står det: "Varje måltid där konversationen rör sig om något annat än Guds ord är avgudereri." Jag försöker leva i enlighet med detta. Familjer har så lite tid att prata med varandra att måltiderna borde användas till att få både andlig och fysisk näring. Men vi skämtade också. En före detta medlem i kommunistpartiet sade: "Tidigare måste man rekommenderas av två partimedlemmar för att bli antagen. Nu räcker det med ett papper från ett sinnessjukhus som intygar att man är tokig."

Det rådde glädje och lycka vid måltiderna trots den stora fattigdomen. Men läget var dystert, och det fanns inget hopp om någon förbättring inom över-

skådlig framtid. Under första kvartalet 1990 minskade enligt statistiken arbetarnas produktivitet och bruttonationalinkomsten med 42% jämfört med föregående år. Handeln med utlandet hade så gott som avstannat helt. Det fanns inget kapitalinflöde utifrån. All socialistisk ekonomisk planering slängdes på soptippen. Utan råvaror stod många fabriker stilla. Privat företagsamhet är nu tillåten, men hur börjar man när det inte finns något kapital? Det finns inte varor ens till minsta lilla affärsverksamhet.

Övergången från kapitalism till socialism är lätt. Man förstör bara det ens föregångare byggt upp. Men någon övergång från kommunism till kapitalism och en fri marknad har hittills aldrig ägt rum. Kommer den att lyckas? För att skapa eller återskapa en fri marknad behövs kapital. Kapitalismen i Europa började på grund av att man fann enorma mängder guld i Amerika.

Var ska Rumänien få tag på kapital? Kapitalisterna i väst har inget förtroende för den nya regeringen eftersom den inte representerar någon verklig förändring. Ledarna känner sig fortfarande fria att slakta oskyldiga som man vill, precis som deras föregångare gjorde. Mellan 13 och 15 juni 1990 låg ett stort antal lik (ingen vet hur många) och oräkneliga sårade, många lemlästade för livet, på Bukarests gator. Mördarna påstods vara gruvarbetare, och det var så det framställdes i massmedia i väst, men folket visste att de var män ur gamla Securitate som använt gruvhjälmars som förklädnad. Dessa "gruvarbetare" hade kallats in av president Iliescu och lyckönska-

des, när de slutfört sitt blodiga uppdrag, för att ha visat "proletär solidaritet". Det var dagar fyllda av våld och kaos. Horder av kommunistisk polis beväpnade med järnrör och yxor drog omkring på gatorna och dödade folk på uppdrag av en regering som kallade sig demokratisk. *Demonokratisk* vore mer korrekt. Minnet av sådana scener lever kvar långt efter att man röjt upp på gatorna. Folk hör fortfarande mördarnas vilda vrål och de sårades jämmer.

En sund ekonomi, ett fritt marknadssystem, kan inte byggas på en sådan grund. Till skillnad från andra östeuropeiska länder, som också varit kommunistiska, får Rumänien inte mycket hjälp från väst. Detta beslutades på en konferens i Bryssel där tjugofyra industriländer deltog.

Kapitalism och kommunism

Vid våra måltider diskuterade vi andliga ting, och vi sjöng och skämtade, men när det gällde levnadsvillkoren fanns det inget påtagligt hopp för landet under den närmaste framtiden. Med tanke på alla dåliga erfarenheter man haft av socialistiska ekonomier, vore det lämpligt att de kristna funderade över vilken inställning man bör ha i konflikten mellan kapitalism och kommunism. Onda människor kan inte konstruera goda samhällssystem. Slaveri, feodalism, kapitalism, kommunism – alla är de besmittade av synden. Den som är vis skiljer emellertid inte bara mellan gott och ont, utan också mellan bra och bättre och dåligt och sämre.

Av alla de samhällssystem som människan hittills byggt upp är kommunismen definitivt det värsta. För etthundrafemtio år sedan trodde Marx att kapitalismen snart skulle gå under. För sjuttio år sedan trodde Lenin på en snar seger för den kommunistiska revolutionen. I USA såg man den stora depressionen på trettioalet som ett tecken på att kapitalismen låg för döden. Det gjorde den inte. Kapitalismen är mycket vital. Det är kommunismen som är sjuk.

Kapitalismen har visat sig vara det enda produktionssystem som till sin natur är sådant att det säkerställer utvecklandet av nya tekniker, som i sin tur höjer levnadsstandarden för den stora massan. I ett kapitalistiskt system följs kristider av tider av återhämtning. Den tekniska utvecklingen garanterar

detta. Nya upptäckter leder till nya förgreningar i ekonomin. Konkurrensen gör att produkter blir billigare med tiden. Antalet konsumenter växer. Nya företag skapas och med dem fler jobb. Det stora antalet arbetslösa i kapitalistländerna beror på att de arbetssökande inte skaffat sig rätt kvalifikationer. För dem som gör det, och som är villiga att arbeta, är arbetslösheten i allmänhet inte något problem på lång sikt. Med andra ord: i ett kapitalistiskt system finns ingen permanent kris.

I ett kommunistiskt samhälle, däremot, kan aldrig långa perioder av framsteg förekomma. Ingen är intresserad av att investera eftersom all vinst går till staten. En politisk organism, staten, beslutar om vilka fabriker som ska byggas och hur varorna ska distribueras. Det krävs ingen högre examen för att konstatera att detta är orsaken till att affärerna nästan alltid står tomma. Politikerna bestämmer lönerna. Rumänien är tyvärr ett exempel på detta. Under valkampanjen i juni 1990 tillkännagav regeringen att lönerna skulle höjas med 50% på många industrier. Eftersom alla företag tillhör staten var detta inget problem. Efter valet förklarade samma regering, som använt detta knep för att vinna, att ingen inom industrin skulle ha fast lön, utan lönen skulle vara knuten till produktiviteten. Men eftersom det varken finns kapital till att öka produktiviteten eller materiel till att utföra ens de mest nödvändiga reparationer, haltar industrin och arbetarna blir lidande.

Varningssignaler om den ekonomiska situationen oroar inte planeringskommittéerna, som är de verk-

liga cheferna, eftersom de inte har något vinstintresse i det de gör. De får sin blygsamma lön oavsett om planen uppfylls eller ej. Kapitalisterna, å andra sidan, reagerar snabbt på ekonomiska indikatorer eftersom deras pengar står på spel. De kan bli miljonärer eller förlora allt de äger. Vinstintresset tenderar att förhindra ekonomiska katastrofer. I det kommunistiska systemet fortsätter föråldrade företag med sin verksamhet trots att de inte ger någon vinst. Kommunismens sönderfall ägde rum utan revolution i många länder. Rumänien var undantaget. I Ungern, Tjeckoslovakien, Polen, Östtyskland och Ryssland dog kommunismen en naturlig död, eftersom den helt enkelt inte fungerar.

Kapitalismen har allvarliga svagheter, men det är det bästa system som mänskligheten åstadkommit. Därför måste kristna föredra det framför något som är mycket värre – ett marxistiskt ekonomiskt system. Länder som smakat kommunismen visar nu sin motvilja mot den. I Rumänien, liksom i dess östeuropeiska grannländer, har skaror av människor rivit ned statyerna av Marx, Stalin och Lenin enbart med hjälp av tjocka rep; så stark är deras motvilja mot de "gudar" som pådyvlats dem. En del av statyerna har sålts för stora summor till samlare i väst.

"Herre, när du vaknar, aktar du deras bild för intet" (Ps 73:20, eng övers). Tidigare såg man bilder på Ceausescu överallt. Nu finns inte en enda kvar.

Hungersnöd

Nuförtiden har rumänska kristna, liksom landets övriga invånare, mycket lite tid att tänka på svåra sociala eller andliga problem. Bara att förtjäna sitt dagliga bröd är mer än en heltidssysselsättning. Ännu större faror hotar dessutom samtliga tidigare kommunistländer i Europa, och i synnerhet Rumänien, som inte får del av hjälpen från USA och EU. Potentiella investerare skyr Rumänien på grund av regeringens brutalitet och instabilitet – regeringen består nästan uteslutande av kommunister som hittills visat få tecken på att ha förändrats.

Landet har en galopperande inflation. Priset på basvaror har stigit samtidigt som inkomsterna minskat. Utbredd arbetslöshet är oundviklig eftersom improduktiva, ineffektiva fabriker, som hållits vid liv av oförnuftiga planerare, måste stängas. Det finns ingen lagstiftning om ekonomisk hjälp till de arbetslösa. Alla kristna välgörenhetsorganisationer har för länge sedan tvingats lägga ned verksamheten.

Under tiden kastar hungersnöden sin skugga över Rumänien. På vintern kan man inte elda tillräckligt inomhus. Barn som legat i mammas varma mage föds i kalla förlossningssalar och blir sjuka. I grannlandet Ungern, som också varit kommunistiskt, tilläts Moder Teresa öppna soppkök – men inte i Rumänien. Ledande nationalekonomer och finans- och industriexperter har avskedats eftersom allmänheten avskyr kommunister. Dessutom offrade andra

kommunister i regeringen sina kamrater till den rasande mobben, vilket fick till följd att landets ekonomi nu styrs av dumhuvuden.

Jordbrukskollektiven är inte längre produktiva. Ingen vill egentligen arbeta för dem, men samtidigt har ingen kapital eller maskiner för att starta ett eget jordbruk. Före detta bönder skulle vägra ta emot land även om de fick ödet gratis, för de litar inte på kommunisterna. Rumänska bönder ägde land förut och kommunisterna stal det från dem. Jordbruket blev därigenom fördärvat. Vad har de för garanti för att kommunisterna som nu styr inte tar alltihop ifrån dem igen, när de väl blivit produktiva?

Alla som kan flyr nu från Rumänien, inte bara tyska, ungerska och judiska minoriteter, utan också etniska rumäner. Men vilket land är villigt att ta emot de miljoner som hoppas kunna lämna före detta östblocket? Förutom de kristna finns det ingen i Rumänien (eller Ungern, eller Bulgarien, eller Polen, eller Ryssland) som vet vad man ska göra. De troende vet precis vad de ska göra, även under de värsta förhållanden: när man inte vet vad man ska göra, är det absolut nödvändigt att inte göra någonting, utan med tålmod och förtröstan låta Gud ta över. Han har upplevt värre situationer än denna.

Allt togs inte ifrån oss

När kommunisterna tog makten bestod större delen av Rumänien av små jordbruk. Landet kollektiviserades av kommunisterna, som inspirerats av Lenins undervisning: "Vi ska införa kollektivisering utan att vara rädda för att använda tvång. Revolutioner har aldrig genomförts utan tvång. Proletariatet har också rätt att använda det för att uppnå sina syften och försäkra sig om att dess vilja fullföljs."

Trotskij sade: "Våra bönder är allierade med amerikanska miljonärer. Vi kan inte komma åt Amerika, men vi kan undertrycka dessa med vårt kavalleri, våra stridsvagnar och våra svärd."

Bukharin, en annan ledande rysk kommunistisk teoretiker, skrev: "Vårt parti är den mest militärt strukturerade organisationen."

I Rumänien agerade kommunisterna sannerligen militärt för att ta ifrån bönderna allt de ägde – land, får, nötkreatur, redskap, hus och möbler. Varje småbonde blev slav åt staten och fick arbeta för en ringa ersättning på åkrar som inte längre var hans. Ceausescu var en av huvudorganisatörerna i denna kollektivisering. I Dobrogeaprovinsen genomförde han den på ett mycket enkelt sätt. Alla byborna samlades ihop på ett torg och ombads ge upp sina ägodelar frivilligt. "Vem är för detta?" Ingen räckte upp handen. Då sköt Ceausescu personligen tio människor. Så röstade man igen. Nu röstade alla för att lämna ifrån sig sina ägodelar "frivilligt". Man

spelade militärmusik, och byborna tvingades dansa. För att göra ont värre gjorde man också en film om deras entusiastiska anslutning till socialismen.

Så fördärvades Rumäniens jordbrukssektor. I ett land som tidigare kunnat mätta hela Västeuropa måste bönderna köa för bröd, och det fanns inte så det räckte. Nu återsåg jag en bonde som kommit för att träffa mig omedelbart efter kollektiviseringen. Han berättade då: "De trodde att de tog allt, men jag sade till min familj: 'De lämnade något mycket viktigt – våra sångböcker.' Vi satte oss ned och sjöng lovsånger till Herren."

Jag påmindes om dem som med glädje fann sig i att bli berövade sin egendom, därför att de visste att de ägde något bättre och mera varaktigt (Heb 10:34).

Vi omfamnade varandra igen. Även jag hade erfarit den glädjen flera gånger i mitt liv.

Jag hörde mina predikningar igen

Något av det mest slående under detta besök i Rumänien var mina möten med bröder som sade att de hört mig predika trettio, fyrtio och till och med femtio år tidigare.

När någon berättar att han hört mig predika långt tidigare, frågar jag alltid: "Vad sade jag?" Jag tror att det att lyssna till en predikan borde vara en existentiell händelse, något som förändrar livet på något sätt. Predikanten ska inte bara tala om Kristus, utan också *personifiera* Honom. En skådespelare talar inte bara *om* Hamlet eller Romeo, han *är* den personen på scenen. Under timmarna på teatern läggs hans personliga liv helt åt sidan. Han talar precis som Romeo skulle tala om han mötte Julia. Det är likadant med en förkunnare. Han måste, inte bara i ord, utan också med sina gester, sitt ansiktsuttryck, sitt uppträdande, sitt röstläge, genom den helige Andes ljus som strålar genom honom, ge intrycket: "Jag har mött Jesus idag. Han talar genom mig." För femtio år sedan hörde jag en sådan existentiell predikan, och jag skulle än idag kunna återge till och med gesterna hos biskopen som höll den.

När jag blev predikant tog jag orden om att vi ska löpa för att vinna priset (1 Kor 9:24) på allvar. För att göra det måste man springa ifrån alla andra. Så jag läste stora förkunnares predikningar, lyssnade på de

bästa predikanterna i alla samfund i Rumänien, och närde en önskan om att nå upp till deras nivå, och om möjligt komma ännu högre.

Jag har ännu inte blivit den store predikant jag tänkte bli (det finns fortfarande hopp – jag är bara åttiotvå), men jag ville få reda på hur mycket jag åstadkommit. Därför ställde jag min vanliga fråga till dem som sade att de hört mig femtio år tidigare: ”Vad sade jag?” En del berättade det för mig.

Legender

En gång hade jag börjat med att berätta legenden om Gorun, en av Mästarens högt älskade lärjungar. "Det finns mycket gott i dig", sade Jesus till honom. "Jag vill att du slår upp ett tält på Karmels berg, och stannar där ett tag för att meditera och be." Mannen lydde.

Snart spreds ryktet i byarna runtomkring att en ung kristen man hade flyttat till området.

En dag gick Gorun till byn i närheten och sade: "Skulle ni kunna ge mig en filt? Råttorna har gnagt på min gamla och lämnat en otäck lukt efter sig (det känner jag till sedan fängelsetiden), så jag kan inte sova."

Byborna gav honom villigt det han bad om. Efter några dagar bad han om en ny filt eftersom råttorna hade gnagt även på filt nummer två. Snart kom han tillbaks med samma begäran, och så ännu en gång. Till slut sade någon: "Det är bättre vi ger dig en katt; det kommer att lösa ditt problem för gott."

Gorun gick glad i hågen tillbaka till sitt tält. Råttorna hade inte längre kontroll över situationen. Men två dagar senare var han i byn igen. "Skulle ni kunna ge mig lite mjölk till katten?" Det gjorde byborna gärna. Men behovet fanns kvar, så de beslutade att ge honom en ko.

Än en gång kom han tillbaka. "Jag behöver mat till kon." Då gav de honom lite betesmark för framtida behov. Snart var han där igen. Han var inte van vid

att ta hand om både mark och djur, så de gav honom två arbetare till hjälp. Så behövde han tegel och materiel för att bygga bostäder åt arbetarna. Sedan kalvade kon, och så vidare, och så vidare.

Åren gick, och Jesus kom för att hälsa på sin älskade lärjunge. En fetlagd man hälsade Honom och sade: ”Vad har du för ärende? Vad vill du köpa?” Den numera välbärgade köpmannen kände inte längre igen sin Mästare.

Efter att ha berättat denna legend, talade jag om att vi inte ska avlägsna oss från Jesus, inte ens så mycket som ett stenkast. Till och med på det korta avståndet sov lärjungarna när Jesus vändades i Getsemane. Gör affärer bara om Herren bistår dig med åtföljande tecken (Mark 16:20), som Han gör i ditt arbete för Honom. Om inte – dra dig ur affärslivet.

Lämna inte Jesus ens för helig meditation eller stora missionssatsningar. Att ligga tyst vid Hans bröst som aposteln Johannes, är att föredra framför de största satsningar i Hans tjänst. Den som en gång lutat sig mot Hans bröst kan inte finna fullständig glädje någon annanstans.

Jesus sade: ”Viktigast är detta: *Hör, Israel* (Mark 12:29). Hör mitt kärleksfulla hjärta slå. Allt annat kommer ur detta.”

Inget borde ha högre prioritet än att uttrycka vår kärlek till Honom som leder oss till evigt liv. Det finns ett djup i att ge upp allting annat. Djävulen kan slita en bort från livet som enstöring på Karmel, men inte från Kristi bröst. Välsignad är den som kan utföra både sitt profana arbete och det synliga arbetet

i församlingen, och samtidigt i anden ligga vid Hans bröst. Om han inte kan göra båda delar, borde den tysta tillbedjan gå före arbetet.

En broder som var nära åttio återgav denna predikan, som han alltså hört femtio år tidigare, för mig, och han gjorde det väl. Underligt nog har jag inget minne av att någonsin ha läst eller hört legenden om Gorun. Ändå får jag höra att den ingick i en predikan jag höll. Jag kanske hittade på den själv. Legender är ofta en bra förklädnad för sanningen.

Räkna dina sekunder

Någon annan påminde mig om en trettio år gammal predikan utifrån Psalm 90:12. Jag hade även den gången inlett med en historia (predikningar utan illustrationer blir aldrig ihågkomna).

En man var tvungen att sent på kvällen gå till fots till en by långt borta. Vandringen var enformig, speciellt som det var mörkt och han knappt kunde se vägen. Så snubblade han plötsligt över något. Han böjde sig ned och plockade upp en liten påse full med småsten. För att få lite omväxling kastade han då och då en sten i ån som flöt längs med vägen. *Plisk ... plask...* Ljudet var en harmlös förströelse. När han kom fram till målet för sin vandring hade han bara två stenar kvar. I det upplysta huset kastade han en blick på dem och fick se att det var diamanter. Han hade kastat bort en förmögenhet.

Våra dagar består av sekunder. Det går 32 miljoner sekunder på ett år. En person som levt i trettio år är ansvarig för en miljard. Varje sekund kommer till oss som en gåva från Gud, för att användas i Hans tjänst. Om vi inte gör det, återvänder sekunden sorgsen till Gud och rapporterar att vi nonchalerat Hans värdefulla gåva.

Sedan berättade jag om en general i den före detta kungliga armén, som jag delat cell med. Han var svårt sjuk. När jag talade med honom om Gud, visade han inget intresse. Men när han var nära att dö, bad han att få träffa en präst. Det fanns gott om

präster i det fängelset, men det tog tid att hämta en från en annan cell. När han kom, kunde generalen inte längre tala och bikta sig. Prästen gav honom nattvarden, men mannen kunde inte svälja brödet. Han dog utan att ha bekämt sina synder eller tagit nattvarden. Han värdesatte skatten först när han bara hade några få diamanter kvar i påsen.

Jag talade om hur väl Jesus använde sina sekunder, till och med på korset: Han förlät dem som korsfäst honom, frälste en rövare, talade vänligt till sin heliga mor och en älskad lärjunge, talade ut att allt som behövdes för vår frälsning var fullbordat och bad en förtröstansfull bön till Gud. Även i dessa fruktansvärda omständigheter lät han ingen tid gå förlorad.

”Använd tiden väl. Tiden är vår dyrbaraste tillgång. Du kan få tillbaka pengar du förlorat, men inte förlorad tid. Använd din tid till att tjäna Herren.”

Fysiska handlingar förmedlar Anden

Jag besökte Oradea, den stad som har Rumäniens största evangeliska församlingar: en baptistförsamling med 2 500 medlemmar ledd av dr Gheorghitza och pastor Negruz, och en pingstförsamling med ungefär 2 000 medlemmar. Jag kan ju av utrymmes-skäl inte återge allt jag predikade om i dessa kyrkor, men jag vill nämna ett uttalande som chockade åhörarna.

Ceausescu är hatad av hela befolkningen. Jag har aldrig hört ett gott ord om honom. Alla talar illa om honom, utom de kristna som lärt sig av ärkeängeln Mikael att inte ens fördöma djävulen med smädelser (Jud 9). Vi anklagar ofta människor, till och med döda människor, på det sättet. Jag varnades en gång mitt i natten av en röst som sade: "Tala inte illa om någon död. De hör oss. Om de är förlorade, lider de tillräckligt. Gör det inte värre för dem."

Nu var församlingen ivrig att höra mig tala. Allas ögon var fästade på mig.

Jag talade utifrån Johannes evangelium 20:22-23: "Sedan andades han på dem och sade: 'Ta emot helig ande. Om ni förlåter någon hans synder, så är de förlåtna.' "

"En fysisk handling, ett speciellt sätt att andas", fortsatte jag, "kan förmedla den helige Ande. Vid en ordination förmedlas Andens gåvor genom en annan

fysisk handling, nämligen handpåläggelsen. Kroppen kan vara ett Andens verktyg, och Anden kan förmedlas inte bara genom ord, utan också genom ett riktigt varmt handslag, en öm blick, ett ansikte som uttrycker godhet och förståelse, en broderlig kyss. En andlig människa ska vara andlig inte bara i ord, utan också i allt han gör.”

Jag försvarar Ceausescu

Nästa punkt i min predikan förbluffade mina åhörare. "Varför gav Jesus apostlarna den helige Ande? Han svarar själv: för att de ska kunna förlåta eller binda människor i deras synder.

Jag är ledsen över att jag inte var i Rumänien när Ceausescu dömdes. Jag skulle ha erbjudit mig att försvara honom."

Åhörarna kunde uppenbarligen inte tro sina öron. Jag hade rykte om mig att vara häftigt antikommunistisk, och hade talat mot kommunismen till och med när några av de bästa pastorerna kompromissat med sin övertygelse. Försvara Ceausescu? Otänkbart! Han och hans fru hade dödats, till allas belåtenhet, och dessutom hade alla hans barn, bröder, svågar och svägerskor satts i fängelse. Att heta Ceausescu var ett brott i sig.

Jag förklarade: "Jag satt fängslad med en före detta polisofficer under fascisttiden. Han hade dömts till tjugo års fängelse. Han sade sig vara en kristen, välsignade hela tiden sig själv genom att göra kors-tecknet, och bad till Gud, jungfru Maria och ett antal andra helgon.

Denne man hade dömts för att under kriget (i början av fyrtioalet låg Rumänien i krig med Sovjetunionen) ha arresterat en fjortonårig grabb som distribuerat kommunistiska flygblad, något som då var strängt förbjudet. Den här grabben var medlem i en ateistisk organisation, Kommunistisk Ungdom.

Vilket tillfälle för denne kristne man! Officeren borde ha satt sig ned med den unge mannen och tagit tillfället att kärleksfullt visa honom hur fel han hade. Han borde ha visat honom en bättre väg, Kristi väg.

Istället misshandlade han pojken brutalt. Varje rapp han gav styrkte pojken i hans ateistiska övertygelse, och bekräftade hans hat mot Gud.

Den unge grabben hette Nicolae Ceausescu. Några av historiens värsta brottslingar – Hitler, Stalin, Lenin, Marx – mötte också kristna i sin ungdom, kristna som handlade ovist.

En gång kastade vakterna in en katolsk präst i min cell. Han hade misshandlats svårt och blödde. Vi tvättade av honom så gott vi kunde och gav honom vatten att dricka.

När han kom till sans frågade jag honom: 'Kan du be som Jesus: Fader, förlåt dem, de vet inte vad de gör?'

Han svarade: 'Jesus kunde, men jag kan inte. Min bön vore snarare: Fader, förlåt mig och dem, för om jag hade varit en bättre präst, skulle de kanske inte blivit torterare.'

Jag skulle ha berättat allt detta för domstolen som dömde Ceausescu", fortsatte jag, "och jag skulle ha avslutat så här: 'Döm själva om ni inte har del i deras brott.' " Sedan utmanade jag åhörarna: "Rannsaka er själva och fråga er om ni har gjort ert yttersta för att dela Jesu lära med kommunisterna och vända dem från deras onda vägar.

1918 dödade ryska kommunister tsar Nikolaus II, hans fru, hans fyra döttrar, den tolv år gamla kron-

prinsen och deras tjänare. Efter mordet fann de en handskriven dikt i huset. Den var skriven av prinsessan Olga, som var femton år gammal:

På tröskeln till graven,
Ge Dina tjänares läppar
Övermänsklig kraft att ödmjukt be
För våra fiender.

Jag skulle ha citerat även detta för domarna. Må vi alla lära oss förlåtelsens sköna konst.”

Många i församlingen hade tårar i ögonen.

”Gorbatjov, kom ihåg Ceausescus öde!”

Jag hade ju inte haft möjlighet att försvara Ceausescu inför domstolen. Han och hans fru Elena hade båda dömts till döden. Hon avrättades, och han torterades svårt för att förmås avslöja var i utlandet han deponerat de miljoner han anklagades för att ha stulit från landet. Han påstås ha dött av en hjärtattack under tortyren. Hans lik sköts och visades på statlig TV.

Ceausescus död skrämde andra kommunistdiktatorer och deras hejdukar. Ordföranden i den domstol som dömdo Ceausescu begick självmord en vecka senare. I Östtyskland begick sju generaler i Stasi, landets hemliga polis, också självmord. Dessa vet man om; ingen vet hur många av deras underordnade som gjorde samma sak. Det inträffade även många självmord bland sovjetiska KGB:s officerare.

Den 15 juli rapporterade den ryska tidskriften *Gudok* om en demonstration i Moskva där antalet demonstranter uppskattades till 400 000.

Man bar plakat med budskap som varit otänkbara ett år tidigare: ”Ned med kommunistpartiet!”; ”Ned med KGB!”; ”Kommunismen är nittonhundratalets gissel”; ”Kommunistpartiet består av skurkar och bedragare”, och så vidare.

Det mest slående slagordet var dock: ”Gorbatjov, kom ihåg Ceausescus öde!” Ett annat lovordade Fanny Kaplan, en ung kvinna som 1921 sårade

Lenin i ett försök att mörda honom.

En medlem av Högsta sovjet, Murashov, höll ett tal i vilket han sade: "Vi vill inte ha en omstruktering (*perestrojka*) av kommunismen. Inga reformer, inga förändringar. Kommunismen bör försvinna helt. Rumänerna behandlade Ceausescu klokt."

En general inom KGB, Oleg Kalugin, har gått över till Gorbatsjovs motståndare. Han hävdar att han blivit demokrat, men de tror honom inte. De ber honom redogöra för de brott han begått under sin karriär för att kunna uppnå en generals rang. I debatter om honom i pressen antyds det att han, och andra, bytt sida enbart på grund av Ceausescus öde. Det som hände honom har även skrämmt kommunistdiktatorer i Albanien, Mongoliet, Korea och Etiopien, som nu börjat ta steg för att förbättra sitt förhållande till folket. När revolutionens martyrer i Rumänien offrade sitt blod för friheten, fick det långtgående följder.

Behöver vi två religioner?

I Oradea inträffade en av de mest minnesvärda händelserna under mitt besök. Jag träffade mina före detta medfångar pastor Visky, pastor Szöke och andra från den så kallade betaniarörelsen, en väckelserörelse inom den ungersktalande reformerta kyrkan. Flera i denna grupp, både teologistuderande och pastorer, satt i en enorm cell tillsammans med pastorer från den ungerska unitariska kyrkan, och katolska och ortodoxa präster. Vi var ungefär sextio eller sjuttio personer. Varje trosriktning möttes för sig, och man hade ingen gemenskap i Kristus med varandra. Det förekom hetsiga diskussioner, inte så mycket om vilken religion som var den rätta, utan om vad det var för fel på de andras religion.

Det berättas om en man som var den ende överlevande efter ett skeppsbrott. Han lyckades ta sig till en öde ö och levde där som Robinson Crusoe. Två år senare fann man honom, och hans räddare undrade över varför han byggt två bönehus. "Varför skulle du, som är ensam på ön, bygga ens ett bönehus, än mindre två?" frågade de.

"Varje människa behöver två religioner", förklarade han. "En som han är för och en som han är emot."

Vad var huvudfrågan vi debatterade i vår överbefolkade cell?

Religionens innersta väsen kan inte debatteras. De som gör det avslöjar sin okunnighet. Religion är

liv, tillbedjan, tystnad. Även om ord kan uttalas, är det inte i den vanliga betydelsen av uttrycket "ord".

Det hebreiska ordet för "ord", *davar*, betyder också "en konkret verklighet". På hebreiska börjar Johannes evangelium så här: "I begynnelsen fanns *davar*, 'den konkreta verkligheten', och 'den konkreta verkligheten' fanns hos Gud, och 'den konkreta verkligheten' var Gud." Verbet "att tala" heter *ledaber* på hebreiska; det kommer från roten *davar* och innebär alltså att förmedla en konkret verklighet. Även grekiskans *logos* har dessa två betydelser.

Tyvärri rycktes också jag med i diskussionerna, men jag minns att jag berättade följande judiska skämt. Ett ungt par kom till en rabbin för att få ut skilsmässa. Bland kristna går man bara till en pastor eller präst när man gifter sig, men inom judendomen behövs rabbinen även vid skilsmässor. Rabbinen svarade förbluffad: "Jag vigde er för bara ett år sedan, och ni verkade så förälskade. Varför vill ni nu skiljas?"

Kvinnan svarade: "Det är ingen idé att ödsla tid på detta. Vi kan inte försonas. Fortsätt med formaliteterna, det är allt vi vill. Att prata gör ingen nytta i det här läget."

Rabbinen envisades: "Tillfredsställ i alla fall min nyfikenhet. Vad hände? Varför vill ni skiljas?"

Mannen sade: "Vi fick ett barn, en son."

"Det är ingen anledning att skiljas."

"Jo, det är det – vi kan inte komma överens om hans namn."

”Vilket namn har du valt?”

”Jag valde Nahum”, svarade han.

”Mycket bra – en profets namn. Men varför valde du det namnet?”

”För att min far hette så.”

”Ännu bättre. Du vill hedra din fader.”

Så vände sig rabbinen till kvinnan: ”Vilket namn vill du ge din son?”

Hon svarade: ”Nahum.”

Rabbinen frågade förvånad: ”Varför valde du det namnet?”

”Min far hette också Nahum.”

Nu måste rabbinen förundrat fråga: ”Om ni båda två vill ha samma namn av samma orsak, varför bråkar ni då om det?”

Mannen svarade: ”Min fru är grälsjuk. Jag vill döpa honom till Nahum efter min far, och hon efter sin. Men hennes far var en hästtjuv och min var en helig, vis man.”

Detta är det intryck jag får när kristna käbblar om religiösa spörsmål. Alla kristna vill ära Guds namn, arbeta för Hans rikets tillkommelse, och sprida evangeliet och budskapet om Hans kärlek. Låt oss då älska varandra!

Rabbinen gav paret följande råd: ”Kalla honom Nahum efter profeten. Lev så lyckligt tillsammans i tjugo år eller så. Då kommer ni att veta vilken förälder er son brås på, om han blivit rabbin eller hästtjuv. Varför börja gräla om det nu?”

I vår splittrade församling tog det lång tid innan vi kunde förmå ens prästerna från de två katolska

riktningarna, den romerska och den unierade, att be
Fader vår tillsammans.

En kristuslik pastor

I all denna mentala, fysiska och andliga vånda var pastor Visky en unik förebild för oss. Många ansåg honom vara den mest kristuslika bland oss. Under den tid då vi fick en tunn brödskiva per dag och lite soppa gjord på potatisskal eller ruttna morötter, gav han bort halva sin brödbit till någon sjuk, svag eller äldre fånge. Jag minns att han en gång delade en tröja med en medfånge. Hans tal var alltid milt, och det fanns alltid ett leende på hans läppar.

Vi andra var glada om vi råkade se ett litet tecken på irritation hos honom, eller höra honom säga ett hårt ord, för då visste vi att det fortfarande fanns en chans för oss. Vi tänkte att om en kristen måste vara så helgad som pastor Visky för att vara välbehaglig för Gud, hade vi inte en chans. Han bibehöll denna resning fast han led mer än vi. På något sätt hade han fått veta att hans fru och sju små barn deporterats till en karg del av landet där det var ont om både mat och vatten.

I Getsemane, där Petrus var beredd att försvara Jesus med svärd, sade Han till lärjungarna: "Låt till och med detta ske." Det värsta måste accepteras med fattning och till och med glädje. Nu fick jag glädjen att träffa Visky och hans familj. Vår organisation hade på hemliga vägar stött sådana familjer i Rumänien och i flera andra kommunistländer. Han uttryckte stor tacksamhet till alla givare som hjälpt honom att överleva.

Vilken biografi är sann?

Vi småpratade först, men sedan gav han mig utkastet till en bok han höll på att skriva om sina erfarenheter i fängelset. Jag trodde inte mina ögon. Alla de underbara attityder och berömvärda gärningar jag tillskrivit honom, och använt som illustrationer i mina predikningar, tillskrev han mig. Jag frågade tankfullt: "Var det du eller jag? Vem av oss talar sanning?" Så visste jag svaret. Det var helt enkelt de egenskaper som hjärtan med stor kärlek, sann tillgivenhet och helig fantasi ser i sin älskade.

Tro aldrig på biografier. Om de skrivits av en motståndare, beskriver de inte personen som han verkligen var, utan vad fiendskap, agg och svartsjuka såg i honom. Om de skrivits av en beundrare, avslöjar de författarens ädla hjärta, som smyckar huvudpersonen med sina egna goda egenskaper. "Objektiva" biografier som berättar vad som hände med pedantisk exakthet, och som är sparsamma med beröm och kritik, är inte värda att läsas. De är långtråkiga, och inget att slösa bort tiden på.

Sanning är sanning bara när den berättas passionerat. Nya testamentets grundtext hade ingen kommatering. Det är upp till oss att avgöra hur exempelvis Johannes evangelium 14:6 ska kommateras. Där säger Jesus: "Jag är vägen, sanningen och livet." Jag skulle vilja föreslå följande: "Jag är vägen: sanningen och livet." De som tänker som Han kommer aldrig enbart med torr och saklig sanning, utan levandegör

den med en underbar passion som gör livet värt att leva.

Viskys barn, som växte upp i total fattigdom och misär, är alla troende. Några är ingenjörer, andra pastorer, och de arbetar alla för Guds rike. Män som Visky förmedlade kärlek, frid och ljus till herdor som låg i luven på varandra till och med i en fängelsecell där de alla led för samme Frälsare. Detta gemensamma lidande var ändå värdefullt; de kristna lärde sig med tiden att förstå och beundra varandra.

Nu, 1990, har rumänska kristna för första gången i historien bildat en evangelikal allians, som omfattar baptisterna, lutheranerna, pingstvännerna, brödräfsamlingarna och Herrens armé. Den senare har ungefär 800 000 medlemmar och är gräddan av den ortodoxa kyrkan.

Den romersk-katolska kyrkan ingår inte i alliansen, men relationen till den är korrekt och vänlig. Fiendskapen från förr existerar inte längre. Den ena sidan kallar inte den andra "avgudadyrkare", och den andra svarar inte med "villolärare". Den katolske ärkebiskopen Robu var det enda samfundsöverhuvud som i sina predikningar öppet talade mot de mord på oskyldiga som anstiftats av den nye presidenten, Iliescu.

De svårast förföljda

När det gäller den unierade katolska kyrkan med sina 1,5 miljoner medlemmar, beundrar vi alla deras heroiska tro. Nästan alla dess biskopar och många av prästerna dog i fängelse efter svår tortyr. Deras fängelsedomar uppgick totalt till 600 år. Alla deras kyrkobyggnader, skolor och välgörenhetsorganisationer togs ifrån dem av kommunisterna och gavs åt ortodoxa kyrkan, vars ledarskap var det främsta i att samarbeta med de röda.

De unierade har ännu inte fått upprättelse för de brott som begicks mot dem. Regeringen har försäkrat dem att de i princip är helt fria, men hur kan 1,5 miljoner människor åtnjuta religionsfrihet när de berövats alla sina byggnader? Beslagtagna fastigheter har ännu inte återlämnats.

Den unierade kyrkan har lidit svårt i tvåhundra år. Den bildades på 1700-talet i den rumänska provinsen Transsylvanien, som då styrdes av habsburgarna, Österrike-Ungerns kungahus. Den var en förgrening från den ortodoxa kyrkan, som de flesta rumäner tillhör. De unierade behöll alla ortodoxa ritualer, men accepterade katolska kyrkans lärosatser. Eftersom den bara bestod av rumäner, trakasserades den på samma sätt som resten av landet under åren med ungerskt styre. Kyrkan åtnjöt frihet endast under trettio år, mellan 1918 då Transsylvanien gick samman med Rumänien, och 1956 då kommunisterna förbjöd den.

Den andra gruppen som utsatts för svårast förföljelse är Herrens armé. Dess existens erkändes varken av staten eller ortodoxa kyrkan, som var underordnad staten, förrän i slutet av 1990.

Mitt första möte med Jesus

Hur ska jag kunna berätta om allt jag upplevde i Rumänien?

En gång när jag var liten, gick jag full av sinneshörelse in i en ortodox kyrka i Bukarest. Det var den första kristna kyrkan jag sett från utsidan. Mina föräldrar var judar, men de utövade inte sin religion, och jag hade aldrig hört vare sig ont eller gott om Jesus hemma. Jag hade helt enkelt aldrig hört talas om Honom.

En dag när jag var på väg hem från skolan med en annan pojke, stannade han framför den här kyrkan och sade: "Vänta på mig här. Min pappa bad mig säga prästen en sak." Jag sade: "Nej, jag följer med dig in." Så kom det sig att jag gick in i en kyrka för första gången.

Jag blev djupt imponerad. När jag nu ungefär sjuttio år senare gick in i samma kyrka, mindes jag tydligt min första upplevelse där.

Den gången såg jag en bild av en korsfäst man. Jag hade ingen aning om vem denne man var, men trodde att han måste ha varit mycket ond för att förtjäna att bli behandlad så. Som barn fick jag ofta smäll, och förmodligen förtjänade jag det. Men den här mannen, som blödde över hela kroppen och som spikats fast på ett kors – varför led han?

Jag såg också en bild av en vacker, ung kvinna som såg mycket kärleksfullt på mig. Jag var inte van vid ett sådant ansiktsuttryck. Jag föraktades efter-

som jag var jude, och jag var dessutom fattigt klädd, smal, klen och liten. Denna kvinna älskade mig. Från den stunden älskade jag henne också.

Jag undrar över varför en del kristna aldrig tänker på Maria med kärlek. Bibeln säger att alla slakten skall prisa henne salig. Varför gör vi inte det?

Förnuftet säger mig att jag inte såg den Korsfäste eller Maria på riktigt, utan bara en bild, men då kändes det som om jag såg verkliga personer. Det var en av flera existentiella upplevelser i mitt liv

Den andre pojken talade med prästen, som sedan kom och klappade mig på huvudet. Det betydde mycket för mig, eftersom mina föräldrar inte visade kärlek öppet. Det var en lätt och kärleksfull beröring, precis som när jag ordinerades. Biskop Argay älskade mig verkligen. Det är bara ordinationer som utförs av dem som har gudomlig kärlek som förmedlar den helige Andes gåvor.

Medan prästen klappade mig, frågade han: "Lille vän, vad kan jag göra för dig?"

Jag blev generad, och trodde att jag kanske inte fick vara på detta underliga ställe. Jag svarade: "Ingenting."

Han sade: "Det kan inte stämma. Jag tillhör Jesus, och Han sade att vi inte ska låta någon komma i vår närhet utan att vi gör gott mot honom. Det är sommar och varmt. Jag ska hämta en mugg kallt vatten åt dig."

Jesus – vilken konstig människa! Fram till dess hade jag inte mött någon som vetat någonting om Hans läror. Jag hade inga leksaker, och fick aldrig

choklad. (När andra barn åt choklad, slickade jag av papperet den legat i.) Jesus förvandlade vatten till vin. Jag var förbluffad.

Jag var ung och glömde snart den här händelsen. Men när jag blev kristen blev jag påmind om den. Den prästen hette Cavane.

Många år senare, när jag var en evangelikal pastor, kom fascisterna till makten. Chiricuta, som var ny präst i den kyrkan, var den ende ortodoxe prästen som lät mig, en protestant och dessutom jude, predika regelbundet vid aftonsången i hans kyrka. Han brydde sig inte om att andra präster trakasserade honom för det, och jag fick skriva i hans ortodoxa tidskrift.

Under kriget, när min fru och jag och andra Jesustroende judar ställdes inför krigsrätt, var han modig nog att erbjuda sig att vittna till vårt försvar. Han försvarade en jude när Hitler regerade i Europa! Hans och en tysk baptistpastors vittnesmål ledde till att vi blev frikända, vilket var enda gången som judar frikändes under hitlertiden. Normalt skulle vi ha blivit fällda, oavsett om vi var skyldiga eller ej.

När jag nu var tillbaka i Rumänien efter tjugofem år, kunde jag be i den kyrkan och minnas allt det goda Gud gjort mot mig där. Gud lönar sannerligen den som ger en mugg kallt vatten och som älskar förbehållslöst i Hans namn.

Antisemitism

Det finns bara cirka 15 000 judar kvar i Rumänien, som en gång hade en judisk befolkning på 600 000. Många av dem – till exempel min fru Sabinas familj – dödades under Förintelsen. Många har emigrerat till Israel och andra länder, men nu vill också den lilla spillra som är kvar lämna landet. De antisemitiska strömningar som undertrycktes under Ceausescu kommer nu till ytan igen.

Varför förföljde inte denne diktator judarna? Ingen plågar en ko som ger mycket mjölk. Judarna var en stor inkomstkälla för regeringen. De såldes till staten Israel, ibland till mycket höga priser, beroende på deras kvalifikationer. Försäljningen av judar till Israel och etniska tyskar till Västtyskland gav stora inkomster till staten – och, sägs det, till Ceausescu själv. Antisemitiska skrifter var förbjudna.

Nu har situationen förändrats i Östeuropa. Glasnost och relativ yttrandefrihet råder, så antisemiter är fria att uttrycka sitt hat mot judarna.

Rumäniens president Iliescu är före detta skolkamrat och personlig vän till Gorbatsjov. Denne har visat vad han tycker om judarna genom att utnämna Valentin Rasputin till sin rådgivare (hans namn betyder "omoralisk" på ryska och blev känt genom en munk som var nära rådgivare till ryska kejsarfamiljen, och som levde ett mycket lösaktigt liv). I en intervju i *New York Times Magazine* sade Rasputin:

”Våra judar måste känna ett ansvar för revolutionens synder och dess konsekvenser ... ett ansvar för terrorismen under och i synnerhet efter revolutionen ... De bär på stor skuld, för de dödade Gud och även ryssar.”

Det är rörande att läsa om hur det smärtar denne högt uppsatte ledare, i en regim som hatar Gud, att tänka på att Gud dödades när Han kom till jorden. Några judar hade för länge sedan del i Jesu död, men det berodde på att Han själv var jude och bodde i Israel. Konstigt nog har jag aldrig hört någon anklaga det grekiska folket för att ha dödat Sokrates, eller italienarna för att ha förföljt Galilei.

Intervjun med Rasputin publicerades i januari 1990. I mars utnämndes han till Gorbatsjovs rådgivare. Det var hans belöning. Vissa förstod vilken slutsats man kunde dra av denna intervju. I moskvatidskriften *Nedelia* (16/1990) föreslog någon en enkel lösning på judefrågan: om alla som insåg judarnas farlighet befriade landet från en enda av dem, skulle det i morgon inte finnas några judar kvar. Detta är säkert en plan som ledarna för den libanesiska terroristorganisationen Hizbollah skulle stödja.

”Ingenting förvrider människans natur så mycket som maniska idéer. Om någon är besatt av tanken att allt ont i världen kommer från judarna, frimurarna, bolsjevikerna, villolärarna, kapitalisterna, etc., kan även den bästa bli ett vilddjur.” Det skrev Nikolaj Berdjajev, en rysk religionsfilosof.

Det finns många anklagelser mot judarna att välja bland: ”Kristendomen är en judisk ideologi, som

nationer har lurats in i för att skapa en judisk-kristen civilisation, så att hela världen till slut blir ett utökat Israel.”

”Kommunisterna gjorde rätt i att bekämpa kapitalismen, men de sade aldrig vilka som ligger bakom den, nämligen judarna.”

”Columbus var jude, och han upptäckte Amerika i syfte att göra det till ett sionistiskt centrum, varifrån judarna skulle dominera världen genom dollarn.”

”Den internationella kommunismen skapades också av juden Marx, med syfte att omintetgöra kärleken till nationen och fosterlandet.” Och så vidare.

Denna antijudiska propaganda kan inte ha spridits i Sovjetunionen utan Gorbatsjovs regerings tysta medgivande.

Från Sovjetunionen sprider sig antisemitismen till andra länder som just befriats från kommunismens bojor. Alla går just nu igenom en djup ekonomisk kris. I Rumänien har den nya regeringen nyligen tillkännagivit att den inte längre kommer att subventionera priset på bröd, mjölk, kött, etc., vilket innebär att priserna snart kan komma att öka med 50%. I kristider behöver folk någon att skylla på, och judarna utgör en lämplig syndabock. Så har det varit i två tusen år.

Vissa av de rumänska kommunistledarna var judar: Ana Pauker, Kishinevski och Rautu, och även några av ledarna inom hemliga polisen. Att majoriteten var rumäner och ungrare spelar ingen roll; allt är judarnas fel.

Det är visserligen sant att Roman, landets första premiärminister efter revolutionen, var jude, men man ska komma ihåg att Marx själv också var jude – och judehatare.

De rumänska antisemiterna, som också är emot ungrarna, är organiserade under namnet *Vatra Romaniasca*, "Rumäniens hem".

De rumänska judarna är oroade, liksom judarna i övriga Östeuropa. Men vart kan de ta vägen? USA tar inte emot dem. I Israel dödas judar av araberna och det finns en konstant fara för krig. I Rumänien finns det judiska kristna som försöker få judarna att lära känna sin Kung, Jesus. Många kommer från provinsen Bessarabien, som var skådeplatsen för andra världskriget. De minns att man när nazisternas trupper kom såg affischer överallt: "Allt elände kommer från de smutsiga judarna!"; "Judarna provocerade fram kriget"; "Judarna ligger bakom kommunismen"; "Död åt judarna." Och judehatarna nöjde sig inte med hotelser. Det är få judiska familjer från den provinsen som inte hade någon släkting som sköts av avrättningspatruller eller deporterades till koncentrationsläger. Nästan hela min frus familj (båda föräldrarna, tre systrar och en bror på sex år) gick under i ett sådant läger. Eftersom situationen i Rumänien inte kan bedömas skild från resten av Östeuropa, och då i synnerhet Sovjetunionen, är det lämpligt att här säga några ord om den senare.

Gorbatjov – en välsignelse

Gorbatjov har varit en välsignelse för väst. Föreställ dig gulfkrisen med Sovjetunionen och västmakterna i olika läger, som under kalla kriget!

När Stalin under trettioalet dödade de högsta befälhavarna i sin egen armé, eftersom han miss-tänkte att de sammansvor sig mot honom, skrev Mussolini, Italiens fascistiske diktator: ”Stalin är en förklädd fascist.” Gorbatjov var knappast CIA-agent, men han har gjort ett gott arbete åt dem. Han urholkade Sovjetunionens makt, och därigenom också kommunismens makt i hela Östeuropa. Kommunistpartierna i väst har också splittrats.

Jag minns hur generalsekreteraren i Kyrkornas världsråd bönföll mig att inte publicera kommunismens grymheter när jag kom till USA. Men Gorbatjov såg till att de publicerades. Idag kan man i sovjetiska dagstidningar läsa om de miljoner oskyldiga som dödades, och om hur hela befolkningen bestals, utnyttjades och förtrycktes av kommunisterna.

Men medan han själv avslöjar den katastrof som kommunismen orsakade i Ryssland, klamrar sig kommunistledarna, ofta kallade ”nomenklaturen”, kvar vid makten. De erkänner att de inte har något att ge folket, men fortsätter ändå att utöva makt. De tigger pengar från kapitalisterna och leder Ryssland mot en tragedi, ett blodbad som kan överträffa allt vi hittills sett genom historien.

De kanske styrs av självbevarelsedriften. Eller också har de gett upp all planering och allt långsiktigt tänkande. Även om Gorbatsjov spelade en huvudroll när dramat förbereddes, skulle han själv passa bättre som skådespelare i en fars. Han ledde sitt eget partis, och Sovjetunionens, sönderfall, men avslutade ändå kongressen med Internationalen, kommunismens ärevördiga kampsång. Han och hans anhang sjöng att de ska kämpa till slutet i den sista striden, som ska ge hela världen det "idealsamhälle" som nu ligger i dödsryckningar i sitt hemland Ryssland. Deras slagord var fortfarande "Proletärer i alla länder, förenen eder!" Sedan beslutade de på sina kongresser att kommunisterna i Ukraina, Ryssland, Vitryssland, de baltiska staterna och Uzbekistan ska gå sina egna vägar. Dessa beslut har bara hjälpt till att förstärka extremnationalismen. Resultatet kommer att bli ett nytt slags fascism, eller snarare flera slags fascism, eftersom alla sovjetrepublikerna vill utveckla sin egen, i uppror mot de andra. Gorbatsjov och hans gelikar har spelat en viktig roll i att försvaga kommunismen i Sovjet och Östeuropa. Oavsiktligt har de gjort den fria världen en stor tjänst, i och med att de för en tid avvärjt krigshotet mellan öst och väst.

Jeltsin, som också är en före detta kommunistledare, men som råkat i konflikt med Gorbatsjov, drar åt samma håll.

Ska kristna engagera sig politiskt?

Innan jag fortsätter känner jag att jag måste svara på en ofta återkommande fråga i det här sammanhanget: ska kristna, och då i synnerhet pastorer, frångå Bibeln och uttala sig i politiska frågor? Denna fråga är mycket aktuell även för rumänska kristna. En del hävdar att vi ska uttala oss i politiska frågor, medan andra säger att vi inte ska det. På något sätt inser de inte att om man ivrigt förespråkar att man inte ska verka inom politiken, så deltar man därmed i det politiska spelet. Varför använder de inte sina krafter till att förklara Kristi försoning eller läran om treenigheten istället?

Ordet "politik" kommer från grekiskans *polis*, som betyder stad. "Allmosor" är att göra gott mot några få, "filantropi" att göra gott mot många, och "politik" är konsten att göra gott mot en nation och mer än så.

Omkring 70% av Bibeln handlar om politik: en nations uppbyggnad, dess befrielse ur slaveriet, de många krigen mot andra nationer, lagar för det sociala livet, jordbruk, hygien, giftermål och arvsrätt, etablerandet av kungahus och rivaliteten mellan dessa, och härskares missdåd, ungefär som medierna skulle skildra dem idag.

"Ge kejsaren det som tillhör kejsaren" är ett politiskt råd, liksom uppmaning till uppror är det.

”Underordna er myndigheterna” är även det ett politiskt råd, liksom beskrivningarna av världshärs-kare som vilddjur i Daniels bok och Uppenbarelse-boken.

Vi måste utvärdera de politiska händelserna för att hitta vår väg igenom dem. Många diskussioner bland rumänska kristna handlade inte om själens väg från det jordiska till det änglalika, alltså helgelse, utan om politiska händelser i landet, i synnerhet under kommunisttiden.

Predikan under poliseskort

En annan plats som gett mig många starka minnen är baptistkyrkan i Giulesti, en förort till Bukarest. Jag hade inbjudits att predika där 1941, söndagen efter att Rumänien gått med i andra världskriget. Vid den tiden behärskade nazisterna vårt land, och när deras armé anföll Ryssland var det i allians med våra trupper. Slagordet var: "Krossa kommunismen som skapats av de smutsiga judarna. Slå judarna!"

Jag gick till kyrkan med en grupp andra Jesus-troende judar. Bröderna hade inbjudit många icke-troende och berättat vem som skulle predika. Baptisterna var redan hatade av de ortodoxa, och nu skulle något ännu värre hända: en jude skulle predika från den föraktade baptistsektens talarstol! Det kunde antisemiterna bara inte tåla. De anmälde detta oerhörda brott till polisen, och vi sex judar arresterades. En rumänsk kristen dam, syster Mindrutz, klappade på porten till det fängelse där min fru och jag och de fyra andra judarna satt fängslade och sade: "Mina syskon från det utvalda folket lider för Kristus här. Jag vill lida med dem." Hennes begäran bifölls nådigt, och hon sattes i samma cell som vi. Nu var vi sju personer: tre judar, tre judinnor och den rumänska kvinnan.

Cellen var liten och det fanns bara en säng. Polis-officeren sade: "Du som är präst (han menade mig) får sova i sängen; de andra får ligga på golvet."

Samtidigt kom Giulestis ortodoxe präst till

fängelset för att se till att vi inte blev frisläppta. Han talade också med mig för att övertyga mig om att det inte fanns någon plats för judar inom kristendomen. På den tiden hade patriarkatet förbjudit dop av judar.

Vi fördes sedan till militärdomstolens fängelse för förhör. Under förhöret ljöd plötsligt flyglarmet. Sovjetiska plan anföll Bukarest. Soldater med bajonetter på gevären eskorterade oss ned i källaren tillsammans med våra förhørsledare, domstolens anställda, våra åklagare och blivande domare. Vi fångar hölls under sträng uppsikt i ett hörn. De andra pratade om oväsentligheter. En ung kvinna klagade över en ny klänning som hon ännu inte hunnit ha på sig – och så dessutom detta bombanfall!

Så hördes de första bomberna falla. Explosionerna skakade byggnaden, folk grät och panik utbröt. Jag tog tillfället i akt och sade myndigt: ”Ni har en pastor ibland er. Jag ska ge er ett ord av tröst från Skriften, och sedan ska vi be. Böj knä nu!”

Alla böjde knä, inklusive vakterna, åklagarna och domarna. Jag kunde sedan tala till dem från Guds ord.

När bombanfallet var över, fördes vi tillbaka till våra celler, återigen eskorterade av soldater med bajonetter som de inte skulle tvekat att använda om vi försökt fly. De som knäböjt på min befallning en halvtimme tidigare var nu åter mina åklagare och domare.

Jag mindes dessa händelser när jag återsåg Malmezonzängelset. Det jag nu berättat inträffade under

nazisttiden. Senare, under kommunisttiden, var jag åter gäst i det fängelset.

En andlig upplevelse

I en av fängelsets isoleringsceller hade jag en andlig upplevelse som jag vagt återgav i flera predikningar när jag nyligen återvände till Rumänien. Jag säger "vagt återgav", för en djup andlig upplevelse kan inte uttryckas till fullo på något språk. Man kommer i kontakt med en verklighet som varken kan sättas ord på eller förklaras. Bibeln uppenbarar saker för oss så att vi kan se dem, men den täcker också över dem med en slöja så att vi inte riktigt kan förklara vad vi sett.

Att förklara det man upplever gör ofta ingen större nytta. Beethoven upplevde saker och uttryckte dem i musik. En skulptör i Buenos Aires gjorde nio skulpturer, som skulle symbolisera de nio symfonierna, till en kyrkogård. Efter att jag besökt platsen bad någon mig förklara vad statyerna stod för. Känslor hade blivit musik, som blivit konst, som nu behövde ord för att tolkas. Hur nära relaterade till Beethovens upplevelser skulle dessa ord ha varit?

Bibeln säger: "Smaka och se att Herren är god" (Ps 34:9). Inget tal, inget musikstycke, skulle kunna förklara skillnaden i smak mellan en vattenmelon och en persika. Man måste smaka.

Vi kan vagt återge våra andliga upplevelser, men bara i syfte att uppmuntra andra att söka sina egna. Sådana upplevelser minskar i värde när de filtreras genom våra ord. Alla måste själva sträcka sig efter att få förmågan att se verkligheten bortom det fysiska.

En zenbuddhistisk lärjunge frågade sin mästare: "Vad är Buddha?" Han svarade: "Det här linet väger 1,5 kilo" – ett annat sätt att säga: "Vad Buddha är kan inte uttryckas i ord. Det är klokare att använda tiden till att prata om praktiska ting."

Om Buddha inte kan uttryckas i ord, kan Jesus det än mindre.

Tidlöshet

Jag tillbringade flera år i isoleringscell i tre olika fängelser. När jag var där förlorade jag all känsla för tid. Våra isoleringsceller hade bara ett fönster, och det vette mot korridoren. Vi visste aldrig om det var smällkall vinter eller underbar vår ute. Vi visste inte om det var dag eller natt. Glödlampan var hela tiden tänd. Fängelserna hade inget fast schema för när man väckte fångarna, gav dem mat eller lät dem gå på toaletten, förmodligen i syfte att förvirra dem. Vi var helt tidsdesorienterade.

Vi levde i tidlöshet som astronauter lever i tyngdlöshet. Om detta får pågå i årtal, leder tidlösheten till ett helt speciellt sinnestillstånd som inte kan förstås intellektuellt. Våra sinnen hade inget att förnimma. Det rådde total tystnad. Vi hörde nästan aldrig en röst eller en viskning, och vakterna hade filtsulor på skorna. Det fanns inget att se. Vi omgavs av samma grå väggar hela tiden. Vi glömde att färger existerade. Stanken var överväldigande och oavbruten, så stark att den nästan paralyserade luktnerven. Än idag kan jag inte känna blomdoft. Maten var alltid intetsägande och dålig, och alltid densamma.

Våra tankar var inte orienterade mot våra fem sinnen eller styrda av logiskt tänkande.

När jag återvände till Rumänien som en fri man och försökte tänka tillbaka på den tiden, var det svårt att beskriva dessa upplevelser för nutida öron när jag talade i kyrkorna.

När det gäller tidlöshet hjälper det dock att vara jude. Bibelns hebreiska grundtext har inte våra tempusformer: jag äter, jag åt, jag har ätit, jag ska äta, jag kommer att ha ätit, och så vidare. Det är inte meningen att Guds folk ska hacka sönder tiden i bitar: dåtid, nutid och framtid. Denna uppdelning av tiden är inte naturlig. Det förflutna är inte bara dåtid; det lever i högsta grad i nuet, och bär ofta med sig sorg eller glädje. Det kommer också att leva i framtiden. Grunden för idag och imorgon är det som ackumulerats i det förflutna. En del av det förflutna bestämdes av den tidens framtidsperspektiv. Vi är en del i ett odelat hav där vågor rör sig fram och tillbaka, men ändå är del i samma hav. När jag nu tittade på de fängelsemurar som omgivit mig och tänkte på vad som pågick därinne, försökte jag återuppliva gamla erfarenheter i mitt minne.

Korsfäst för dig idag

Det är lätt för en som delar upp tiden att ta emot frälsningen. Jag kan få förlåtelse för alla mina synder och komma till himlen genom att tro att Jesus dog för mig för länge sedan. Han valde att lida för mig utan att fråga mig först. Han led på korset i några timmar och så dog Han. På tredje dagen uppstod Han och återvände till himlen, där Han nu levtt i nästan tvåtusen år. Han skulle bli väldigt glad om jag blev frälst. Varför skulle jag då inte bli en kristen? Det skulle göra oss båda glada. På evangelistiska frälsningsinbjudningar kommer många fram med ett leende på läpparna, och det är få som gråter på stora korståg.

Det var annorlunda med oss som levde i tidlöshet. Allt upplevdes bara i nuet. Jesu död på Golgata hörde inte till det förflutna utan hände i nuet. Det var som om Jesus stod framför mig och sade: "Du har syndat. Jag kommer att piskas och korsfästas för dig. Du kommer att se och höra spikarna drivas in i min kropp. Du kommer att se min heliga moder gråta vid korsets fot. Tar du emot detta mitt offer för dig, eller föredrar du att själv bära straffet för dina synder?"

Korsfästelsen var inte längre en gammal berättelse i en bok. Jag måste i det ögonblicket avgöra vem som skulle dö: Barabbas eller Jesus. Petrus, Johannes och Maria från Magdala måste inte acceptera Kristi offer i det förflutna, utan i nuet eller inom en nära framtid. Ingen skyldig människa med känsla för vad som passar sig skulle tillåta sig själv att bli ögon-

vittne till någon annans grymma död, som sonar vad han begått. Det kunde inte heller vi i isoleringscellerna.

Nu mindes jag vad jag då insett. Tanken var aldrig att frälsningen skulle vara ett resultat av att Han dog för mig, punkt slut. Det finns ingen punkt efter Hans död, inte ens ett komma. Det är meningen att vi ska korsfästas och begravas med honom (Rom 6:6), vilket är något helt annat.

Luther kallade Jakobs brev "en epistel av strå" för att det undervisar om att tro utan gärningar inte är tillräckligt. Han hade fel. "Av tro är vi frälsta" – det finns ingen punkt efter detta påstående. Vi måste foga många offer till denna tro (2 Petr 1:5-8). Det är ett offer att alltid vara ren, kärleksfull, förlåtande och aktiv i tjänst för Gud. Vi måste lida det som ännu fattas i Kristi lidanden.

Det gjorde prästen Cheruvian. Han tvingades efter obeskrivlig tortyr att hålla en satanistisk nattvard, och uttala de heliga orden "Detta är min kropp" och "Detta är mitt blod" över människors avföring och urin. Han sade senare till mig: "Jag har lidit mer än Kristus." I fråga om fysisk tortyr var det kanske sant.

I tidlösheten upplevde vi Kristi lidande, uppståndelse, himmelsfärd och slutliga triumf, allt på samma gång.

I vår isoleringscell var vi inte bara upptagna med människors jordiska liv, utan också med deras eviga liv. Döden är inte ett slut. I tidlösheten upplevde vi även livet efter detta.

Var är Ceausescu idag?

Med dessa ting i åtanke predikade jag återigen i rumänska kyrkor. Jag frågade åhörarna: "Var är familjen Ceausescu idag? Han fick aldrig avsluta sitt sista tal. Publiken buade ut honom och han flydde. Men nu talar han igen – hör du honom inte?"

I Jesu liknelse bönföll den rike mannen i dödsriket Abraham att skicka någon till hans bröder för att säga åt dem att inte leva på ett sådant sätt att de kom till samma plågornas ställe. Abraham vägrade; mannen bad fel person. Abraham hade varit mycket hård mot Hagar, som var mor till hans eget barn. Han skickade bort henne med bara ett bröd och en säck med vatten. Varför skulle han visa medlidande med dem som är i helvetet?

Men Ceausescu kanske bönfaller Jesus, hos vilken han har större chans. Den rike mannen var inte helt fördärvad. Han älskade i alla fall sina förlorade bröder. Ceausescu kanske också älskar några av sina gamla kommunistkamrater. Han kanske just nu ber var och en av oss: 'Gå till andra kommunister och berätta för dem att jag lider i fördörelsens eld och svavel. Uppmana dem att söka en annan väg.'

Den som upplevt tidlöshet, eller bättre uttryckt, verkligheten bortom tiden, hör inte bara kerubernas och serafernas sång som kallar på honom, utan även de förtvivlade ropen från dem som är i helvetet. Det finns dessutom något som är än mer outhärdligt att lyssna till: den djupa tystnaden hos dem som sitter i

mörkret (1 Sam 2:9, 'de ogudaktiga tystas i mörkret', eng övers).

Vissas tystnad vädjar från helvetet: 'Berätta de goda nyheterna för de ondskefullaste bland människor. Tänk på deras fruktansvärda öde. Jesus intresserar sig för dem. Han bevisade det när Han gick ned i helvetet.' "

Jag var ovanligt skarp när jag predikade i Rumänien, och jag tackar Gud för att orden togs väl emot. För dessa ögonblick av triumf i mitt hemland hade jag gått igenom många lidanden och sjukdomar och faror av olika slag. Allt berodde på Guds nåd.

Ett tecken från Gud

Bland kinesiska kvinnor över sjuttio års ålder sjunker dödligheten med 35% före skördefesten. Veckan efter återgår den till det normala. Detta har konstaterats genom att man studerat kaliforniska kinesamerikaners dödsdatum. Förväntan inför festen och känslan av skyldighet att hjälpa till med förberedelserna kan påverka dödligheten. Hos de ortodoxa judarna sjunker dödligheten före påsken, för att återgå till det normala veckan efter.

Epidemiologisk forskning visar bara på fysiska, kemiska och psykologiska faktorer som påverkar dödligheten. Även religionen har en inverkan. Min fru och jag har mött mycket motstånd i vår kamp, men vi trodde att Gud skulle bevisa att vi haft rätt. Han skulle därför ge oss ett säkert tecken. Vi tänkte inte dö förrän vi på nytt besökt platserna från förr och i triumf burit Kristi fana. Det var fler som var på vår sida än på fiendens. Jag återvände till Rumänien och dess kyrkor vid åttiotvå års ålder. Jag ska inte avslöja hur gammal min hustru är, men hon upplevde också triumfen vid tämligen hög ålder.

Rumänien ännu inte helt

Det man ser på kartan är inte hela Rumänien. 1939, när Hitler och Stalin delade upp Östeuropa, fick Ryssland de rumänska provinserna Bessarabien och Bukovina. Röda armén ockuperade dem vid slutet av andra världskriget. Ryssarna döpte om Bessarabien till Moldavien och uppfann ett språk som de bessarabiska rumänerna måste använda. De blandade rumänska med ett antal ryska ord och krävde att resultatet skulle skrivas med ryskans kyrilliska alfabet istället för med det latinska alfabet som används i väst. Rumänerna är det enda latinska folket i Östeuropa; nu förbjöds de att använda sitt eget alfabet.

Bulgarien stal också från Rumänien – södra delen av provinsen Dobrogea. Öster om Bessarabien ligger Transnistrien, ett annat område som är tätt befolkat av rumäner. Provinsen Banat i Jugoslavien är etniskt sett rumänsk; man talar också rumänska där. Vi hoppas att hela detta område en gång för alla ska återförenas med fäderneslandet under vår älskade kung Mikael I. Detta borde verkligen också vara de rumänska kyrkornas angelägenhet.

Jag sörjer särskilt över att inte Bibeln, inte ens Nya testamentet, översatts till macedorumänska, som talas av tätt sammanhållna rumänska minoritetsgrupper i Grekland, Bulgarien, Jugoslavien och Albanien. Lydia, den första som blev kristen i Europa, var makedoniska (Apg 16:12-14). Hon måste ha

talat macedorumänska, som inte är något annat än en rumänsk dialekt, även om skillnaden fortfarande är så stor att en obildad macedorumän inte skulle kunna läsa en vanlig rumänsk bibel. Det är som med languedociskan och franskan, frisiskan och holländskan, och schweizertyskan och tyskan, även om en bildad schweizare förstår tyska. Europas kristna har en skyldighet gentemot Lydias minne att se till att Bibeln översätts till macedorumänska.

Rumänska martyrer

De kristna i Rumänien går också miste om mycket genom att man inte kan ha kontakt med Bessarabien. Denna östliga provins som stals av Sovjetunionen är känd för sina många underbara kristna.

Den välkände martyren Vania Moisejev kom från det området. Trots sitt ryska namn var han rumän; han kunde inte ens ryska. Ryssarna ändrade rumänska namn så att de lät mer ryska, och Moisiu blev Moisejev. Han var soldat i Röda armén. Han hade samma tro som vi, men med en skillnad: hans tro smittade. Sann tro är som influensa. Har du influensa, smittar du andra. Likadant är det med tro. På hans regemente blev soldater och officerare frälsta.

Hans överordnade beordrade honom att hålla tyst, att undvika att tala om sin tro, att sluta sjunga. Han svarade: "Vad skulle en näktergal göra om den beordrades att sluta sjunga? Den kan inte sluta, och det kan inte jag heller."

De torterade honom och dränkte honom till sist efter att ha gett honom flera knivhugg i hjärtat.

Medan han plågades lät han hälsa sin mor: "De plågar mig svårt. De kanske dödar mig. Men gråt inte, mamma. (Han var tjuugoett år. Vid den åldern är det fortfarande möjligt att tro att man kan hindra en mor från att gråta.) En ängel visade mig det himmelska Jerusalem, och det är underbart. Gör ditt bästa, mamma, för att möta mig där."

Såg denne Vania verkligen en ängel? Människor

kan ju ha underliga hallucinationer. Men vi har bevis på att han gjorde det: som obildad bondpojke beskrev han nämligen denna ängel som ingen teologi-professor kunnat göra det.

Han fortsatte: "Änglar är genomskinliga. När det står en framför dig och en person står bakom den, hindrar inte ängeln närvaro dig från att se honom. Tvärtom ser du honom bättre. När man ser någon genom en ängel, ser personen alltid mycket vackrare ut. Man kan till och med både förstå och uppskatta en plågoande."

Många är ledsna över att de aldrig sett någon ängel. De har fel. Man ser en ängel varje gång man accepterar en icke älskvärd människa, varje gång man älskar den som sårar en.

Vania Moisejev är den rumänska nationens stolthet.

En annan är den unga Sophia Chiriac. Från arton års ålder arbetade hon i de oregistrerade sovjetiska baptisternas underjordiska tryckeri. Instängd i en liten källare full med maskiner, papper, tryckfärg och högar med böcker hade hon inte mycket utrymme att röra sig. Luften var dålig och hon såg aldrig solen. Hon blev sjuk men kunde inte gå till läkare. Regeln för underjordiskt arbete är att när man väl gått in i det lämnar man det inte förrän man är nära att dö. När hon till sist togs till sjukhus var det för sent. Sophia var en rumänsk flicka som offrade sitt liv för att ge ljus till Ryssland, som hade underkuvat hennes eget land.

En annan välkänd person från Bessarabien är

biktfadern Nikolai Horev, som flera gånger satt i sovjetiskt fängelse och varje gång kom ut styrkt i sin tro. Han var en underbar förebild för andra. Av allt han skrivit och sagt uppskattar jag mest en av hans böner: "Herre, du är min herde för alltid, och jag är ditt får för alltid. Må du alltid ha din stav i handen, så att du kan beskydda mig från mina fiender när jag är i fara, och så att du med staven kan föra mig tillbaka till den rätta vägen när jag går bort från dina stigar, antingen på grund av frestelser eller fruktan för svårigheter. Och om jag någonsin skulle be dig, o Herre, om något som skiljer från det jag just bett, så var snäll och ignorera det."

Har du någonsin bett Gud ignorera dina böner om de skulle hindra dig, och andra genom dig, att bli mer helgad?

Vi hoppas att Bessarabien och alla de andra områdena som förut tillhörde Rumänien snart ska förenas med fäderneslandet. För tillfället bådär det faktum att vi har en kommunistisk regering inte gott för nationens dröm om ett förenat Rumänien.

Bekännelser

En stor del av min tid i Rumänien upptogs av att lyssna till människors bekännelser.

Jag var fruktansvärt trött efter att ha predikat två eller tre gånger per dag, men jag fick ändå inte gå till sängs. Människor med tyngda hjärtan bad mig lyssna till dem. Det är kanske bra om biktfäder är trötta, för då talar de mindre och avbryter inte, utan låter den ångerfulles tårar och ord strömma fritt.

Ingen enda av dem som samarbetat mest med kommunisterna, och ingen av de direkta förrädarna, bekände den specifika synden. Jag träffade män som hade angett sina trosbröder till myndigheterna, trots att de visste hur mycket dessa skulle komma att få lida. När jag arresterades råkade polisofficeren som förhörde mig undslippa sig namnet på en som hade angett mig. En annan gång fick jag läsa angivelsen mot mig. De som gjort sig skyldiga till sådant extremt avfall bekände aldrig sina värsta synder. De nämnde småsynder, men deras oproportionerliga ånger visade att de bar på en mycket tyngre, men inte erkänd, börda.

Jag förstod. Efter att ha dödat sin bror sade Kain till Gud: "*Gadol avoni minso* – Min missgärning är större än att jag kan bära den" (1 Mos 4:13).

När samvetet förebrår en person för en svår synd säger minnet: "Du gjorde det aldrig." Och minnet lyckas oftast övertyga samvetet. Detta hände i Tyskland; det var alltför svårt att erkänna att miljontals

judar hade dödats, så samvetet tystades. Minnet vann: ”Det ägde aldrig rum.”

Jag vet hur svårt jag har att erkänna de värsta synder jag begått, och vilket motstånd jag känner mot att bekänna dem för någon människa, ja till och med för Gud. Å andra sidan säger förståndet mig – många gånger helt riktigt – att det är långt ifrån visligt för en person med en ställning inom kyrkan att bekänna sina synder för någon människa. En amerikansk evangelist orsakade stor förödelse bland de nyfödda i Kristus genom att på TV, inför miljon-tals tittare, bekänna en synd som bara två eller tre personer kände till.

I Rumänien fanns det en ortodox munk, Arsene Boca, som brukade säga till den botfärdige: ”Jag vet att det är alltför svårt för dig att återge vissa saker du gjort. Därför ska jag berätta om dem för dig.” Han hade en mycket stark intuition. Men en bikt-fader måste inte ha denna egenskap. Man kan bli galen av att känna till alla synder andra begått. Kräv inte för mycket. Var nöjd med det lilla du får höra. Gud kräver inte för mycket. David och Manasse räknade inte upp alla hemska detaljer i de synder de begått. David sade helt enkelt till Natan: ”Jag har syndat mot Herren” (2 Sam 12:13). Det behövdes inte mer än så.

De bröder som syndat mest under kommunist-tiden bekände det emellertid aldrig, även om en del av dem kanske i sitt hjärta beslutat att ändra sig. Du kanske undrar vilka som bekände under tårar. Det var de bästa, de mest hjältemodiga. De kände skuld, en del av dem för att de hade överlevt. Om de varit

hjaltemodiga hela tiden – vilket ingen kunde ha varit – om de trätt fram och protesterat varje gång någon blev slagen, skulle de ha dött av all den misshandel de fått utstå.

Andra kände skuld för att deras familjer splittrats på grund av deras engagemang i den underjordiska kyrkan. Barnen hade inte tyckt att mamma eller pappa gjort rätt som gått i fängelse för sin tro och lämnat dem att leta mat bland soporna, vara sjuka och inte få någon ordnad skolgång. Deras förebråelse var alltid densamma: ”Om pappa hållit tyst som så många andra troende, skulle vi inte ha berövats en normal barndom.” Och så återvände föräldern från fängelset och möttes av fientliga barn och ibland även en bitter make eller maka. De tyckte att allt var deras eget fel.

Det är svårt att segra i detta liv. Andra barn var upproriska mot föräldrar som spelat förrädarens roll. Dessa barn stod inte ut med tanken att vara barn till en Judas. Många kände skuld för att ha ljugit under polisförhör för att skydda sig själva eller förhindra att andra arresterades. De hade blivit lärda att vara helt sanningsenliga. För kristna som tänker så vore det bättre att aldrig engagera sig i hemligt arbete. Sådant arbete är omöjligt att utföra för den som ser det som en helig princip att alltid säga hela sanningen. En som smugglade biblar från väst till Östeuropa sade till mig: ”Jag ljög aldrig.” Jag frågade honom: ”Vad angav du för skäl till dina besök när du ansökte om ryskt eller rumänskt visum?” Han svarade: ”Turism.” Det var en lögn.

”Lögner” i självförsvar, för att försvara oskyldiga eller församlingen, är egentligen inte lögner. När Paulus var i dödsfara, försvarade han sig inför rådet med dessa ord: ”... jag är farisé och mina fäder var fariseer. Det är för hoppet om de dödas uppståndelse som jag nu har ställts inför rätta” (Apg 23:6), vilket definitivt inte var vad saken gällde. Men de som kände skuld över att ha ljugit var okänsliga för etiska nyanser. De sade: ”Om de kommunistiska poliserna hade upptäckt att jag ljög under förhören, hur skulle de då kunna tro på det jag berättade för dem om frälsningen?”

Andra hade något annat på hjärtat. De hade inte sett en kvinna på årtal, till och med decennier. När de sedan släpptes, utgjorde varje flicka en oemotståndlig frestelse. (Detta gällde i högre grad evangelikala än katolska präster; de senare hade ju uppfostrats i celibatets självdisciplin.) Jag berättade för alla om Jesu blod som renar från varje synd, och många fick frid för sin själ. Dessa intima samtal var lika viktiga som tal som hölls inför tusentals åhörare.

Jag har haft förmånen att känna några stora bikt-fäder personligen. En av dem var David Adeney, en engelsk missionär bland de rumänska judarna. När någon bekände en svår synd för honom, grät Adeney. Hans tårar talade. Han lade inte till ett ord till dem. Jag kände också den lutherske biskopen Frederic Muller. Det spelade ingen roll vilken synd jag bekände för honom; han svarade alltid: ”Jag har också gjort det. Det hör till alla, precis som förlåtelse tillhör Gud.”

Jag kände också den ortodoxe prästen Suroianu som, när jag bekände mina många synder, sade: ”Ja, du har begått många och svåra synder, men ta dig till vara för en synd: misströstan. Tro aldrig att dina synder kan vara fler eller större än Guds nåd. Dina synder kan aldrig överträffa Guds nåd. Han förlåter för Kristi skull. Gå i frid.”

Brodern som dog för mig

För alla som kom till mig, ibland fyra eller fem per kväll, berättade jag en historia som jag berättat för rånare och mördare i fängelset. Jag tyckte den passade bra för ångerfulla kristna, och jag delar den nu med läsaren för att ge tröst, oavsett vilka oerhörda synder han begått.

För länge sedan fanns det två bröder. Den äldre var god och from; den yngre levde ett utsvävande liv och umgicks i dåligt sällskap. Den äldre brodern bad för den yngre och bönföll honom att ändra sin livsstil, men till ingen nytta.

En kväll när den äldre brodern satt och läste på sitt rum, rusade hans bror in och bönföll honom: "Rädda mig! Polisen är efter mig! Jag har dödat en man." Han hade blodfläckar på kläderna.

Den äldre brodern uppfattade omedelbart situationen och sade: "Jag ska rädda dig. Vi byter kläder." Han tog på sig brottslingens blodbesudlade kostym och gav honom sin vita klädnad.

De hade precis hunnit byta kläder när polisen kom. De hade förföljt brottslingen från platsen för dådet och grep brodern med de blodiga kläderna.

Inför domaren förklarade mannen sig skyldig och sade: "Jag tar på mig hela ansvaret för brottet."

Bevisen – förföljandet, blodet, bekännelsen – pekade på honom, och domaren tvekade inte. Han dömde mannen till döden, och frågade om han hade någon sista önskan.

”Bara en”, sade den förmodade brottslingen. ”Jag vill att min bror i det ögonblick jag blir hängd ska få det här brevet som jag skrivit till honom.”

Hans önskan blev uppfylld.

Nästa dag fick brodern brevet. Han öppnade det och läste: ”Min älskade, i detta ögonblick dör jag i ditt ställe, i dina blodfläckade kläder, för brottet du begått, och jag offrar gärna mig själv för dig.

Men jag skulle vilja att du lever ett liv i rättfärdighet och renhet i de vita kläder jag gav dig. Det är min enda önskan!”

Den yngre brodern drabbades av samvetsqual när han läste dessa ord. Han sprang iväg för att hindra avrättningen – men det var för sent. Då sprang han till domaren för att bekänna sitt brott, men domaren lyssnade inte på honom. ”Ett mord begicks. Det har nu sonats. Vi är inte intresserade av vad som hänt er emellan.”

Varje gång den unge mannens tidigare kamrater sedan ville ha honom med sig på dryckesfester och lösaktigt leverne, svarade han: ”I de vita kläder min bror lämnade till mig när han gav sitt liv för mig, kan jag inte längre göra det onda jag gjorde förut.”

Du tog emot en ängel

Jag besökte ett kristet par som jag sammanvigt ungefär fyrtio år tidigare. De påminde mig om vad jag predikat om på deras bröllop.

Jag hade sagt att jag kvällen före vigseln inte kunnat sova och hade funderat över vad jag skulle säga till dem på vigseln. Min fru sov redan. Jag hade stora problem att finna en lämplig text att utgå ifrån. Det var bara en bibelvers som hela tiden gjorde sig påmind: ”Kom ihåg att visa gästfrihet, ty det har hänt att de som gjort det har haft änglar till gäster utan att veta om det” (Heb 13:2). Jag avfärdade detta. Hur kan man hålla ett vigseltal utifrån det ordet?

Men eftersom det ändå fanns i mina tankar försökte jag fundera ut vem av alla dem som bott hos oss som hade varit en ängel. En del hade senare visat sig vara djävlar, andra var trevligt folk – men änglar? Ingen tillhörde den kategorin. Medan jag funderade på detta, råkade jag kasta en blick på min sovande fru, och jag sade för mig själv: ”Det här är, utan att jag vetat om det, den ängel som bor hos mig.” Det blev texten till mitt vigseltal. ”Du, brudgum, tar nu emot en ängel. Änglarna behandlades illa i Sodom. Andra tänker man inte ens på. Hedra du din brud på ett sätt som tillkommer en ängel.”

Fyrtio år senare kallar han henne fortfarande inte vid hennes namn – han kallar henne ”ängel”.

I USA slutar 50% av äktenskapen med skilsmässa, och förmodligen sargas en stor del av den andra

hälften av gräl och stridigheter. Till och med en stor del av pastorerna skiljer sig. Jag är glad över att så inte är fallet i mitt hemland. Där är skilsmässa mycket ovanligt bland evangeliska kristna.

Det vore lätt att säga att denna situation beror på att de troende där är mer andliga, men det finns en mer jordnära förklaring: livets vedermödor. När man och hustru efter en dags hårt arbete måste stå i kö i timmar för att få tag på livets nödtorft, har de inte så mycket tid att gräla. En man sade till mig: "Vår lägenhet är inte uppvärmd på vintern. Elektriciteten är dyr, så vi har inte råd att ha många glödlampor tända. Den mysiga atmosfär som krävs för ett riktigt gräl saknas, så vi hoppar över det."

Välståndet i väst gynnar däremot skilsmässa. Jag känner till par som skilt sig för att de grälat om hur de ska slösa bort sitt överflöd på helt onödiga saker. Om de kristna i väst gav mer av sitt överflöd till välgörande ändamål skulle antalet skilsmässor minska drastiskt.

Kristendom och kommunism

Med tanke på detta skulle jag nu vilja säga några ord om förhållandet mellan kristendomen och kommunismen.

Jag har länge haft klart för mig att mänskligheten rent praktiskt inte känner till något bättre ekonomiskt system än kapitalismen. Detta system står i konflikt med kommunismen, men mellan kristendomen och kommunismen finns ingen total motsägelse. Hur kommer det sig att ordet "kommunism" är så nära besläktat med begrepp som värdesätts så högt av de kristna, till exempel "the communion of saints (de heligas gemenskap)", "holy communion (den heliga nattvarden)", osv.? Varje gång jag mötte en övertygad revolutionär kände jag mig skyldig. Jag sade till mig själv: "Han är fel slags kommunist, eftersom jag är inte är rätt slags kommunist."

Nuförtiden diskuterar vi hur man blir en kristen: genom barndop eller troendedop, genom vattenbegjutning eller nedsänkning? Får man den helige Ande precis då, eller är det en separat upplevelse? Vilket samfund ska man gå med i, om något? Så var det inte i början. Under den kristna församlingens första år hade de troende "... allting gemensamt. De sålde allt vad de ägde och hade och delade ut åt alla, efter vars och ens behov" (Apg 2:44-45). Idag är det svårt att gissa vilken trosriktning som är den kyrka som Kristus ville ha. Är det katolikerna, de ortodoxa, lutheranerna, baptisterna, pingstvännerna, adven-

tisterna? Vi kan emellertid vara säkra på att det fanns en församling som organiserades som Jesus ville. Efter uppståndelsen tillbringade Han fyrtio dagar med sina lärjungar, och Han måste då ha sagt åt dem vad de skulle göra. Han undervisade att alla de som trodde skulle vara ett hjärta och en själ, att ingen skulle betrakta något av det han ägde som sitt, och att de skulle ha allting gemensamt (Apg 4:32). Om man ser till denna standard är alla kristna samfund idag villoläror.

Det är uppenbart att kristendomen av idag, som omfattar hundratals miljoner människor på alla kontinenter, måste ha andra levnadsstrukturer än de man hade när man bara var några få tusen i Jerusalem, men principen borde vara densamma. Vi borde kunna säga: "... ingen av oss lever för sin egen skull, och ingen dör för sin egen skull" (Rom 14:7).

En teoretiker inom New Age-rörelsen läste min bok *Torterad för Kristi skull*, i vilken jag beskriver de kristnas hjältemod och redbarhet i den underjordiska kyrkan under kommunisttiden. Han skrev till mig: "Om dagens kristna i väst vore likadana, hade inte New Age-rörelsen uppstått." Min omskrivning av detta lyder: "Om vi varit rätt slags kommunister, hade vi inte haft fel slags kommunister till motståndare."

Samtidigt ska vi inte lura oss själva. Det kommunistiska idealet har förlorat några mycket viktiga slag, men det har långt ifrån besegrats eller utrotats. En fjärdedel av mänskligheten är fortfarande under kommunistiskt styre. Kina med sina 1,1 miljarder

invånare och Ryssland med sina 280 miljoner har i skrivande stund fortfarande ett kommunistiskt enpartisystem. Kommunismen finns i Vietnam, Etiopien, Zimbabwe, Angola och på Kuba. I Nicaragua kontrolleras fortfarande armén, polisen och fackföreningarna av kommunisterna, medan regeringen består av en splittrad opposition.

Det finns också tusentals människor i Rumänien och andra östländer, där stora förändringar ägt rum, som fortfarande vill ha kommunismen – vissa för att återfå förlorade privilegier, andra för att de håller fast vid den kommunistiska ideologin. Många av de politiska begrepp de trodde på, många axiom som de tog för givna, föll med Berlinmuren, men de är fortfarande övertygade om att ett samhälle där man har allting gemensamt och delar ut åt alla efter vars och ens behov, ett samhälle utan miljonärer på ena kanten och hemlösa på den andra, är att föredra framför ett kapitalistiskt samhälle där vinstintresset är det som huvudsakligen driver människor.

Finns det någon kristen som älskar Jesu undervisning, och som inte inser att det ligger någonting i detta? Det kanske inte är praktiskt, men många opraktiska ting har ett andligt värde. Vårt samvete borde känna ett visst obehag när vi läser Mästarens ord: ”Om du vill bli fullkomlig, så gå och sälj allt du har och ge åt de fattiga.” Finns det någon bland oss som inte längtar efter fullkomlighet?

Vår Gud kräver inte det omöjliga, och Han ser till våra anspråkslösa, uppriktiga önskningar som om de redan vore fullbordade faktum. Det är inte lätt att gå

tillbaka tvåtusen år och fullfölja alla befallningar bokstavligen precis som de gavs. Men jag kan känna ett band som förenar mig med varje uppriktig kommunist, och jag kan visa honom helhjärtad kärlek. Det faktum att jag led under kommunismen är inte orsak nog att helt förkasta den.

Kommunisterna dödar inte längre folk i massor i Ryssland och Rumänien, men dödandet pågår fortfarande i mindre skala där de har gerillarörelser, exempelvis i Indien och Latinamerika och på Filipinerna. De är mördare, men de är också villiga att dö för sin övertygelse. Därför borde de inte bara förkastas som värdelöst skräp. Kommunismen är människans urgamla dröm om ett rättvisans och lyckans rike. Varifrån kom detta ideal om inte från minnet av paradiset? Många antropologer hävdar att kommunismen var den första primitiva samhällsordningen. Kommunismen som marxismen utövar har varit, och är fortfarande, fruktansvärd. Idag medger till och med Rysslands kommunistiska tidningar detta.

Skilj mellan idealen och deras anhängare

En del blir chockade över att jag, som lidit så svårt, fortfarande kan säga något gott om kommunismen som princip. Det är omöjligt att göra intellektuella och andliga framsteg om man inte tydligt skiljer mellan ett ideal, som kanske är ädelt, och de ohyggliga handlingar som begås av dem som påstår sig vara dess anhängare.

Om vi skulle ta med i beräkningen de mycket låga handlingar som David, Salomo och Paulus begick under vissa tider av sina liv, skulle vi få lov att förkasta allt de skrivit.

Genom århundradena har även kristna begått svåra brott mot judar och kristna bröder av andra trosriktningar. Borde vi därför bortse från den kristna läran helt och hållet? De kristna älskar sina fiender – alla sina fiender. De har en kärleksfull förståelse för vad det är som gör att en person blir deras fiende. Kommunisterna däremot gör passionerat det onda. De har lärt kommunismen av Marx, som hade kontakt med satanismen. Jag har bevisat detta i min bok *Marx – Prophet of Darkness*.

Vi kristna kan undervisa om det som de första kristna lärde direkt av Jesus: att ha allt gemensamt, att inte betrakta något som vårt eget, att dela allt med syskonen. Efter tvåtusen år kan vi som lever under helt andra förhållanden kanske inte följa Hans be-

fallning till punkt och pricka, men principen kvarstår: de kristna måste förneka sig själva, förneka sitt ego, sin själviskhet. Ingen av oss lever eller dör för sig själv. Låt oss visa att urkristendomens ande inte utrotats.

Jag tror inte att det propagerats för någon större eller mer effektiv kommunism än den kärleksfulla, utgivande kommunism som utövades av de första kristna och som sedan många grupper har fört vidare. Den är den enda lösningen på världens ekonomiska och sociala missförhållanden. Mänsklighetens väg för att nå detta ideal är lång och svår, och för tillfället är kapitalismen definitivt bättre än den kommunism vi hittills sett.

Dans i fängelset

En dag i Jilavafängelset, när jag var särskilt hungrig, kom löjtnant Franco från Securitate för att förhöra mig. Jag blev arg över att han kom så olägligt, och beslöt att jag skulle förhöra honom. Jag frågade honom om hans själ, och resultatet blev att han blev frälst och gav mig lunchen han tagit med åt sig själv: smörgåsar av fint, vitt bröd och ett slags mycket dyr korv. Jag fick till och med efterrätt: läckra chokladkarameller. Den mannen bor numera i Israel.

En annan gång satt jag i isoleringscell under det som senare blev kommunistpartiets centralkommittés högkvarter. Jag kom att tänka på Jesu ord: ”... när man för Människosönens skull hatar er ... och smäddar er ... Gläd er ... och dansa av fröjd” (Luk 6:22-23). Det gick upp för mig att jag hade försummat en plikt. Jag hade glatt mig, men inte dansat av fröjd, som Jesus sagt att vi skulle. Så jag började dansa runt i cellen. Vakten som höll ett öga på mig genom titthålet i dörren, var säker på att jag blivit galen. Vakterna var beordrade att behandla galningar väl, så att de inte störde tystnaden i fängelset. För att lugna ner mig gav han mig en stor limpa, ost och två sockerbitar.

Rumänien borde göra som alla troende ska göra när man hamnar i trångmål. Gör inget praktiskt för att avhjälpa en ohjälplig situation. Prisa bara Gud och sjung och dansa till Hans ära. Änglarna kan ta hand om resten, inte bara för individer, utan även för

hela nationer. Jesaja rekommenderade just ”stillhet och förtröstan” (Jes 30:15). Vissa förkastar ett sådant råd som dåraktighet. Men visst är det mer praktiskt att vara en dåre för Gud än att vara en ”vis” människa som är arg över saker som hon inte kan förändra.

Varför ingen bön om förlåtelse?

Evangelikala och katolska grupper i väst har i spontana aktioner gjort mycket för att hjälpa det rumänska folket sedan revolutionen. Stora mängder biblar och annan bra kristen litteratur har också sänts in.

Men detta räcker inte för att etablera goda relationer mellan öst och väst.

Efter kriget erkände Tysklands kyrkor att nazismen dödat miljoner judar, och man bad offentligt om förlåtelse för att man stött nazisterna eller åtminstone för att man tillåtit denna masslakt att äga rum utan att protestera eller hjälpa de förföljda att komma undan. Tysklands demokratiska regering erkände själv landets skuld och gav stora summor pengar i ersättning till de överlevande offren.

Rumänien och andra östeuropeiska stater gavs i händerna på de kommunistiska slaktarna – de var redan kända som sådana – av Storbritannien och USA vid Jaltakonferensen. I sina memoarer säger Churchill att han skickade en papperslapp till Stalin, som han tidigare karakteriserat som en blodtörstig brottsling, med följande förslag: ”Om du ger mig Grekland är Rumänien ditt.” Han sålde Rumänien som om det var hans privata egendom. Roosevelt gjorde gemensam sak med honom när de förband sina nationer att överlåta hela länder till härskare som hatade Gud. Hundratusentals oskyldiga döda-

des som ett resultat av detta. Mitt land ruinerades.

Fram till andra Vatikankonsiliet var påvedömet den enda stora kristna organisationen som intog en antikommunistisk hållning och försvarade de förföljda. Efter det gav de upp sin kampanj. Samtidigt har Kyrkornas världsråd under trettio år skarpt kritiserat västvärlden, medan man skylt över de hemskheter som pågått i öst. Man har energiskt stött befrielse teologin, vilken innebär frigörelse från kapitalismen men aldrig från orättvisorna under kommunismen. De stora protestantiska organisationerna, till exempel Lutherska världsförbundet och Reformerta världssalliansen, har följt efter. Under de första terroråren besöktes Rumänien av biskopar, pastorer och välkända evangelister. Inte en enda sade ett ord till försvar för dem som led.

Jag blev påmind om det faktum att 1935, när Hitler regerade i Tyskland, valde Baptisternas världssallians att förlägga sin kongress till Berlin. Hitlers program för att utrota judarna var känt. Medan delegaterna citerade bibelversar, som var skrivna av judar om juden Jesus, och talade om Hans lidanden, uttalades inte ett ord av medlidande eller solidaritet med de tyska judarna, som hotades av massmord. Det fanns bara en amerikansk kristen jude bland delegaterna, en mr Gartenhaus, men han fick inte tala från talarstolen.

En gång läste jag en rapport som en anglikansk biskop hade skrivit i sin stiftsbulletin. Han hade besökt Rumänien och skrev entusiastiskt om de många överdådiga frukostarna, luncherna och mid-

dagarna, men han sade ingenting om de kristna som svalt i fångelserna.

Visst är utländska kyrkoledare välkomna till Rumänien idag, men det vore på sin plats att de gav uttryck för en viss ånger. De kanske också offentligt skulle kunna erkänna att inte ett enda samfund budgeterade så mycket som en krona till de kristna martyrernas familjer under åren av terror. Dessa familjer fick inte ett enda matpaket från utlandet. Genom Kyrkornas världsråd har däremot många samfund gett pengar till kommunistiska gerillor i Afrika, som när de kommit till makten har fängslat och dödat kristna. Mocambique och Angola är praktexempel på detta. Inte heller där gick några pengar till de fängslades familjer.

Undervisa, men lär också av dem

Det finns också något annat som behöver sägas när det gäller relationen mellan väst och kyrkorna i Rumänien (och i andra länder inom det före detta östblocket).

Kristna i väst kan unna sig lyxen att för stora pengar resa och undervisa andra. Varför inbjuder de då inte rumänska eller ryska kristna att evangelisera i väst? Varför är huvudtalarna på stora evangeliska kampanjer alltid välfödda, rika evangelister från väst? Så var det inte i urkyrkan. Där lärde sig män som Paulus om Kristi hemlighet när de satt i bojar, och de delade sedan detta med församlingen.

Händer som burit bojar kan förmedla välsignelse, och de borde ges detta privilegium. Under kyrkans första århundraden lyssnade man till församlingen i Rom, eftersom den hade haft flest martyrer.

En sak till: i evangelikala kyrkor i Rumänien sminkar sig inte kvinnorna, och de bär inga smycken. Troende som gör det accepteras inte som medlemmar i församlingen. Det är strängt förbjudet att röka eller dricka. Amerikanska evangelister som bär ringar eller vars fruar använder läppstift accepteras inte.

Det kan underlätta att veta detta.

Plikten att jämra sig

Många predikanter i väst har haft förmånen att få en teologisk utbildning, vilket kan vara en stor fördel. Många av predikanterna i Rumänien, liksom i Ryssland, Bulgarien, etc., har aldrig gått på något teologiskt seminarium, utan har suttit i mörka fängelseceller, hungriga, slagna och frusna.

Jag kan inte förklara varför, men i vissa bittert kalla och mörka celler, kunde fångarna inte låta bli att högljutt klaga och jämra sig. Gud säger: "Därför måste jag jämra mig för Moabs skull" (Jer 48:31). Innan jag satt i en sådan cell hade jag aldrig kunnat föreställa mig hur fruktansvärd Guds smärta över syndarna är. Den får Honom att jämra sig. Nu fick jag lära känna en annan sida av Gud: Han är en Gud som jämrar sig. Även detta uppenbarar vem Han är.

Man lär det bäst av dem som gått igenom denna skola. De har utfört en förbluffande befallning från Gud: "Jämra er över henne (Babel)" (Jer 51:8). Jämra dig över ditt folks värsta fiende. I våra celler jämrade vi oss över våra kommunistiska plågoandar, medvetna om att om vi gjorde det, kunde hon till äventyrs helas. Vi anser det viktigt att en predikant undervisats i homiletik, dogmatik, grekiska, hebreiska och kyrkohistoria. Kyrkan i väst kan förse oss med lärare i dessa ämnen. Men förkunnare måste också vara beredda på att jämra sig, att vara män som känner att de dör om människor inte blir frälsta.

Profeten Joel säger: "Jämra er, ni som tjänar vid

altaret" (Joel 1:13). Predikanter borde ta efter Mika, som vid ett tillfälle fattade beslutet: "Därför måste jag klaga och jämra mig" (Mika 1:8), inte: "Jag ska predika efter alla retorikens regler."

Predikanter från öst kanske kan lära väst hur man gråter efter att ha stuckits med förräderiets vassa dolk, hur man bär lidandets börda med församlingens heder och bästa för ögonen. De kommer att tillägga att det största lidandet inte orsakas av förlorade drabbningar (ingen krigsman kan vinna jämt) eller fysiska sår, utan av bröder och systrar som inte tar upp sitt kors och kämpar den goda kampen, som ger upp den heliga drömmen. De kommer att lära oss att inte le enbart när vi tröstas av vänner på en liljebeströdd stig, utan också när vi omges av fiender och spikar drivits in i våra kroppar.

Ett himmelskt leende

På tal om leenden: jag skulle vilja berätta om en medfånge som jag aldrig återsåg på rumänsk mark eftersom han nu befinner sig i ett bättre land.

Vi föreställer oss normalt att de heliga som gått före oss nu sitter i himlen långt borta, men Bibeln säger i Hebreerbrevet 12:1 att de omger oss. De är fortfarande intresserade av det de lämnade bakom sig. De deltar i kampen och inspirerar oss.

Det berättas om en lärjunge till Johannes Chrysostomos, den störste förkunnaren kristenheten någonsin sett, att han kikade in i rummet där hans mästare satt och förberedde en predikan. Då såg han två obekanta varelser viska något i predikantens öron. Han blev nyfiken och frågade om dem, och fick följande svar: ”Du gjorde fel som tittade i smyg, men då du ändå gjorde det, ska jag berätta det för dig. Det var apostlarna Paulus och Johannes; de föreslår ibland vad jag ska predika om.”

Detta kan ju vara en legend, men faktum kvarstår: vi har sällskap med heliga från alla tider. Det vore bra för dem som besöker Rumänien att inte bara titta efter nu levande heliga, utan också lyfta sin blick och i anden få en glimt av dem som i härlighet omger dem.

Jag minns Milan Haimovici, en Jesus-troende judisk pastor som tillbringade sju år i fängelse. Till och med de som var fiender både till judarna och evangeliet beundrade hans mod. Han protesterade

mot varje orättvisa vakterna begick, trots att han visste att han skulle bli svårt slagen för det.

Vid ett tillfälle satt jag i en stor cell som kanske rymde hundra fångar. Vi var tätt sammanpackade under fruktansvärda förhållanden, och det fanns inte plats att ta ens några få steg. Smutsen och stanken var överväldigande. På nätterna var det omöjligt att sova, för det fanns alltid tre eller fyra som snarkade, alla i olika tonarter. När de slutade tog andra vid. En del hostade, några nyste, andra grälade.

I denna trängsel fanns kristna från många samfund, judar, ateister, män ur alla politiska läger och samhällsskikt. Här fanns också Milan, som vittnade om Jesus. Han hade ingen bibel och hade inte sett en bok på årtal. Han kunde inte komma med några intellektuella argument. Han kunde bara gång på gång säga: "Jag känner Jesus. Vandra och tala med Honom."

En professor och medlem av Kungliga vetenskapsakademien hånade honom: "Jesus har varit död i tvåtusen år. Hur kan du tala med Honom? Även om man går med på att Han uppstod och for till himlen som ni kristna tror, så är himlen miljontals mil bort. Sluta ljuga för oss. Ingen kan vandra och tala med Honom."

Milan svarade helt enkelt: "Jag undrar själv hur det kan gå till, och jag kan inte förklara det, men det är sant. Han vandrar och talar med mig." Många av fångarna lyssnade nu till diskussionen. Milan fortsatte med att påstå: "Jag ser Honom till och med ibland."

Detta var för mycket för vetenskapsmannen. ”Det du säger är den största lögn jag hört i hela mitt liv. Eftersom du hävdar att du ser Honom, vill du vara så vänlig att beskriva hur Han ser på dig – är Han arg, vred, uttråkad, likgiltig, artig, intresserad, kärleksfull? Han kanske till och med ler emot dig?”

Milan svarade: ”Hur kunde du gissa det? Ja, Han ler faktiskt emot mig ibland.”

”Där ser man”, sade professorn. ”Det är tur för dig att jag inte är psykiater, annars skulle min diagnos ha varit ’religiös mani’. Du skulle kanske kunna visa oss hur Jesus ler?”

”Jag försöker gärna”, sade Milan.

Synen som följde var den vackraste jag sett i mitt åttiotvååriga liv. Milan såg, precis som alla vi andra, ut som en fågelskrämma. Han hade mörka ringar runt ögonen och var kutig, sned och smutsig; han var bara skinn och ben, och flera tänder saknades. Iklädd sin randiga fångdräkt var han allt annat än tilldragande. Men när han antog den här utmaningen började hans ansikte stråla – Guds härlighet kan lysa igenom ett tjockt lager smuts – och ett underbart leende formades på hans läppar. Romeo måste ha sett ut så när han log mot Julia.

Det fanns ett stänk av vemod i leendet på grund av att den som frågat inte var frälst. Men man kunde utläsa en passionerad kärlek, en obetvinglig längtan, ett säkert hopp och en älskares brinnande längtan efter att få en kyss av sin älskade. All den himmelska härligheten fanns i detta magnifika leende. (En ful tanke for genom mitt huvud när jag såg detta leende:

definitionen av ordet "kyss" i ett ryskt lexikon – "två par läppars ömsesidiga beröring, med ömsesidig överföring av mikrober och koldioxid". Vem kan undvika att tänka sådana felaktiga tankar i ett sådant storslaget ögonblick?) Den ateistiske professorn böjde sitt huvud och sade: "Ni har sett Jesus."

När jag blev kristen fick jag rådet att varje dag läsa en sida i Bibeln och en sida om något helgons, någon martyrs eller känd missionärs liv. Det rådet följer jag än idag. Men innan jag satt i fängelse var jag skeptisk till det jag läste om olika helgon. Författarna verkade alltid överdriva. Jag kände till historien om Bernadette Soubirous' intagande och övertygande leende. Jag kände flera kristna här på jorden som hade himmelska leenden (en av dem är min hustru Sabina), men nu såg jag sådana leenden i omständigheter av yttersta lidande.

Jag har sett dem många gånger, i många fångelser. Ibland har jag svårt att komma ihåg omständigheterna runt dem. Alla dessa underbara leenden flöt ihop till ett enda: Jesu leende. De heliga för med sig himlens leende ned i dödsskuggans djupaste dal. Människor med sådana leenden dör inte. De omger oss även efter döden, och uppmuntrar och hjälper oss. Rumänien har just en sådan sky av vittnen över sig. De är en verklighet i Rumänien, och en kristen som åker till ett sådant land måste hålla utkik efter dem.

En känd församlingsledare berättade för mig att han besökt Leninmausoleet i Moskva och sett hans balsamerade kropp. Jag frågade om han känt när-

varon av någon annan död person i Ryssland. Det hade han inte. Men Paulus säger i Hebreerbrevet 12:1 att han sett en sky av Guds vittnen från tusentals år tillbaka.

Dödades för att de distribuerade biblar

Milan Haimovici är en av många martyrer som smyckar himlen över Rumänien. Jag känner mig mycket fäst vid en del av dem, för på sätt och vis hade jag del i deras tragiska död.

Vi känner till fyra kristna rumäner som fick dö för brottet att ha distribuerat biblar som de fått av oss genom hemliga kontakter. Clipa greps och torterades svårt för att förmås avslöja hur han fått tag på och distribuerat biblarna. Han hittades senare hängd. Ingen vet riktigt hur han dog. Hängde kommunisterna honom? Begick han självmord, som många i det kommunistiska Kina, av rädsla för att han skulle ge efter och avslöja något under fortsatt tortyr? En annan bibeldistributör, Bogdam, hittades också hängd. Tudose hittades avrättad av elektricitet. Pastor Radu Cruceru dog i en arrangerad bilolycka, en avrättningsmetod som ofta används av kommunisterna.

Om vi och människor i utlandet inte hade smugglat in biblar skulle dessa personer levat idag. Vi bär ett ansvar för att deras hustrur är änkor och deras barn är faderlösa. Alla kristna som bidrar till ett sådant arbete bör veta om att någon i andra änden kanske får offra livet för det ändamål som vi i den fria världen skänker pengar till.

En del utför detta underjordiska arbete i kommu-

nistiska och muslimska länder utan samvetsqual, men jag känner styrelsemedlemmar, personal och sådana som stöder vårt arbete som är väl medvetna om riskerna och som lider på grund av det. De känner att det inte räcker att ge pengar och skicka biblar till kommunistländerna; vi måste dela distributörernas och deras familjers smärta, tårar och sorger. Några älskade syskon i väst har brutit samman mentalt under denna börda. Detta har gett mig många sömlösa nätter. Några av våra kurirer i Kina har också dödats. En del satt fängslade i många år under förfärliga förhållanden i kommunistiska fängelser; en av dem var den som översatte min bok *Torterad för Kristi skull* till det etiopiska språket amhariska.

Ge inte pengar lättvindigt

Jag var kallad att tala på ett stort möte i Norge som anordnats med syfte att samla in pengar till ukrainska biblar. Organisationen räknade med att jag skulle bli till uppmuntran för andra att ge mer.

Jag berättade för folket om Nikolai Hmara, en sovjetisk kristen som dog för Kristus efter att ha fått tungan avskuren och ögonen utstuckna. Så avslutade jag med orden: "Var inte för snabb att ge. Du kommer kanske att straffas av Gud för att du gett pengar till ukrainska biblar. En del tror så uppriktigt att Bibeln du ger är Guds Ord, att de är villiga att utstå fängelse, tortyr och död för att dela den med andra. Dina biblar kommer att läsas i Ukraina i Sovjet, där de som läser Ordet kommer att följa dess befallning att ge upp allt för Guds rikes skull. Vissa kommer att välja Jesus framför hustru, mor och barn, och de kommer att utföra ett farligt arbete i den underjordiska kyrkan, till exempel i hemliga tryckerier eller i förbjudna söndagsskolor. Om de upptäcks kanske deras hustrur blir änkor och barnen faderlösa. Dessa kanske senare anklagar sin far för att ha satt religionen framför plikten att förse familjen med dess dagliga bröd.

Bibeln du skänker kanske kommer att inspirera någon att bli en Nikolai Hmara. Du kommer att få svara inför Gud för att ha gett dessa pengar om du inte visar att du själv är villig att lyda Bibeln som Guds Ord, om du inte lever ett liv nära Jesus och

följer Honom på korsets väg, ett liv i bön och lovsång och självtgivande.

Om du inte helhjärtat tänker ge ditt liv till Jesus är det bäst för dig att inte ge. Snälla ge inte.”

Det är upp till läsaren av dessa rader att gissa om offret den kvällen blev stort eller litet.

Jag hör hela tiden ropen från dem som lider i kommunistländerna; de ropar för att de längtar efter att evangeliet ska förkunnas, och för att de önskar att deras övergivna familjer ska få hjälp. Detta sporrar mig när jag känner av min ålder och frestas att ge upp. Biskop Meshkala dog i Albanien vid åttiofyra års ålder, efter fyrtyotre år i fängelse! Han var inte för gammal för att lida för Kristus och han gav aldrig upp. Skulle då jag ge upp min kamp, som förs under helt andra förhållanden?

Efter att ha läst den här boken, kommer en del att vilja ge pengar till de kristna i kommunistländerna eller i de länder som nyligen befriats. Om du ger förpliktigar det dig att ha gemenskap med dem i deras svåra lidanden. Tänk noga över det du tänker göra.

Att älska fienden

Varje plats jag besökte i Rumänien återuppväckte nya minnen.

I Bukarest predikade jag i Dragosh Voda-kyrkan, som tillhörde en brödräfsamling. Min församling använde tidigare denna byggnad när den flyttade från plats till plats under olika diktaturer.

Det var omedelbart efter att sovjetiska trupper invaderat Rumänien mot slutet av andra världskriget. Hela förband ur den tyska armén, som ockuperat vårt land, togs tillfånga. De gjorde sig inga illusioner om vad som skulle hända; deras öde var att bli slavar i Sibirien. För många skulle detta innebära döden. Medan en stor grupp tyska krigsfångar fördes till sina baracker, lyckades två officerare undkomma vakterna. De bar fortfarande sina nazistuniformer, och vandrade bävande genom Bukarests gator. Det enda som skyddade dem var nattens mörker. Vi befann oss fortfarande i krig, och gatorna var mycket svagt upplysta.

Plötsligt fick de en stråle hopp; de såg en skylt där det stod "Lutherskt kapell". De visste att lutheranerna i Rumänien var av tyskt ursprung. Här fanns någon som kunde hjälpa dem. Vilken besvikelse det var för dem att höra att vi var judar! Judarna hade till och med större orsak att hata de tyska soldaterna än vad ryssarna hade.

Jag lugnade dem: "Vi är judar men också kristna, och vi överlämnar ingen i hans fienders händer. Det

berättas om ett lamm som skulle föras till slakt, som flydde och sprang till Mose, och bad honom att skydda det. Han svarade: 'Det kan jag inte göra. Gud har förordnat det så att ert kött ska vara mat åt människan', och så överlämnade han lammet till slaktaren. En judisk skrift säger att Gud dolde sitt ansikte i skam över vad en person som bar Hans namn kunde göra.

Vi har lidit under den tyska ockupationen, men ni personligen kanske inte är skyldiga. I vilket fall som helst är inte vi era domare. Ni är välkomna hem till oss. Vi ska också ge er civila kläder, så att ni kan försöka ta er till Tyskland."

Då var det förbundet med dödsstraff att gömma en tysk soldat. Efter en tid utvecklades det här till ett organiserat arbete att hjälpa förföljda tyskar, liksom vi under kriget använt vårt inflytande i kristna kretsar för att hjälpa förföljda judar.

De troende i den brödraförsamling som jag nu kallats att predika i kände till allt detta. De visste att jag menade vad jag sade när jag talade om att förlåta dem som skymfat dig, till och med kommunisterna som hatade Gud.

Så reste jag från plats till plats i Bukarest, och så till andra städer och byar, och mindes händelser i det förflutna.

Återsåg platser där jag syndat

Jag återsåg inte bara platser som uppväckte behagliga eller heliga minnen, utan också platser där jag begått svåra synder.

Jag återsåg de hus som min familj bott i då jag var ung. Jag hade varit mycket elak mot en mor som uppoffrade sig själv för sina faderlösa barn.

Här kallades kvarteret – jag vet inte varför – ”Stenkorset”. Det var ett område med mycket prostitution. ”Vänner” tog mig hit när jag var tolv år. Ingen kristen stod utanför det illa beryktade huset för att varna ungdomar för att gå in. Första gången jag såg de halvnakna kvinnorna flydde jag. Men inte andra gången. Jag återsåg platser där jag utnyttjat andra kvinnor. Jag såg spelhålor jag brukat gå till, platser där jag träffat andra hädare och förlöjligat Gud, platser där jag hade misslyckats och syndat även som kristen och sedan som pastor.

Jag hade bekänt detta liv i synd och trodde att Kristus förlåtit allt. Paulus skrev att han sträckte sig mot det som låg framför, och glömde det som låg bakom. Men inte heller han kunde glömma hela sitt förflutna. Han berättade om det för oss. Jag kunde inte heller glömma allt.

I Rumänien tänkte jag också på alla mina tillkortakommanden och de allvarliga synder jag begått under det kvartssekel som jag bott utomlands.

Jag var så glad att "det finns en källa fylld med blod uti Immanuels sår", och att ett stort mirakel sker om man kastar sig ned i den källan. Synder (till och med brott) blir inte bara förlåtna – de blir vita som snö. De blir synliga tecken på en faktisk renhet. Det som händer med dem är obeskrivligt. Jesus blev gjord till synd. Ett av syftena var att visa vilken skönhet som kan skapas ur synder genom omvändelse, liksom en krukmakare kan göra en utsökt vas av bara lera.

Precis som lergods eller metall måste renas, måste emellertid vi gå igenom prövningarnas eld. Denna reningsprocess pågår tills all orenhet har försvunnit, vilket i vårt fall innebär tills allt klagande, allt uppror, allt vårt ansättande av Gud för att få svar på frågan "Varför?", all själviskhet, stolthet och ovillighet att förlåta har försvunnit.

En liten flicka såg på när en guldsmed höll den dyrbara metallen i ett kärl för att rena den. Gång på gång renade han den från slagg, och den lyste allt vackrare. Flickan frågade: "Hur länge håller det här på?" Han svarade: "Var tålmodig." Guldsmeden måste ofta upprepa de orden medan han väntade på det ögonblick som kallades "silverglansen", när han kunde se sin spegelbild i metallen.

Det är så den himmelske Guldsmeden arbetar. En syndare som gått igenom Hans reningsprocess har en skönhet han aldrig haft förut, Kristi egen skönhet.

Möte med en högt uppsatt sovjetisk tjänsteman

I tjugofem år har jag spelat rollen av Tychikos (Ef 6:21), som på Paulus tid talade om för bröderna hur de förföljda hade det. När jag nu var i Rumänien hade jag en motsatt roll: att berätta hur det står till med församlingen i den fria världen, samt hur vi arbetade för de förföljda medan de befann sig under kommunismens ok.

De kristna i Rumänien var medvetna om att biblar, andra böcker och ekonomisk hjälp fördes in i landet, och att kristna radiosändningar förekom, men de kände inte till de väldiga organisationer som låg bakom allt detta, eller de tusentals troende som gav uppoffrande och som bad för dem. De var mycket intresserade av vår organisation Christian Mission to the Communist World och dess arbete i över fyrtio länder. Jag berättade inte bara om hjälparbetet för de förföljda, utan även om vårt missionsarbete bland förföljarna. Jag ska här bara nämna en av mina intressantaste upplevelser på detta område.

En broder och jag besökte en gång en världsutställning för industrisektorn i Schweiz. Den mest tilltalande delen var Sovjets sektion, som var den enda som hade en modeshow, som drog tusentals besökare, och en religiös utställning som var mycket välgjord.

Vid ingången hängde ett enormt foto på Billy

Graham, när han predikade i Moskva, ett foto på patriarkatet, ett på Moskvas enda synagoga – det bor 200 000 judar i Moskva – ett på en moské, och så vidare. Det var uppenbart att syftet var att visa på den totala religiösa frihet som råder under kommunismen.

Det fanns en gästbok där alla besökare kunde skriva ned sina intryck.

Jag skrev följande: ”Jag lyckönskar er till denna unika idé att smycka en industriutställning med ord och fotografier om religion. Om det inte fanns någon Gud, skulle det inte finnas något mänskligt intellekt, och ingen industri. Allt ni visar här är mycket väl arrangerat, men som Sovjetunionens vän skulle jag vilja föreslå att ni berikar denna utställning med fler djärva foton: ett på Nikolai Hmara, en baptist som fick tungan avskuren och ögonen utstuckna på grund av sin tro. Jag kan förse er med ett kort på hans lik. Kortet på Nikolai Hrapov skulle också passa väl in. Han tillbringade trettiofyra år i fängelse för sin tro. Eller det på Vania Moisejev, som knivhöggs sju gånger i hjärtrakten innan han dränktes”, och så vidare, och så vidare.

En man som jag tror hörde till den sovjetiska personalen läste vad jag skrivit och sade: ”Det är en ond man vid namn Wurmbrand som sprider sådant förtal om oss.” När jag talat om för honom att jag var denne Wurmbrand, samtalade vi med varandra i fyra timmar. Han sade att han var chef på utrikesavdelningen på departementet för sekter, och en högt uppsatt regeringstjänsteman för religiösa frågor. Han

talade engelska och tyska flytande. Han hade läst alla mina böcker och andra trycksaker från vår organisation.

Han inledde stridslystet med att säga att det inte förekom någon förföljelse. Jag svarade: "Det vore meningslöst att säga emot, eftersom du måste säga så. Låt oss hellre tala om något mycket viktigare.

En dag kommer du inte längre att inneha en hög ställning inom kommunistpartiet, och jag kommer inte längre att vara pastor. Vi kommer båda att dö. En kort tid kommer de som älskar oss att gråta vid vår grav. Så småningom dör också de som kände oss, och vi kommer att ligga i en bortglömd grav.

Vad händer sedan? Om allt slutar där, är det enfaldigt att vara pastor och lika enfaldigt att vara ateistisk motståndare till religionen. Det bästa är då att äta, dricka och roa sig – ingenting annat. I mitt hemland Rumänien var det förr i tiden brukligt att man gav den som dömts till döden en god måltid med alla hans favoriträtter innan han avrättades. Den anklagade åt och drack, och sedan sköts han. Om allting slutar i och med döden, då är det bästa liv kommunismen eller kapitalismen kan erbjuda inget mer än en dödsdömds sista måltid. Det vore inte mödan värt att kämpa för någon ideologi."

Han lyssnade utan att avbryta mig.

Jag berättade för honom att jag i min ungdom varit tankfull och lagd åt det melankoliska hållet. Jag hade haft en svår barndom, utan sådana barnsliga nöjen som leksaker eller choklad. När andra barn i skolan åt choklad, brukade jag slicka på omslagspapperet

för att det luktade så gott.

”Jag var säker på att Gud inte existerade. Om han gjort det, skulle han ha gett mig en bättre barndom. Men av någon anledning tyckte jag om att vandra ensam genom kyrkogårdarna och läsa inskriptionerna på gravstenarna. Det gör jag fortfarande. Där står det mycket intressant. Den här var general, och han dog. En annan var en känd poet, och han dog. En var bankdirektör, en var tiggare. Men slutet för alla var döden.

På varje gravsten finns det två årtal, födelseåret och dödsåret, med ett streck emellan. Det är det tecken naturen drar över varje liv: ett streck. Så upplöses livet. Utan att veta någonting om någon religion, sade jag då till mig själv: ’Jag önskar att jag kunde finna Någon som kan ge ungdom utan ålderdom och liv utan död.’ Det tog lång tid, men till slut fann jag denne Någon.”

Han fortsatte att ta in mina ord utan att avbryta mig. Hans själ var hungrig efter Gud. Jag berättade att jag hade bett en ateists bön: ”Gud, jag är helt säker på att du inte existerar. Men om du finns – vilket jag bestrider – är det inte min plikt att tro på dig. Det är din plikt att uppenbara dig för mig. Jag är ledsen över att du inte existerar. Jag önskar att det någonstans i universum slog ett kärleksfullt hjärta. Jag talar som en galning till det som inte finns. Tja, det var allt.”

Jag fortsatte: ”Gud godtog min bön. Han sände en snickare i min väg, som berättade för min fru och mig om Snickaren från Nasaret som levde och dog för oss, och som återuppstod.”

Han ställde massor med frågor. Mot slutet av dessa fyra timmar sade han: "Jag måste medge att det finns två problem som vi marxister inte har något svar på. Det första är: hur kommer det sig att något existerar? Vi förklarar allt med evolutionen, men vad kommer det sig att evolutionen finns, och att den första levande cellen fanns, från vilken alla djur, apan och människan kom till? Det andra är: vad händer med människan efter döden? Vi har inga svar; det har du. Därför är du stark och vi svaga."

Senare spelade han en viktig roll när det gällde att liberalisera Sovjets hållning gentemot religionen, vilket också påverkade Rumänien och de andra länderna i Östeuropa.

Vår organisation ser till att kristen litteratur särskilt skriven för kommunisterna, till exempel mina böcker *Svar på Moskvas bibel* och *Marx – Prophet of Darkness*, kommer i deras och deras ledares händer. Detta har gett förbluffande resultat. De här böckerna har översatts till många språk, och distribuerats i bland annat Rumänien, Ryssland, Kina, Tjeckoslovakien, Polen, Etiopien, Mocambique och Angola. Professorn i ateism vid rumänska kommunistpartiets mest framstående skola blev omvänd genom dem, liksom många andra i flera av kommunistländerna.

Ett land försatt i fattigdom

Vi kom till Bukarest igen, och jag blev körd i bil runt i staden och strövade också längs gatorna, men det var inte längre samma stad. Förr i tiden kallades den "Östeuropas Paris" på grund av sin skönhet, men den hade för länge sedan gett upp det stolta namnet. Det intryck man fick var att hopplöshet rådde.

Stora avenyer, som de som smyckar de största städerna i väst, har aldrig blivit färdigbyggda; de slutar i ingenting. Ceausescu led av sjukdomen gigantomani. Alla hans projekt skulle vara oöverträffade i storhet, men han kunde aldrig avsluta det han påbörjat. De flesta byggnaderna har förfallit. De låg i ruiner innan fönstren satts in. Man kan se följderna av förödande jordbävningar under senare tid, men också av de blodiga upploppen. Fasader har svärtats av eld och det finns kulhål i väggarna.

Affärerna står tomma. Långa rader av människor väntar i timmar, ofta förgäves, i hopp om att det ska finnas något att köpa. Brödköerna börjar klockan fyra på morgnarna; vid sjutiden är brödet slut. Svarta marknaden blomstrar; där kan man köpa jordgubbar, pälsar och skjortor, eller suspekta alkoholhaltiga drycker som är gjorda på kemikalier, och som tagit livet av många.

Små barn tigger. Brottsligheten ökar lavinartat. Turister avråds från att gå ut på nätterna med pengar på sig. Landets ekonomi ligger i koma och befolkningen har inte ens det nödvändigaste. Arbetslös-

heten skjuter i höjden och verkar inte kunna stoppas. USA och EU har slutat ge bistånd eftersom kommunisterna ännu sitter vid makten. Folket är olyckligt under den nuvarande regimen, men det går ingen nöd på ledarna. Faktum är att Ceausescu skulle vara nöjd med sin efterträdare, som dödat oskyldiga precis som sin företrädare.

Fastän kommunisterna fortfarande sitter vid makten i Rumänien, har de gått i politisk konkurs och reducerats till teaterrekvisita, precis som i Ryssland.

Faran med bibelkommentarer

Gud proklamerade: "Jag är den jag är, inte den människor tror mig vara." Han är någon helt Annan. Vi kan inte förstå Hans vägar.

Det har skrivits otaliga böcker som förklarar vad olika profetior i Bibeln motsvarar i vår tid. Många böcker har varit fulla av förutsägelser om hur den kommunistiska kolossen i norr, Ryssland, skulle anfälla Israel. Sedan skulle det mycket fruktade slaget vid Harmagedon följa, och så skulle Antikrist härskas.

Vissa menade att Kissinger var Antikrist. Dessförinnan hade andra med hjälp av olika bibelord velat bevisa att Stalin, Hitler och Mussolini var Antikrist. Nu pekar en bok ut Gorbatsjov som denne gåtfulle person, speciellt eftersom han är märkt med ett obestriddigt tecken: ett rött märke i pannan.

Jag sade till en sådan författare: "Varje bok om profetior som hittills skrivits har visat sig felaktig efter tjugo år." Det gjorde honom ingenting.

När mitt tolvåriga barnbarn Alex var med mig på en kristen bokmessa nyligen, såg han mycket reklam för bibelkommentarer. "Vad är en kommentar?" frågade han. Jag svarade att det finns mycket i Bibeln som är svårt att förstå, till exempel förutsägelser om domen och det stora lidande som ska komma i den sista tiden, och så sade jag att dessa saker förklaras i kommentarerna. Hans svar löd: "Sådana förutsägelser ska inte förklaras utan bestridas. Abraham

skrev inte en kommentar om Guds förutsägelse att Sodom skulle ödeläggas; det gjorde inte heller Mose om förutsägelsen att Gud skulle utrota det judiska folket. De bönföll istället Gud om att det inte skulle ske, och de fick Honom att ändra sig. Varför skulle inte vi göra detsamma istället för att skriva kommentarer?”

Kraften som kan störta kommunismen

Gud är inte bunden av vad människor säger som inte skriver eller talar på uppdrag av Honom. Han har krossat en stor del av kommunismens makt, och kommer att krossa resten också, inte genom politiska händelser, men genom de heligas böner och genom kraften i Ordet som distribuerats i tider av förtryck.

Han fick Gorbatsjov och många av hans kamrater att ändra sig. De i sin tur raserade kommunismens makt på ett sätt som inga bomber eller någon politisk verksamhet kunnat göra. Det behövdes ingen hemsökelse från himlen. Människan kan avvärja vedermodor även om de förutsagts i Bibeln. Gud förutsade Nineves förstörelse men lät sig bevekas att ändra sitt beslut. Hans kärlek är mer tillförlitlig än något ord som skrivits eller talats i Hans namn.

När Gud har utöst sin kärlek i våra hjärtan har vi en enorm kraft. Vi kan påverka Gud. Sefanja 3:17 säger att vi kan få Gud att fröjdas med jubel. Vår brinnande kärlek kan förvandla människor också. De kan medvetet vinnas av den. Andra blir förvirrade av strålglansen från vår ande och mister förmågan att stå emot oss. Solen lyser på vissa och ger dem liv – andra bränns av den. Så kärlek är alltid verkningsfull oavsett vem den rör vid. Människan förstår inte vilken enorm kraft hon besitter. Den når inte bara

hela jorden utan också kosmos.

Daniel 8 berättar om en kung som kastade ned några av himmelens härskara, satte sig upp emot härskarornas furste och slog sanningen ned till jorden. Det kan finnas mycket starka onda krafter i en människa. Men minst lika mycket kraft finns i goda och helgade män och kvinnor.

Kristi församling kan göra slut på kommunismen, det fanatiska islam, hedendomens mörker och judendomen utan Judarnas Konung.

Jag har mycket mer att berätta om mina besök i Rumänien efter tjugofem år i påtvingad exil. Men jag tillåter mig att säga som Paulus: "Tiden räcker inte till för att jag skall kunna berätta om Gideon, Barak, Simson och Jefta, om David och Samuel och om profeterna" (Heb 11:32).

Annorlunda nattvards- gudstjänster

Pastor Vasile Vadans kyrka i Bistritza mejades ned av schaktmaskiner. Förrädare inom ledningen för det officiella baptistsamfundet medverkade till detta. I bitande kyla firade han nattvard med sin hjord på ruinerna av kyrkan. Ytan på vinet hade frusit. Efter att ha predikat utomhus blev han allvarligt sjuk i lunginflammation, men det hindrade inte kommunisterna från att sätta honom i fängelse.

Det har hållits många annorlunda nattvardsgudstjänster i Rumänien. I husförsamlingarna fanns det bröd och vin på bordet, men för säkerhets skull även en kanna te och några kakor. Om man fick oväntat besök av någon som var känd som kristen, men som misstänktes för att vara en informatör, försvann vinet från bordet på ett ögonblick. Tekannen och kakorna gav intrycket att man bara hade social gemenskap.

I fängelset hände det att vi inte hade något bröd och definitivt inget vin. Vi tog nattvarden utan någonting och påminde oss då om hur värdefullt ”ingenting” var. Världen skapades ur intet. Jorden är upphängd på ingenting. Paulus skrev att han ingenting var. Vi lärde oss att värdesätta ingenting.

Att skriva om allt det underbara som kan sägas om Rumänien och dess församling idag skulle kräva en mycket tjock bok. Men jag skulle vilja säga några få

ord om vad Christian Mission to the Communist
World gör i andra delar av världen.

En stor kommunistisk krigslist

När jag lämnade Rumänien, trodde jag att jag bara skulle komma att arbeta för mitt eget land, men så erbjöd pastor Stuart Harris, ledare för European Mission, mig ett större fält: hela Europa. Kommunismen sträcker sig emellertid över alla kontinenter. Därför utvidgade vi vår vision till att omfatta hela den kommunistiska världen, utan att jag fördenskull någonsin glömde Rumänien. [När jag säger "vi", menar jag alla som var med och grundade vår internationella organisation: pastor Stuart Harris (Storb.), Myrus Knutson och Casus Styrdy (USA), J. Maris (Holland), Hans Braun (Tyskland), H. Zürcher och Hedi Fluri (Schweiz), Pat Henegan (Sydafrika), Laiso (Italien), Colette Grarsu (Frankrike), Reg Werry (Australien) och många, många andra.]

Vi konfronterar kommunismen som helhet, och i den är Rumänien bara en liten del. Helheten påverkas av alla de mindre delarna. Vad händer inom kommunismen idag? Vi har sett stora förändringar äga rum. Är de äkta?

Förändringarna i Sovjetunionen och Östeuropa är visserligen äkta, och de berör politiken, ekonomin, till och med religionen – alla institutioner som kan kontrolleras. Men attityden gentemot Gud och grundinställningen till livet har inte förändrats. I sitt tal på sjuttioårsdagen av ryska revolutionen sade Gorba-

tjov: "Vi är på väg mot en ny värld, kommunismens värld. Vi ska aldrig vika av från den vägen." Han deklarerade med samma eftertryck att han är och förblir en ateist. Om det är något vi kan lära av kommunisterna, så är det att vara principfast. De håller fast vid sina läror.

Vid slutet av andra världskriget fick kommunisterna herravälde över hela Östeuropa utan att avlossa ett enda skott. Roosevelt och Churchill avstod detta vid Jaltakonferensen eftersom kommunisterna lovat att hålla fria val, vilka förstås aldrig ägde rum. De segrade genom bedrägeri.

Den blodtörstige diktatorn Stalin, som den sovjetiska pressen nu anklagar för att ha dödat femtio miljoner oskyldiga, gjorde ett enormt intryck på ledare i väst. Efter att ha träffat honom kommenterade en amerikansk diplomat: "Hans bruna ögon var oerhört visa och milda. Ett barn skulle vilja sitta i hans knä, och en hund skulle komma fram till honom utan rädsla." Ingenting har förändrats. Efter att ha mött Gorbatjov prisade till och med en världsberömd evangelist hans charm och "varma blick". Gromyko, före detta president i Sovjetunionen, rekommenderade dock sin efterträdare med orden: "Han har ett vackert leende, men också ståltänder att bitas med."

Marx sade: "Religionen är ett opium för folket", vilket innebär att den måste motarbetas lika resolut som droger. Lenin skrev: "Tusentals epidemier och naturkatastrofer är att föredra framför minsta lilla föreställning om en gud." Marx skrev i sin dikt *The*

Player att "dunster från helvetet" fyllde hans sinne och att han "köpte ett svärd av mörkrets furste" (inslag i sataniska ritualer). Kommunismen fortsätter att svinga detta svärd mot religionen.

De som hatar Gud hatar också mänskligheten. I ett brev till Engels daterat den 18 juni 1882, kallar Marx mänskligheten för "ett slödder" som kan "kyssa mig (obsценitet)". Men miraklernas mirakel har hänt: partiet som han skapade, och som aldrig av sagt sig sin militanta ateism, har nu åter öppnat hundratals kyrkor och blundar för intensiv religiös aktivitet. Idag förekommer massevangelisation, det finns söndagsskolor för barn, och välgörenhetsarbete – allt detta var totalförbjudet för en kort tid sedan. Det förekommer till och med processioner på gatorna där följande ord sjungs: "För tsaren, vårt land och vårt tro." Biblar och annan kristen litteratur förs fortfarande in helt fritt. Vi har fått 100 000 brev bara från Ryssland, i vilka man tackar oss för litteratur som man personligen tagit emot.

Kommunismen är långt ifrån besegrad, men den har blivit dödligt sårad. Berlinmuren och Järnridån vittrar sönder!

Kommunisterna har dödat miljontals troende, och de var säkra på att religionen höll på att dö. Nu triumferar kyrkan, och det är kommunismen som kämpar för sin överlevnad i Östeuropa. Det finns ingen mänsklig förklaring till detta. Gud vare tack för att Han utfört detta mirakel!

När vi startade vårt arbete för tjugofem år sedan, trodde antikommunisterna att kommunismen enbart

kunde besegras genom krig. De sade: "Bara en död kommunist är en god kommunist." Vi kom med ett nytt budskap: precis som kommunisterna undergräver den fria världen med sin giftiga lära kan vi undergräva dem med evangeliet. Låt oss arbeta i hemlighet med att göra Kristus känd. Låt oss hjälpa de underjordiska kyrkorna. Kommunisterna hatar oss, men låt oss vinna dem med kärlek. Låt oss be för dem och föra dem till Kristus.

Jag avslutade min bok *Svar på Moskvas bibel* med att uppmana de röda att omvända sig och öppet bekänna sina brott. Den sovjetiska pressen erkänner nu att deras parti har dödat tiotals miljoner oskyldiga, och Gorbatsjov har bett patriarkatet om ursäkt. Ateistiska föreläsare och officerare i hemliga polisen publicerar nu artiklar där de erkänner att de ljugit för folket och utgjutit oskyldigt blod. Ändå håller många kommunister fast vid sin ideologi, modifierad av det de kallar *glasnost* och *perestrojka*.

Glasnost och perestrojka

Vad är hemligheten bakom dessa ord? Vi fruktar att det är ännu ett exempel på kommunistiskt bedrägeri, en manöver som ska vagga väst till sömns. Terror kunde inte utrota religionen – martyrernas blod har alltid varit kyrkans utsäde – så kommunisterna försöker ta itu med den på ett nytt sätt.

I en artikel i *Kommunist* citeras Lunatjarskij, författare till *Socialism and Religion*. Han ska ha förutsagt att religionsförföljelsen skulle komma att motverka sitt eget syfte. (Efter sjuttio år av terror är 70% av de vuxna fortfarande troende.) Han förordade att kommunisterna skulle skapa en "religion utan Gud", en "religiös ateism".

"Låt de kristna tro", argumenterade han. "Kommunisterna ska infiltrera de kristnas led, bli vän med dem och låtsas ha samma inställning i många frågor. De ska få de kristna intresserade av vanligt socialt liv och påverka dem till att bara hålla sig till religionens yttre form, medan de i grund och botten är lika gudlösa som vi."

Samma sak hände i det romerska imperiet under 300-talet, då Konstantin den store var kejsare. Tio kejsare hade slaktat kristna. Konstantin gjorde en helomvändning, gav dem full frihet och införde kristendomen som statsreligion. Under hans tid döptes alla barn och förklarades vara kristna. Kristendomen tycktes alltså triumfera – men den upphörde att vara verklig kristendom. Kyrkans ledarskap blev

mer och mer ett verktyg åt kejsarna.

I Sovjetunionen sände den ortodoxe patriarken Pimen ett telegram till Gorbatsjov: "Vi vill uttrycka vår djupa tacksamhet för att du uppmärksammar de troendes behov, och för allt du gör för att återinföra leninistiska normer." (Lenins normer omfattade bland annat att miljoner kristna dödades och kyrkobyggnader förstördes.) Kharchev, den dåvarande ledaren för rådet för religiösa frågor i Sovjets regering, deklarerade: "Religionen tränger igenom socialismen, inte till fots men på hjul. Eftersom det är partiet som har makten, är det upp till oss att styra dessa hjul i en eller annan riktning i enlighet med våra intressen."

Få kristna i Sovjet är medvetna om att Gorbatsjov och hans gelikar slagit in på den konstantinska vägen. Han vill ge frihet till kyrkan, men till en kyrka som inte ska vara verkligt kristen. Den ska vara en utlöpare av kommunismen precis som den var det av tsaren. Jeltsin bedyrar att han blivit omvänd, men i sin regering har han inbitna kommunister.

Media har skapat intrycket att kommunismen störtats och att det inte längre finns några kommunister. Om detta är sant behövs inte vår organisation längre. Men det är tvärtom så, att kommunismen härskar över en tredjedel av mänskligheten, inklusive Kina (1,1 miljard), Sovjetunionen (280 miljoner), Vietnam, Laos, Kuba, Etiopien, Angola och Zimbabwe. I Östeuropa har kommunistiska regeringar störtats, men kommunismens inflytande över människornas sinnen har inte brutits. Marxismen fyllde

hela befolkningen med fruktan. Folk var rädda att säga vad de tyckte i telefon, på marknadsplatsen och till och med i sina egna hem. Alla var tvungna att lämna upplysningar om alla, till och med om sina egna familjemedlemmar. Prästerna måste trots tystnadsplikten rapportera bekännelser till polisen. Brev censurerades. Det var farligt att träffa utlänningar. Hemliga polisens spioner fanns överallt.

Utåt stod alla på kommunisternas sida; de fick alltid 99% av rösterna, eftersom ingen vågade rösta efter sin övertygelse. Men i verkligheten hatade alla regeringen. Miljontals har suttit i fängelse. Många dog innan de återfick friheten. Deras släktingar visste mycket väl vad som hände i fängelset. Tortyr har använts genom hela mänsklighetens historia. Man kunde ju tro att alla tortyrmetoder redan uppfunnits.

Men kommunisterna är nydanare. De visste att få människor frivilligt blir torterare, och att de hade många offer. Det gjorde att varje fånge fick lång tid på sig att hämta sig mellan varje omgång. Därför tvingade de fångar att tortera andra. De var inte tillfreds med att bara ha klämt ur offren att de avsåg sina övertygelser, och att de avslöjade hemligheter om sin organisation; kommunisterna torterade dem till det yttersta, tills de gick med på att tortera sina trosbröder. Resultatet blev att en ny fånge, som trodde att han befann sig i en cell med andra troende, utsattes för oerhörda skändligheter, inte av officera-re ur hemliga polisen, utan av dem han litat på och prisat Gud tillsammans med. Han var tillsammans

med dem dag och natt, och torterades utan uppehåll, tills även han gick med på att bli torterare. Vissa blev sadister för livet, andra blev tokiga.

Alla länder under kommunistiskt styre har gått igenom ett trauma, inte bara de i Östeuropa, utan även Mocambique, Laos, Mongoliet, etc. Det kommer att ta årtal för dem att återhämta sig, och evangeliet är det bästa botemedlet. Vår organisations arbete med att förse dessa folk med Guds Ord behövs nu mer än någonsin. Gud blir vred när vi försummar våra plikter. När vi uppfyller dem gläds Han med jubel. Jesus sade: "Se upp så att ingen bedrar er" (Matt 24:4).

Varningen är berättigad, för kristna i den fria världen löper risken att bli bedragna av förändringarna i Sovjetunionen. Vissa ursäktar sig: "Gorbatjov håller på att demokratisera landet och utöka friheten, så vi behöver inte längre missionera i kommunistvärlden." Lenin, kommunismens grundare och Gorbatjovs uttalade mentor, skrev: "Hundratals epidemier och naturkatastrofer är att föredra framför minsta lilla föreställning om en gud. Till och med att flörta med en gud är en avskyvärd styggelse." Han skrev också: "Ju fler representanter för det reaktionära prästerskapet som dödas, dess bättre." I *Kommunistiska manifestet* skrev Marx och Engels att kommunismens mål är "utrotandet av all religion och all moral". Gorbatjov kallar sig själv kommunist och förblir en sådan även om han, som Jeltsin, går ur partiet.

Vi får inte glömma att kommunisterna tog makten

i Ryssland under namnet ”Socialdemokratiska partiet (Bolsjevik)” och i Rumänien under namnet ”Nationella demokratiska fronten”. En namnförändring innebär inte en hjärteförändring. Låt mig än en gång påpeka att Gorbatjov fortfarande är en kommunist och följaktligen också en Guds-hatare och i det sammanhanget nämna att Castro, generalsekreterare i Kyrkornas världsråd, i ett brev till honom skrev: ”Kristendomen och kommunismen strävar mot samma mål.”

Varför så mycket lidande?

Smärtan över alla andra för invånarna i Rumänien och andra kommunistländer har varit att de inte vet *varför* de fått lida så mycket. Den frågan paralyserar sinnet.

I Sovjet uppskattas antalet oskyldiga som dödats till femtio miljoner, och ytterligare femtio miljoner har dödats i Kina. Ingen vet hur många som dödats i Rumänien och andra länder. En satt i fängelse för att han var jude, en annan för att han var antisemit. Pastorer fängslades för att ha spridit religiös propaganda, ateistiska föreläsare för att inte ha propagerat tillräckligt effektivt mot religionen. Antikommunister led sida vid sida med övertygade kommunister som fallit i onåd hos sitt parti på grund av tolkningen av någon av Marx' lärosatser.

Kommunisterna brukade fördöma hela familjer om en person begått något fel. Jag minns att jag satt fängslad med en far och hans fyra söner. Hans fru och döttrar satt i andra celler.

Hungriga och slagna fångar avstod från några av de få timmars sömn de tilldelades, för att i all oändlighet diskutera frågor som "Varför har allt detta kommit över oss och världen?"; "Finns det någon Gud?"; "Var är Gud i allt detta? Det sägs att Han är allsmäktig och kärleksfull. Han kunde ha hindrat allt detta från att hända, eller Han kunde åtminstone stoppa det nu. Varför gör Han inte det?"

En judisk fånge förlorade förståndet. Han upp-

repade hela tiden ett hebreiskt ord: *madua* – ”varför”. Han sade: ”Jag skulle kunna skriva tjocka böcker om *mah* (vad) som händer, men ingen kan svara på frågan *madua*.”

Jag har inte träffat en enda som lidit som varit nöjd med förklaringen att allt ont – Auschwitz, Gulag, Piteshti, och så vidare – till syvende och sist beror på att Adam och Eva åt av den förbjudna frukten. Deras synd ärvdes av deras efterkommande genom alla generationer. Den trängde till och med in i naturen. Lamm blir uppätta av vargar, småfisk av större fiskar, och barn slås blodiga av kommunistiska plågoandar inför sina föräldrars ögon för att få dessa att erkänna – allt detta för att två människor för flera tusen år sedan åt lite frukt. Det är arvsyndens fel.

Att Adams avkomlingar i vår generation inte kan förstå denna förklaring, kanske beror på den syndanatur som de ärvt av honom. Andra förklaringar jag hörde i dessa maratondiskussioner under årens lopp var: ”Det finns ingen Gud, och därför ingen mening med det.” ”Det är straffet för våra personliga synder.” ”Lidandet är inte verkligt, det är maya. Det hör till en inbillad värld.” Ingen var tillfreds.

En fånge som hade flytt från nazistiska fångläger där han förlorat nästan hela sin familj, och som nu led under kommunismen, ropade en gång i förtvivlan: ”Har jag inte utstått tillräckligt under nazisterna och de röda? Varför måste jag stå ut med att plågas av era meningslösa förklaringar? Det är illa nog att lida. Gör det inte värre med era förklaringar.” Troende som känner Gud personligen borde lita på Honom

utan att ställa frågor. Våra sinnen kan ändå inte förstå de yttersta svaren.

Det judiska folket, som generellt anses vara mycket intelligent, hade Jesus fysiskt mitt ibland sig. Han talade enkelt till dem, men de förstod Honom inte ens när Han använde mycket enkla liknelser. Lärjungarna själva förstod Honom bara delvis, men de trodde på den obegriplige Jesus. Det är tro. Den kompletterar förnuftet, som bara kan förstå en oändligt liten del av allt som finns i detta enorma universum. Vi vet fortfarande inte vad en atom är. Med jämna mellanrum kommer vetenskapen med nya beskrivningar av hur atomerna ser ut. Hur ska vi då kunna förstå Gud?

Jag lärde mig något om detta av mitt barnbarn Alex när han var åtta år. Vi hade gäster hemma som diskuterade avancerad matematik i hans närvaro. Jag visste inte hur jag på ett artigt sätt skulle kunna ge dem en vink om att byta samtalsämne, eftersom detta var långtråkigt för ett barn, så jag frågade honom: "Alex, förstår du vad vi talar om? Vet du vad logaritmer är?"

Han svarade: "Ja, det vet jag."

Förbluffad frågade jag: "Vad är det då?"

"Logaritmer är något som jag ska få lära mig om på gymnasiet."

Som barn i skolan, går Jesu lärjungar från det enbart mänskliga till det gudomliga. De är elever. På lågstadiet kan man inte lära sig sådant som undervisas om på universiteten. En dag "skall den (min kunskap) bli fullständig som Guds kunskap om

mig" (1 Kor 13:12).

Det mest övertygande av alla svar på frågan: "Varför så mycket lidande?" är helt enkelt: "Vi vet inte." En dag ska Gud bli allt i alla, vilket innebär att Han kommer att bli allt i Richard Wurmbrand. Då finns det inga som frågar, inga som frågas och inga frågor. Vi kommer att vara en ande. Det blir en "mini-inkarnation".

Jesus sade: "Den som segrar skall jag låta sitta hos mig på min tron, liksom jag har segrat och sitter hos min fader på hans tron" (Upp 3:21). Någonstans finns en tron från vilken världar skapas och styrs. Den kommer också att vara min tron. Idag måste jag tålmodigt lära mig allt jag behöver för min installation på tronen. Att gå igenom lidande hör till läroplanen. Jesus själv fullkomnades genom lidande.

En del teologer har en mjukare hållning än Bibeln, och hävdar att Gud bara tillåter lidande. Men enligt Jesaja sade Gud, "... jag som danar det goda och skapar det onda" (Jes 45:7, enligt grundtexten).

En som tränar galopphästar lägger inte bara en bana, utan konstruerar också hinder som hästen måste övervinna. Jämförelsen kan tyckas bristfällig, eftersom vi måste övervinna fruktansvärd fysisk och psykisk tortyr. När vi till sist möter Jesus, kommer vi att förstå att våra lidanden var obetydliga i jämförelse med vad vi uppnått. Ärr kommer att vara prydnader. De sårade kommer att berikas genom det de förlorade. De som dödades kommer att ha liv i överflöd.

För oss kristna är ondskan inte bara ett *problem*,

utan också en *utmaning*. Problem gör oss nedtryckta, men utmaningar sporrar oss till aktivitet. Kristna i Rumänien ser ingen möjlighet att lösa problemen, men de har lärt sig att höja sig över dem, att se dem ur ett himmelskt perspektiv. För oss räckte det med att kommunisterna torterade oss. Vi bestämde oss för att inte plåga oss själva ytterligare, till exempel genom att filosofera om det som låg bortom vår fattningsförmåga. Varje plåga var bara en utmaning till att övervinna det största hindret: att vinna plågoanden med kärlek.

David var vår förebild. Han skrev Psalm 9 efter en av sina söners tragiska död. Men han klagar inte på Gud och över sitt eget öde. Han säger som han skulle ha sagt vid en sons födelse: "Jag vill tacka Herren av allt mitt hjärta."

Bibeln säger att i begynnelsen var *tohu vavohu* – mörkt, konturlöst kaos. Gud, kärlekens Ande, arbetade med detta, och mötte motstånd mot att skapa ett rike av utsäglig skönhet och sanning. Jag älskar oförvägenheten i detta företag, Hans uthållighet när det såg ut att ha misslyckats, och Hans villighet att offra det käraste Han hade för att frälsa kaosets barn. Psalm 121 säger att din hjälp, inte din sorg, kommer från Honom.

Legenden om Kishagotami

Närhelst jag under mitt besök i Rumänien konfronterades med frågor om lidande, som ofta var stora och svåra, berättade jag legenden om Kishagotami, en ung kvinna vars enda barn hade dött. Hon kunde inte med att begrava honom, utan gick från den ena till den andra och frågade om hon kunde få tillbaka honom till livet.

En man sade till henne: "Frälsaren är ditt enda hopp. Han har mirakelkraft som ingen annan."

Hon tog sitt barns kropp, knäböjde inför Herren, och bönbödd honom: "Snälla, återuppväck mitt barn."

Han svarade: "Gärna, om du bara hämtar hit lite salt."

Salt var ju lätt att få tag i, så hon började springa. Då ropade Han efter henne: "Saltet måste komma från ett hem där ingen har dött."

"Visst, som du vill!" ropade hon tillbaka.

Vid varje dörr hon knackade på gav man henne gärna salt. Men när hon frågade om det inträffat något dödsfall i familjen, fick hon alltid höra: "Tyvärr, ja. Min far ... eller min hustru ... eller mitt barn har dött."

Hon grät med alla som svarade henne så, för hon visste vilken smärta det innebar. Hon tröstade dem och fick själv tröst genom den tröst hon gav andra.

Till slut kom hon tillbaka till Frälsaren och sade: "Tack för vad du lärt mig. Jag ska återlämna mitt barns kropp till jorden. Jag prisar dig som ger mitt

barn och oss alla evigt liv.”

Jag har sett många sorgsna ansikten lysa upp när de hört Jesu undervisning.

”Varför lidande?” är en felaktig fråga. Det finns inga rätta svar på felaktiga frågor. Vem kan säga vilken melodi persikan har? Frågan är felaktig. Säg istället: ”Vad kan jag göra för gott med min sorg? Hur kan jag använda den för att bli mer kärleksfull och förstående mot andra?” Sympati gör säkerligen mer gott än teologiska förklaringar.

Vad gäller övriga frågor får vi acceptera det svar Jesus gav Petrus: ”Vad jag gör förstår du inte nu, men senare skall du fatta det.”

Varför finns det grymhet i Bibeln?

En annan mycket svår fråga som jag ofta fick i Rumänien var: ”Varför beordrar Gud så många hem-ska saker? Han befalldes Mose, Josua och andra att utrota hela folkgrupper, och varje gång angav han särskilt att man skulle slakta barn och spädbarn, skära av hälsenorna på djuren och hugga ned träden. Sådan ödeläggelse övergår till och med vad Stalin och Ceausescu har gjort.”

Jag har fått dessa frågor även i väst, men bara sällan, och inte lika enträget och med samma allvar som i mitt hemland. De många massmord som utförts i mitt land har gjort många hjärtan mer känsliga för sådana bibelställen. Jag är därför emot det som ofta händer i Rumänien idag – att man urskillningslöst delar ut biblar till alla man kan nå. Detta var inte Guds ursprungliga intention. Han gav människan en bibel och en kyrka med visa lärare som kan förklara den. Där sådana lärare saknas, är det bättre att först dela ut böcker som förklarar Bibelns grundläggande budskap.

Men när jag måste besvara denna svåra fråga, föredrog jag att ge enklast möjliga svar. På sätt och vis bestämmer brottslingarna vilka vapen de som upprätthåller lag och ordning ska använda mot dem. Polisen använder inte pistoler mot ficktjuvar, för ficktjuvar bär inte pistol. Däremot använder man

pistoler mot beväpnade rånare. Vissa metoder som används i ett berättigat krig skulle anses omänskliga om man kunde uppnått samma resultat på annat sätt. Mot de nazistiska och japanska angriparna, som hade stridsvagnar och bombplan, måste stridsvagnar och bombplan användas, annars skulle det onda ha segrat.

Gud kan bedöma ondskan i vissa nationer och sociala strukturer på ett sätt som vi inte kan. Om inte allmänt utbredda anti-amerikanska känslor hade hindrat USA från att segra i Vietnam, skulle Kambodja inte ha blivit kommunistiskt, och dess ledare Pol Pot skulle inte ha dödat två miljoner oskyldiga. Bara Gud känner människor utan och innan, inklusive generna som kommer att avgöra ett spädbarns karaktär. Jesus säger om vissa: "Det hade varit bättre om de aldrig hade fötts." Andra kallar Han för djävlar, och Han har rätt att behandla dem som djävlar förtjänar att behandlas. Hans beslut och handlande är inte underställda vårt omdöme. Vi måste underställa oss Hans.

Lenin, den ryska kommunismens grundare, sade, "Om Kerenskij (ministerpresident i Ryssland innan kommunisterna tog makten) i tid hade arresterat två dussin av vårt partis ledare, skulle vi aldrig ha kommit till makten." Och miljontals oskyldiga skulle inte ha dödats och mänskligheten skulle ha besparats ett sjuttio år långt blodbad. Utan tvivel skulle någon människorättskämpe då ha kritiserat Kerenskij för att han berövade kommunisterna "rätten" att förbereda onda gärningar.

Filosofera inte över Bibeln, utan gå in i Guds barns heliga skara. Fly från dem som förtjänar Guds vrede. Men var uppmärksam. I Bibelns grundtext förekommer ingen kommatering. Det finns inte en enda punkt eller ett enda komma. Det är bara i översättningarna som det finns en punkt efter uttryck som "De dödade" eller "Gud dödade". På hebreiska står det, "Herren dödar och gör levande" (1 Sam 2:6).

I himlen kommer vi att möta många av dem som vi trodde blev slaktade. De är vid liv och lyckliga och tacksamma till Gud för att Han lyft dem upp över hedniska föreställningar, upp till Guds barns nivå.

Det är också bra att veta vad orden "Gud sade" betyder i Bibeln.

Ingen har sett vår himmelske far (utom Mose vid ett tillfälle). När Bibelns författare säger: "Gud talade till mig", syftar de, liksom dagens troende, på en inre röst. Vi består av många olika delar. Vi har vårt medvetande, det omedvetna, olika böjelser och impulser, till och med motstridiga sådana. Alla dessa kan i vårt sinne utgöra röster, som ger oss råd och uppmanar oss att göra olika saker. Religiösa människor kallar den röst som kallar dem att göra det som i deras ögon är mest ädelt för "Guds röst". Ibland har de rätt. Men de kan också ta fruktansvärt fel. Ayatollah Khomeini, pastor Moon, Joseph Smith, mormonrörelsens grundare – alla var de säkra på att det de sade var "Guds ord".

Jesus är skeptisk mot vissa händelser i Gamla testamentet. Profeten Elia kallade ned eld över en

orättfärdig kungs tjänare. Elia var säker på att han handlade enligt Guds vilja. Men när Jesu lärjungar, som var säkra på att det Elia gjort var inspirerat av Gud, ville göra likadant mot dem som var emot Honom, tillrättavisade Han dem: "Ni vet inte vilken slags ande som verkar i er." Gamla testamentets profeter handlade inte alltid på inspiration från Guds ande, även om de trodde det.

Låt oss hålla fast vid Jesu uppenbarelse: Gud är kärlek.

Uppdraget att hela nationer

Det är ute med kommunismen som politisk institution i nästan alla Sovjetunionens tidigare satellitstater. Men i Rumänien och Bulgarien kämpar kommunismen fortfarande för att behålla den politiska makten. Trots att den fortfarande åstadkommer mycken skada, kan vi vara säkra på att det är en reträttstrid; det är en besegrad fiendes förtvylade kamp, ormens sista slingringar innan den dör. Den kommer inte att överleva i Sovjetunionen heller. Men kommunismen är mer än en politisk institution. En man från Filippinerna som hört mig tala vid Manilas militärakademi för tjugo år sedan, och som deltagit i väpnade strider mot marxistiska gerillagrupper, påminde mig om något jag då sagt som överraskat honom, och som därför gjort ett bestående intryck på honom: "Det bor en kommunistrebell i var och en av oss."

Det marxistiska hatet mot Gud är det mest slående uttrycket för att människans hjärta vänt sig bort från sin Skapare. Det har alltid varit så, alltsedan människan föll i synd, men alla samhällsordningar har försökt förtränga det. Kommunismen lyfte på locket. Marx skrev: "Det är den onda sidan som skapar historien." Jag hörde en kommunistisk torterare säga: "Jag tackar Gud, vars existens jag inte tror på, för att han lät mig leva i en tid då jag kan göra allt ont jag vill utan rädsla för straff – ja, jag är till och med säker på att bli belönad för det." Denna onda ande har släppts ut ur sin låda av kommunismen, och försam-

lingen kommer att få kämpa i årtionden mot kommunismens gift i människors hjärtan: hat, avundsjuka, förräderi, laglöshet. (Det hebreiska ordet belial betyder etymologiskt "utan ok".)

I Rumänien, liksom i Bulgarien och Mongoliet, hölls fria val 1990. Efter fyrtiofem år av våld och terror segrade kommunisterna stort. Det fanns flera allvarliga orsaker till detta, som jag redan har nämnt. Oppositionspartierna talade för ett vänskapsförhållande med väst. Rumänerna hade under årtionden fått lära sig att regeringarna i väst bestod av förtryckare och utsugare, och att deras folk gick hungriga. Men huvudorsaken till kommunismens framgång var en annan: vem vågade rösta emot partiet?

Om kommunismen hade förlorat makten och hemliga polisens arkiv hade öppnats, skulle familjer splittrats eftersom hustrur hade angett sina män, brudar sina brudgummar, barn sina föräldrar, pastorer och präster sina församlingsmedlemmar, och vice versa. Inte ens där övergången från kommunism till ett fritt samhälle gått längst, som i Östtyskland och Tjeckoslovakien, har hemliga polisens arkiv offentliggjorts. Om de lämnades ut till allmänheten i Ryssland eller Rumänien, skulle dessa länder upphöra att existera som nationer. Folk skulle inte kunna se varandra i ögonen.

En pastor i en liten rumänsk baptistförsamling med bara fyrtio medlemmar bekände för mig att han varit informatör åt hemliga polisen och att han kände till fem medlemmar som lämnade rapporter om honom. Jag satt fängslad med en ateist som hade

grälat med sin blivande fru. Hon sade till polisen att han uttryckt antikommunistiska åsikter till henne, och så dömdes han till tjugo års fängelse.

Rumänien känner skuld. (I länder som ockuperades av nazisterna fanns också ett stort antal kollaboratörer, men inte lika många som i kommunistländerna eftersom det rörde sig om en kortare tid.) Rumänien fruktar att bli avslöjat. Tusentals röstade på kommunisterna, som de hatade, eftersom de hade blivit deras medbrottslingar. Man uppskattar att var tionde vuxen var informatör åtminstone under en tid. Vår ortodoxa synod kallade tillbaka patriarken Theoctist, en av dem som fjäskade och kröp för Ceausescu, när han gick i pension efter diktatorns fall. Skulden var kollektiv och omfattade prästerskapet som helhet.

När den slutliga domen närmar sig kommer Satan att släppas lös ur sitt tusenåriga fängelse (Upp 20:7). Bara han, när han återinsätts vid makten, kan sopa igen spåren – hoppas man – efter alla de sataniska handlingar som de själva har utfört.

Nästan utan undantag har de rumänska författarna smickrat Ceausescu och kallat honom ”det största geniet någonsin” och annat nonsens. Inte en enda har erkänt sin skuld. De är alla tysta. Rumäniens kyrkor har ett enormt uppdrag: att hela nationen.

Guds kvarleva

Gud har en kvarleva i Rumänien liksom i andra östeuropeiska länder. Våldigt många kristna dog under revolutionen i december 1989. Det var tack vare dem som Ceausescu störtades. Det hände på julafton – ett tecken från Gud. Det hade varit förbjudet att fira jul. Men tusentals andra lever fortfarande, och de har en förunderlig kristen ande över sig.

Den 13 juli 1990, bara några få dagar efter att de så kallade gruvarbetarna (som egentligen var medlemmar av den före detta kommunistiska hemliga polisen) hade dödat fem personer, sårat hundratals och arresterat över tusen fredliga demonstranter i Bukarest, startade en annan demonstration. Tusentals människor marscherade med blommor i händerna, och skanderade en talkör som rimmar på rumänska: ”Ni kom till oss med klubbor och yxor, men vi kommer till er med blommor.” Trupperna som kallades in för att kuva demonstranterna blev överhoppade med blommor. Soldaterna blev överväldigade. Den här gången uppstod inga blodiga scener. Detta var första gången som blommor användes mot en förtryckare; de symboliserade Jesu undervisning: ”Möt det onda med det goda.”

Vår organisation hade undervisat rumänerna om detta i över tjugo år genom det skrivna ordet och i radiosändningar. Det var mitt budskap från min

första dag som pastor, i frihet och i fångenskap, och det var vad jag predikade när jag återvände till Rumänien. Det var Kristi triumf, men också mitt livs största seger.

Och det har inte varit den enda. Floden Prut skiljer dagens Rumänien från dess provins Bessarabien, som stals av Sovjetunionen och döptes om till Moldavien. På fyrtioårsdagen av denna tragiska händelse förvandlade rumäner från båda sidor gränsen floden till en matta av blommor genom att människor i en stor demonstration kastade blommor i vattnet. Ett folk som har en sådan kvarleva kommer inte att gå under. Gud ska förvandla dess sorg i fröjd. Marx och Lenin, bedragarna, kommer att besegras av Jesus, Sanningen.

Men den sanna rumänska kyrkan behöver er hjälp, liksom församlingen i andra tidigare kommunistländer. Ge dem biblar och kristen litteratur. Ge dem kristen undervisning via radio. Hjälp de utarmade församlingarna att åter bygga upp sina bönhus. Hjälp före detta fångar att åter bygga upp sina liv. Och hjälp oss föra kommunisterna till Kristus. Om segrarna inte klarar av att omvända de besegrade är segern inte fullständig. De allierade besegrade Tyskland i första världskriget, men de fick inte tyskarna att ändra sitt tänkesätt. Och så var allt upplagt för andra världskriget.

Kommunisterna har förlorat några avgörande slag i Östeuropa, men om de inte vinns för Kristus eller i alla fall får ett någorlunda mänskligt beteende, kommer djävulen att vara lös igen om bara några få

år. Vi måste vara vaksamma. Jag är det definitivt. Många äldre människor lever bara på att tala om det förflutna, vilket är improduktivt. Jag är bara åttiotvå. Jag har fortfarande en nutid som Kristi soldat och en härlig framtid att se fram emot. Kom och kämpa med mig.

Om Richard Wurmbrand

I oktober 1967 grundade pastor Richard Wurmbrand tillsammans med sin fru Sabina en ideell missionsorganisation i syfte att bistå förföljda kristna över hela världen.

Idag fortsätter The Voice of the Martyrs (Missionen Martyrernas Röst), ledd av Richard Wurmbrand, detta arbete. Önskas mer information om missionsarbetet eller en lista över samtliga böcker och kassetter av Richard Wurmbrand, skriv då till

Donations to help late Reverend Richard Wurmbrand missionary work may be sent to:
The Richard Wurmbrand Foundation
PO Box 4124 Torrance, CA 90510, USA
<http://richardwurmbrandfoundation.com>

or to: Help For Refugees
PO Box 5161, Torrance, CA 90510, USA
<http://helpforrefugees.com>

Från lidande till triumf!

”Jag är ledsen över att jag inte var i Rumänien när Ceausescu dömdes. Jag skulle ha erbjudit mig att försvara honom.”

Richard Wurmbrand tillbringade fjorton år i kommunistiska fängelser. Sedan dess har han levt i exil i tjugofem år. *Från lidande till triumf!* beskriver hans återkomst till sitt älskade hemland, och den häpnadsväckande situation som då rådde där. Boken innehåller många tragiska berättelser och mycken hjärtesorg, men också överväldigande bevis på Guds förvandlande kraft.

För Richard Wurmbrand själv handlar det inte om att ta hämnd utan om att proklamera Kristi kärlek. Varför handlade Ceausescu som han gjorde? Pastor Wurmbrands svar är enkelt: ”Fråga er själva om ni har gjort ert yttersta för att dela Jesu lära med kommunisterna... Må vi alla lära oss förlåtelsens sköna konst.”